EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 26 Οκτωβρίου 2022 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 412* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΜΠΟΜΠ ΜΟΡΙΤΖ

Ελκυστική για επενδύσεις η Ελλάδα

Η διαρκής βελτίωση της οικονομίας αυξάνει την επιθυμία για επενδύσεις στην Ελλάδα, τονίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του παγκόσμιου δικτύου της PwC (Global Chairman) Μπομπ Μόριτζ. Ταυτόχρονα επισημαίνει ότι «η πολύπλευρη κρίση που βιώνουμε ασκεί πιέσεις, αλλά δημιουργεί και ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις». **Σελ. 19**

ΛΙΖ ΤΡΑΣ

Αφήνει βαριά οικονομική «κληρονομιά»

Ο νέος πρωθυπουργός της Βρετανίας, ο οποίος διαδέχεται τη Λιζ Τρας, θα είναι χαμένος. Ο πρωθυπουργός της Βρετανίας θα κληρονομήσει μια οικονομία που θα πιέζεται από το αυξανόμενο κόστος δανεισμού, το εξοντωτικό κόστος της ενέργειας, τους υψηλούς φόρους και έναν πληθωρισμό που είναι διψήφιος για πρώτη φορά μετά 40 χρόνια. **Σελ. 9**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

«Καμπανάκι» για τα μέτρα στήριξης

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας διεμήνυσε ότι η δημοσιονομική στήριξη για μετριασμό των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης πρέπει να έχει όρια και να είναι στοχευμένη ώστε να μην τροφοδοτεί τον πληθωρισμό. Χαρακτήρισε κατάλληλη στο τρέχον περιβάλλον την προσέγγιση της ΕΚΤ στην πορεία ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής. **Σελ. 14**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Κόβουν 90 εκατ. από το Ταμείο Ανάκαμψης

Η Κομισιόν εκτιμά ότι βάσει των καλών της επιδόσεων η Κύπρος δεν χρειάζεται 1,2 δισ. αλλά 1,1 δισ. ευρώ

Το ανώτατο ποσό που θα καταφέρει να λάβει η Κύπρος από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, βάσει του πλάνου που εγκρίθηκε, μειώθηκε στο 1,1 δισ. ευρώ, από το 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ που γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Ο λόγος; Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά πως οι επιδόσεις της Κύπρου είναι καλύτερες από τις αναμενόμενες και από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της, όταν έγινε ο σχεδιασμός του όλου εγχειρήματος για να δημιουργηθεί το Ταμείο. Ήταν στη βάση προβλέψεων βασισμένα, και έτσι, βάσει πληροφόρησης πάντα, σε μερικά κράτη που είχαν καλύτερες επιδόσεις μειώθηκε το ποσό που τους αναλογούσε και κάποια που είχαν χειρότερες, αυξήθηκε το μέγιστο ποσό που μπορούν να λάβουν από το Ταμείο. Πρακτικά, δεν μειώθηκαν τα 750 δισεκατομμύρια ευρώ του Ταμείου Ανθεκτικότητας, αλλά, έγινε μια ανακατανομή. Την ίδια ώρα, η Κύπρος έλαβε ένα «προκαταρκτικό ναι» για τα πρώτα 85 εκατ. ευρώ που έχει αιτηθεί από το Ταμείο. Οι μεταρρυθμίσεις που προχώρησε από τον προηγούμενο χρόνο με τα 14 ορόσημα αξιολογήθηκαν και εκτός απροόπτου αρχές Δεκεμβρίου το ποσό θα εκταμιευθεί. **Σελ. 4**

Πλήγμα στην ανάπτυξη της Κίνας από lockdowns, ακίνητα

Μεγαλύτερη από τις αρκετά απαισιόδοξες προβλέψεις, αλλά και ανησυχητικά μικρότερη από τον διακηρυγμένο στόχο του Πεκίνου ήταν η ανάπτυξη 3,9% που σημείωσε το ΑΕΠ της Κίνας το γ΄ τρίμηνο του έτους. Η δεύτερη οικονομία στον κόσμο πληρώνει βαρύ τίμημα για τη μηδενική ανοχή στον κορωνοϊό, πολιτική επιλογή του προέδρου Σι, που αρχίζει με μάλλον κακούς οιωνούς την τρίτη θητεία του. Εξίσου καθοριστική είναι, όμως, και η σύνθετη κρίση στην κινεζική αγορά ακινήτων. **Σελ. 8**

Αιμορραγία βιομηχανικής παραγωγής στην Ευρώπη

Καθώς ο χειμώνας πλησιάζει, οι Ευρωπαίοι ανησυχούν για το αν η θέρμανση των κατοικιών τους και το ζεστό νερό στο μπάνιο τους θα θυσιαστούν στον βωμό ενός δύσκολου στοιχήματος της Ε.Ε., την ενεργειακή απεξάρτηση από τη Μόσχα. Το τίμημα αυτής της πολιτικής, όχι μόνον είναι βαρύτερο, αλλά ενδεχομένως συνεπάγεται μια μονιμότερη ζημιά για την ευρωπαϊκή οικονομία. Οι προειδοποιήσεις είναι σαφέστατες, προέρχονται από ενώσεις βιομηχανιών, στελέχη οικονομικών ινστιτούτων και από πολιτικούς και αφορούν τον κίνδυνο να χάσει η Ευρώπη τις βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας. Οπως επισημαίνουν, υπό το δυσβάσταχτο κόστος της ενέργειας οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες χάνουν σε ανταγωνιστικότητα, κλείνουν μονάδες παραγωγής, μειώνουν την παραγωγή τους, μεταφέρουν μονάδες τους αλλού ή ακόμη επενδύουν σημαντικά κεφάλαια στις ΗΠΑ, όπου ενδέχεται να μεταφερθούν οριστικά. Η Ευρώπη γνωρίζει μια αιμορραγία βιομηχανικής παραγωγής από τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς οι τιμές της ενέργειας είχαν γίνει απρόσιτες. **Σελ. 10**

Εσοδα 1 εκατ. ετησίως από την είσοδο στον Ακάμα

Θα λειτουργήσει τελικά το 2023

Στο τέλος του 2023 και όχι το 2022 θα λειτουργήσει τελικά το δασικό πάρκο Ακάμα. Εντός Νοεμβρίου αναμένεται η έναρξη εργασιών για βελτίωση του οδικού δικτύου, ενώ εντός Φεβρουαρίου προγραμματίζεται η έναρξη κατασκευής των κόμβων. Γύρω στο 1 εκατ. ευρώ υπολογίζονται οι ετήσιες εισπράξεις από τα τέλη των επισκεπτών διά της χερσαίας οδού. **Σελ. 6**

Τον Απρίλιο ανοίγει η αγορά ενέργειας

Αρχισε η δοκιμαστική περίοδος

Αρχισε στις 17 Οκτωβρίου 2022 η δοκιμαστική περίοδος ανοίγματος της αγοράς με παίκτες πέραν της ΑΗΚ. Το τέλος της διαδικασίας χρονικά προσδιορίζεται για τον ερχόμενο Απρίλιο. Η αγορά ενέργειας θα ελέγχεται από μηχανισμό που προσομοιάζει με Χρηματιστήριο στο οποίο παραγωγοί και αγοραστές θα υποβάλλουν τις προσφορές τους για πώληση και αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. **Σελ. 5**

ΝΕΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ

Αλλάζει οριστικά η αγορά εργασίας

Γραφεία με σαλόνι, κουζίνα και μπάνιο, δουλειά από το σπίτι, ακόμη κι αν αυτή είναι πλέον σε άλλη χώρα και γενικότερα σημάδια αποσύνδεσης της εργασίας από τα παραδοσιακά όρια του χώρου, του χρόνου, της δομής, κάνουν την εμφάνισή τους και στην ελληνική αγορά εργασίας, η οποία ακολουθεί τις νέες τάσεις στην παγκόσμια πραγματικότητα. **Σελ. 18**

ΑΠΟ ΤΟ 2024

Κοινός φορτιστής για τις φορητές συσκευές

Το Συμβούλιο των υπουργών Περιβάλλοντος των χωρών της Ε.Ε. έδωσε την τελική έγκρισή του σχετικά με την οδηγία για τον κοινό φορτιστή. Αυτό σημαίνει ότι το 2024 μια θύρα USB-C θα καταστεί υποχρεωτική για μια ολόκληρη σειρά ηλεκτρονικών συσκευών, όπως είναι τα κινητά τηλέφωνα, τα τάμπλετ και τα ακουστικά. **Σελ. 12**

ΕΛΛΑΔΑ

Τουριστικά έσοδα 4 δισ. τον Αύγουστο

Στον δεύτερο πιο προσοδοφόρο τουριστικό μήνα όλων των εποχών μετά τον Αύγουστο του 2019 αναδεικνύεται ο φετινός Αύγουστος για την Ελλάδα. Πηγές που συμμετέχουν στη διαδικασία της συλλογής των στοιχείων, εκτιμούν πως τα τελικά δεδομένα θα κατατάξουν τον Αύγουστο του 2022 στην κορυφή της λίστας όλων των εποχών. **Σελ. 16**

5 291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Να συνεχίσει την καλή παράδοση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια ιστορία γεμάτη συμβιβασμούς, παραχωρήσεις και υποσχέσεις για συνέχιση της προσπάθειας. Αυτή την φορά η συζήτηση αφορούσε την ενεργειακή κρίση που μαστίζει την κεντρική Ευρώπη λόγω της εκτόξευσης της τιμής του φυσικού αερίου. Η προσπάθεια εστιάζεται κυρίως στη δυνατότητα υιοθέτησης πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου. Μια εισήγηση που αρχικά είχε διατυπωθεί από ελληνικής πλευράς και είχε υιοθετηθεί από μεγάλο αριθμό ευρωπαίων ηγετών πριν σκοντάψει στις αντιρρήσεις της Γερμανίας. Τις τελευταίες ημέρες όμως, η προσπάθεια για συναίνεση έφερε αποτελέσματα καθώς επετεύχθη η κάμψη των γερμανικών αντιρρήσεων, γεγονός που επιτρέπει στην Κομισιόν να φέρει προτάσεις σε σχέση με έναν μηχανισμό επιβολής πλαφόν σε μη μόνιμη βάση έως ότου εξευρεθεί κάποια πιο μόνιμη λύση.

Για ακόμα μία φορά η Ε.Ε. καταφέρνει να ξεπεράσει τα αδιέξοδα μέσα από συμβιβασμούς, επιτρέποντας τη συνέχιση της προσπάθειας για εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων. Τα κύρια θέματα που αυτή την περίοδο βρίσκονται στο τραπέζι είναι τρία με πρώτο το πλαφόν στις τιμές, δεύτερο ένα πρόγραμμα μείωσης της ζήτησης μέσω εξοικονομήσεων και τρίτο τη δυνατότητα για κοινές αγοράς φυσικού αερίου. Και ενώ κανένα από αυτά τα θέματα δεν έχει συμφωνηθεί πλήρως η αισιοδοξία εδράζεται στις προϋποθέσεις που έχουν δημιουργηθεί και επιτρέπουν στην Κομισιόν να καταθέσει προτάσεις γι' αυτά τα ζητήματα, ενώ πιο σημαντικό κρίνεται το γεγονός ότι έχει αποφευχθεί η κήρυξη αδιέξοδου.

Η ομοθυμία με την οποία η Ε.Ε. αντιμετωπίζει ακόμα ένα σκόπελο στην πορεία της, δίνει έρεισμα στους πιο αισιόδοξους να προτείνουν άμεσες και πιο ουσιαστικές λύσεις στο πρόβλημα όπως είναι η δημιουργία ενός κοινού ταμείου για χρηματοδότηση των ενεργειακών αναγκών. Στόχος ενός τέτοιου ταμείου θα ήταν η αποπρόσφηση της πίεσης που δέχονται οι εθνικοί προϋπολογισμοί για στήριξη των πολιτών και επιχειρήσεων. Η σύναψη νέων δανείων για τους σκοπούς του ταμείου βρίσκει την αντίρρηση των «χωρών της λιτότητας» που αντιστέκονται στην προοπτική δημιουργίας ενός προγράμματος αντίστοιχου με το Sure. Υπενθυμίζουν ότι το πρόγραμμα Sure στήριξε τα επίπεδα απασχόλησης κατά την περίοδο των lockdowns και της χαμηλής ζήτησης δίνοντας πόρους στις επιχειρήσεις για να συνεχίσουν να καταβάλουν μισθούς. .

Η γερμανική πλευρά προκρίνει όπως η έκφραση ευρωπαϊκής αλληλεγγύης γίνει στο πλαίσιο του «NextGenEU», γνωστό και ως ταμείο ανάκαμψης, που είχε συμφωνηθεί από την κυβέρνηση Μέρκελ προκειμένου να βγάλει την Ευρώπη από την υγειονομική κρίση. Αντίστοιχη είναι και η στάση των Ολλανδών, λέγοντας ότι υπάρχουν αναξιοποίητα κονδύλια που θα μπορούσαν άμεσα να διατεθούν εάν χρειαστεί.

Η αχτίδα φωτός για εξεύρεση ευρωπαϊκής λύσης στην παρούσα ενεργειακή κρίση προκάλεσε θετική αντίδραση των αγορών με υποχώρηση των τιμών του φυσικού αερίου κάτω από το ψυχολογικό όριο των 100 ευρώ ανά μεγαβατώρα για πρώτη φορά μετά από αρκετό καιρό. Επιπλέον, οι ήπιες θερμοκρασίες του Οκτωβρίου συμβάλουν στη συγκράτηση των τιμών, δίνοντας χρόνο για περισσότερες συζητήσεις για οριστική κατάληξη. Στόχος η εξεύρεση αποδεκτής φόρμουλας που θα επιτρέψει στα νοικοκυριά να μη γονατίσουν και στις επιχειρήσεις να συνεχίσουν απρόσκοπτα τις δραστηριότητές τους. Η Ε.Ε. έχει δοκιμαστεί στα δύσκολα, καταφέρνοντας να κτίσει παράδοση γύρω από την επιτυχημένη διαχείριση κρίσεων, έστω και με καθυστέρηση κάποιες φορές. Ευχή όλων η καλή παράδοση να έχει συνέχεια και σε αυτή την περίπτωση.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών
Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!
Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Λίγα για το βιβλίο

Η επίσκεψη του υφυπουργού Πολιτισμού Γιάννη Τουμαζή στην 73η διεθνή έκθεση βιβλίου της Φρανκφούρτης μπορεί να θεωρηθεί ως μία πολύ σημαντική κίνηση εκ μέρους της Πολιτείας προς όφελος του βιβλίου και της φιλαναγνωσίας στην Κύπρο. Σε ανακοίνωση μάλιστα του υφυπουργείου η επίσημη εκπροσώπηση της Κύπρου σε εκθέσεις, όπως αυτή της Φρανκφούρτης, συγκαταλέγεται στις σημαντικότερες επιδιώξεις του υφυπουργείου Πολιτισμού. Το προηγούμενο μάλιστα Σαββατοκύριακο διεξήχθη το Φεστιβάλ Βιβλίου στο Πάρκο της Ακρόπολης και τον Νοέμβριο προγραμματίζεται ένα ακόμη. Η προσέλευση του κόσμου στο πρώτο, όπως ειπώθηκε από ανθρώπους του βιβλίου, ήταν ικανοποιητική, ιδιαίτερα την πρώτη ημέρα. Διοργανώθηκαν επίσης ενδιαφέρουσες παρουσιάσεις βιβλίων, εκδοτικών εγχειρημάτων και αρκετοί/ές συγγραφείς συνάντησαν τους αναγνώστες και τις αναγνώστριές τους. Ελπίζω το ίδιο να συμβεί και στο επόμενο φεστιβάλ, τον Νοέμβριο, στη Λεμεσό.

Φυσικά και έχουμε στη χώρα ικανούς συγγραφείς, έχουμε και εκδοτικές επιχειρήσεις, αυτό που δεν έχουμε οργανωμένα είναι πολιτική για το βιβλίο, όχι μόνο για να γίνουμε πιο εξωστρεφείς, αλλά και για να ενισχύσουμε την κουλτούρα του βιβλίου στην ίδια τη χώρα, να δημιουργηθεί ένα βιβλιογραφικό και εκδοτικό δίκτυο. Ενδιαφέρουσα είναι προς αυτή την κατεύθυνση η πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Κύπρου, το οποίο έχει δημιουργήσει μια βιβλιογραφική βάση δεδομένων κατά το πρότυπο της βάσης βιβλιονet της Ελλάδας. Σε αυτή τη βάση θα καταγράφεται όχι μόνο η κυπριακή εκδοτική παραγωγή, αλλά και τα βιβλία που κυκλοφορούν διεθνώς και αφορούν την Κύπρο και Κυπρίους. Προσθέτοντας, ουσιαστικά σε ό,τι η Κυπριακή Βιβλιοθήκη με τα ετήσια Δελτία Κυπριακής Βιβλιογραφίας.

Οι καιροί έχουν αλλάξει, οι αναγνωστικές συνήθειες είναι εντελώς διαφορετικές από εκείνες μερικών χρόνων πίσω, άρα, αν σκεφτούμε πιο ελεύθερα και δημιουργικά, έχουμε την ευκαιρία ως Πολιτεία να προχωρήσουμε στα επόμενα βήματα, χωρίς να μας βαραίνουν παραλείψεις και αστοχίες του παρελθόντος.

Καλοδεχούμενες λοιπόν παρόμοιες πρωτοβουλίες, αλλά χρειαζόμαστε συνολική πολιτική για το βιβλίο και τη βιβλιοπαραγωγή, να τεθούν οι βάσεις για ένα μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, τόσο μακροπρόθεσμο, ώστε να συμπέσει με τη δημιουργία της νέας Κυπριακής Βιβλιοθήκης, μιας και σε αυτό τον τομέα η Πολιτεία έχει αποτύχει. Η υπάρχουσα είναι απλώς μία δημόσια υπηρεσία, παρά τις προσπάθειες των λειτουργών της. Αναμένουμε για την ώρα την προκήρυξη του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την ανέγερση σύγχρονου κτιρίου της Κυπριακής Βιβλιοθήκης εντός του 2023, στην περιοχή της Αρχιγραμματείας σε χώρο που έχει εγκριθεί και χωροθετηθεί στο τοπικό σχέδιο Λευκωσίας.

Οι καιροί έχουν αλλάξει, οι αναγνωστικές συνήθειες είναι εντελώς διαφορετικές από εκείνες μερικών χρόνων πίσω, άρα, αν σκεφτούμε πιο ελεύθερα και δημιουργικά, έχουμε την ευκαιρία ως Πολιτεία να προχωρήσουμε στα επόμενα βήματα, χωρίς να μας βαραίνουν παραλείψεις και αστοχίες του παρελθόντος. Οφείλει η Πολιτεία να δημιουργήσει το αναγνωστικό κοινό του αύριο, οφείλει η Πολιτεία να αναδείξει με τρόπο σύγχρονο την εκδοτική ιστορία του τόπου. Είναι σημαντικό να μάθουμε τους πρωτοπόρους άνδρες και τις πρωτοπόρες γυναίκες που έγραψαν στην Κύπρο. Να απενεχοποιήσουμε ακόμη περισσότερο τη χρήση της διαλέκτου, και εκείνοι που γράφουν σε αυτή να νιώθουν μία τρόπον τινά υποχρέωση απέναντί της. Το υφυπουργείο Πολιτισμού ας είναι αφορμή για να ξεκινήσουμε να καλύπτουμε κενά, τα οποία μπορούν να προσφέρουν πολλά περισσότερα απ' όσα νομίζουμε. Το βιβλίο στην Κύπρο, η συγγραφή και η ενίσχυσή της, η φιλαναγνωσία και η συμπόρευσή της με την παιδεία και το εκπαιδευτικό μας σύστημα, θα πρέπει λοιπόν να ιδωθούν με νέο πρίσμα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το Παττίχειο είναι αναπόσπαστο κομμάτι του Πολιτισμού της Λεμεσού

Η διευθύντρια του Παττιχείου Δημοτικού Θεάτρου Μελίνα Σχοινή μιλάει στην «Κ» για τη νέα εποχή στο Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού και ειδικά για τον νέο κύκλο εκδηλώσεων «Μεγάλοι Έλληνες Δημιουργοί». Στη συνέντευξή της λέει πως ο πολιτισμός πρέπει να ενσωματωθεί στην παιδεία και στην κουλτούρα των ανθρώπων. «Με την ιδέα να προσελκύσουμε τους νέους στο θέατρο και γενικά στον Πολιτισμό, έχουμε καθιερώσει το πρόγραμμα "Δημιουργώντας τους θεατές του αύριο"». Η κα Σχοινή αναφέρει επίσης

–Μιλήστε μου, για τη νέα εποχή στο Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού και ειδικά για τον νέο κύκλο εκδηλώσεων «Μεγάλοι Έλληνες Δημιουργοί»;

Αν αναφέρεστε σαν «νέα εποχή» την μετά Covid εποχή και επιστροφή όσο γίνεται των πολιτιστικών εκδηλώσεων στην ομαλότητα θέλω να πιστεύω και να ελπίζω ότι είμαστε σε καλό δρόμο. Όσο για τον νέο κύκλο εκδηλώσεων «Μεγάλοι Έλληνες Δημιουργοί» είμαστε πολύ περήφανοι. Καταφέραμε με πολύ καλές συνεργασίες να κάνουμε την αρχή σε αυτό το Φεστιβάλ και να καθιερωθεί σε θεσμό με νέες συνεργασίες κάθε χρόνο, έτσι ώστε να αναδειχτούν και να τιμηθούν Έλληνες και Κύπριοι Δημιουργοί από διάφορους κλάδους της Τέχνης. Πιστεύουμε ότι θα αγαπηθεί και θα υποστηριχθεί ο θεσμός αυτός από το κοινό της Κύπρου. Ήδη οι πρώτες παραστάσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 7 και 22 Οκτωβρίου είχαν μεγάλη επιτυχία και ενθουσίασαν το κοινό.

–Πόσο εύκολο είναι για έναν δημοτικό πολιτιστικό θεσμό να αντεπεξέλθει σε τέτοιες μεγαλεπήβολες εκδηλώσεις;

–Η αλήθεια είναι ότι δεν είναι εύκολο.

«Το Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο είναι εδώ για να στηρίξει ειδικά τις ντόπιες παραγωγές και τους Κύπριους καλλιτέχνες».

Το θέατρό μας είναι στελεχωμένο με βασικό προσωπικό εκτέλεσης των καθημερινών μας υποχρεώσεων. Η παραγωγή τέτοιων μεγάλων θεσμών έχει άλλες απαιτήσεις, οι οποίες προς το παρόν, με πολύ ζήλο απ' όλους, από καλούς φίλους συνεργάτες βγαίνει εις πέρας. Σε κάποια επόμενη στιγμή το θέατρο πολύ πιθανό να χρειαστεί περισσότερη υποστήριξη ανθρώπινου δυναμικού.

–Έχει η Λεμεσός εκείνη την κρίσιμη μάζα θεατών, που μπορούν να υποστηρίξουν τις δράσεις του Παττίχειου;

«Υπάρχουν ήδη πολλές συζητήσεις με καλλιτεχνικές ομάδες για δημιουργία θεσμών που αφορούν την κλασική μουσική, τη γυναικεία δημιουργία, τις παιδικές εκδηλώσεις» λέει η διευθύντρια του Παττίχειου Δημοτικού Θεάτρου Μελίνα Σχοινή.

–Η Λεμεσός όπως και όλες οι πόλεις της Κύπρου θέλουν πολλή δουλειά στη δημιουργία κοινού. Ο Πολιτισμός πρέπει να ενσωματωθεί στην παιδεία και στην κουλτούρα των ανθρώπων. Με την ιδέα να προσελκύσουμε τους νέους στο θέατρο και γενικά στον Πολιτισμό, έχουμε καθιερώσει το πρόγραμμα «Δημιουργώντας τους θεατές του αύριο». Σε συνεργασία με διάφορους παραγωγούς προσφέρουμε σε μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων δωρεάν, είτε μειωμένα εισιτήρια σε συγκεκριμένες παραστάσεις, όπου μπορούν να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα αυτό. Από τη μέχρι τώρα απήχηση που έχει, φαίνεται ότι αρχίζει να ενδιαφέρει τους νεαρούς.

–Ίσως χρειάζεται το Παττίχειο μεγαλύτερη εξωστρέφεια και ίσως και συνεργασίες τοπικές, αλλά και παγκύπριες;

–Αλήθεια πως ναι. Δεν νομίζω όμως ότι οποιοσδήποτε θεσμός ή καλλιτεχνικός φορέας να επικοινώνησε μαζί μας τουλάχιστον τους τελευταίους οκτώ μήνες που βρίσκομαι εγώ εδώ και να έχει παράπονο ότι δεν προσπαθήσαμε να βρούμε τη λύση για να παρουσιάσουν την τέχνη τους στο θέατρό μας. Και θα ήθελα ακόμα μια φορά, να τονίσω ότι, το Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο είναι εδώ για να στηρίξει ειδικά τις ντόπιες παραγωγές και τους Κύπριους καλλιτέχνες.

–Μετά τις πρόσφατες περιπέτειες του Παττίχειου, ποιο είναι το αύριο που θέλετε για τον οργανισμό που προΐσταστε;

–Το Παττίχειο είναι θεσμός, είναι αναπόσπαστο κομμάτι του Πολιτισμού της Λεμεσού αυτό πρέπει να είναι ο σκοπός του κάθε διευθυντή και Διοικητικού Συμβουλίου και δεν πρέπει να επηρεάζεται από πρόσωπα. Αυτός είναι και ο δικό μου σκοπός και προς αυτή την κατεύθυνση ξεκάθαρα δουλεύει όλο το ανθρώπινο δυναμικό του θεάτρου, που στάθηκαν δυνατοί όλο αυτό τον καιρό.

–Υπάρχει κάτι που λείπει από τον πολιτιστικό χάρτη της Λεμεσού, και το οποίο φιλοδοξείτε να καλύψετε;

–Να μας επιτρέψετε όνειρα να έχουμε πολλά. Αλλά να σας τα φανερώνουμε λίγα λίγα. Υπάρχουν ήδη πολλές συζητήσεις με καλλιτεχνικές ομάδες για δημιουργία θεσμών που αφορούν την κλασική μουσική, τη γυναικεία δημιουργία, τις παιδικές εκδηλώσεις. Μόλις παίρνουν σάρκα και οστά θα σας τις ανακοινώνουμε, γιατί σίγουρα χρειαζόμαστε την υποστήριξή σας για την υλοποίησή τους, όπως τη χρειάζεται όλος ο κόσμος του πολιτισμού. Το μέλλον των παιδιών μας πρέπει να μπει σε σωστές πολιτιστικές βάσεις πλέον, αν θέλουμε να μεγαλώσουμε ανθρώπους ανεκτικούς στη διαφορετικότητα, ανθρώπους που σέβονται τη φύση, ανθρώπους πραγματικά ευτυχισμένους.

Πληροφορίες

Επόμενη μουσική συνάντηση στη σκηνή του Παττιχείου Λεμεσού είναι αυτή της τραγουδοποιού Νένας Βενετσάνου με τη σοπράνο Χρύσω Μακαρίου, με τίτλο: «Να στρώσει νυφικό το πέλαγος». Πέμπτη 27 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Στις 27 Οκτωβρίου, στη σκηνή του Παττιχείου Δημοτικού Θεάτρου Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός.

Εισιτήρια: Tickethour Cyprus και σε όλα τα καταστήματα της ACS Courier Cyprus

www.pattihio.com.cy | τηλ. 25377277

Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο του πολυπρισματικού Κύκλου Εκδηλώσεων με τίτλο «Μεγάλοι Έλληνες Δημιουργοί» που διοργανώνει τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, το Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού.

Πληροφορίες: Να Στρώσει Νυφικό το Πέλαγος | Θεοδωράκης | Μαρκόπουλος | Ανδριανόπουλος, 2022 | 20:30.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Sessions. Queer εκδηλώσεις

Το πρόγραμμα Sessions, μια πολυσχιδής πρόταση queer εκδηλώσεων, θα τρέξει για τρεις μήνες και περιλαμβάνει ζωντανή μουσική, ποίηση, θέατρο και χορευτικές παραστάσεις, αλλά και ομιλίες, εργαστήρια, πάρτι και προβολές. Από τον Οκτώβριο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022, τα Sessions παρουσιάζουν μια σειρά διασταυρούμενων και ρευστών χάπενινγκ που τιμούν την πολλαπλότητα της ερμηνείας και της εμπλοκής, διευρύνοντας τη σχέση ανάμεσα σε προσωπικό και συλλογικό. Οι Δημήτρης Χειμώνας και Λεξ Γρηγορίου έχουν εγκαταστήσει μια υποστηρικτική δομή στο υπόγειο της οδού Σαπφούς 6, στην παλιά πόλη της Λευκωσίας (πρώην DriveDrive), ειδικά σχεδιασμένη ώστε να πραγματευτεί τρόπους συναλλαγής, συμμετοχής και μαρτυρίας. Το lounge στο ισόγειο αποτελείται από τα Soft Sculptures, γλυπτά διά χειρός Εύας και Μπελίντας Παπαβασιλείου (προσφορά Morir Sonando), ενώ η εμπειρία του χώρου συμπληρώνεται από τα μοναδικά αρώματα της Floricienta Iuvenalis. Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2022, Σαπφούς 6, Παλιά Πόλη, Λευκωσία

Έκθεση στη STAND IN LINE

Η γκαλερί Stand in Line εγκαινιάζει την Παρασκευή, 4 Νοεμβρίου, την ατομική έκθεση του καταξιωμένου Έλληνα εικαστικού Βασίλη Πέρρου με τίτλο «εν οίκω». Η έκθεση θα διαρκέσει από 4 μέχρι 26 Νοεμβρίου. Ο Βασίλης Πέρρος γεννήθηκε το 1981 στην Αθήνα, όπου ζει και εργάζεται. Σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (1999-2005). Έχει πραγματοποιήσει 9 ατομικές και έχει συμμετάσχει σε πάνω από 60 ομαδικές εκθέσεις σε Ελλάδα, Κύπρο και εξωτερικό. Έχει φιλοτεχνήσει με έργα του εξώφυλλα βιβλίων και δίσκων και έχει επιμεληθεί σκηνογραφικά θεατρικές παραστάσεις. Το τελευταίο του εικονογραφικό σύνολο δημιουργήθηκε μέσα στην πανδημία. Από το ξεκίνημά της, κατόπιν με τη συνθήκη του εγκλεισμού, ο ζωγράφος δεν έμεινε ερμητικά κλεισμένος, αλλά «κρυφοκοιτούσε» στα σπίτια. Ο οίκος και το σχήμα του εμφανίζεται σχεδόν σε όλα τα έργα ως εικόνα αρχετυπική. Πρωταγωνιστές είναι άνθρωποι καθημερινοί και το σπίτι είναι το πεδίο όπου εξελίσσεται η σύγχρονη πραγματικότητα πίσω από τις κλειστές πόρτες. Stand In Line: 26Α Μετοχίου, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 99412000 | www.standinlineartspace.com | standinlineartspace@gmail.com

«Μετά τη βροχή» από το θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ».

Έργα του Βασίλη Πέρρου στη γκαλερί Stand in Line.

«Η Παναγία των Παρισίων» από το θέατρο «Δέντρο»

Το «Μαγεμένο Δέντρο» από την Παιδική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου.

«Μετά τη βροχή»

Στο Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» ανεβαίνει η αιχμηρή κωμωδία «Μετά τη βροχή», του Καταλανού συγγραφέα Σέρτζι Μπελμπέλ, σε σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου. Οκτώ ανώνυμοι υπάλληλοι, μιας ανώνυμης χρηματοοικονομικής εταιρείας, σε μια ανώνυμη πόλη, ανεβαίνουν κρυφά στην ταράτσα ενός μοντέρνου ουρανοξύστη 49 ορόφων, όπου εργάζονται, για να καπνίσουν. Μικρές και συγκλονιστικές ιστορίες ξετυλίγονται με απρόσμενη κατάληξη για τους ήρωες. Ο συγγραφέας στο έργο του «Μετά τη βροχή» μιλάει για τις σχέσεις των ανθρώπων σε μια απάνθρωπη κοινωνία και καθρεφτίζει τις εντάσεις, τον επιθετικό ερωτισμό, την υποβόσκουσα βία, αλλά και την δίψα για επικοινωνία που χαρακτηρίζουν την εποχή μας. Συμμετέχουν οι ηθοποιοί: Χρήστος Γιάγκου, Γιώργος Αναγιωτός, Λουκία Πρωτοπαπαπά, Ευφροσύνη Κουτσουβέρη, Αλεξία Αλέξη, Βασιλική Παπαμιχαήλ, Αλέξανδρος Παυλίδης, Στέλλα Φιλιππίδου. Παραστάσεις στη Λευκωσία, Τετάρτη, Παρασκευή & Σάββατο στις 8:30 μ.μ., Κυριακή στις 6:30 μ.μ. Πληροφορίες: 22818999 & 99621845.

Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Αυστρίας γιορτάζουν τη συμπλήρωση 60 χρόνων διπλωματικών σχέσεων Αυστρίας – Κύπρου, παρουσιάζοντας μια συναυλία με εμβληματικά έργα σπουδαίων συνθετών των δύο χωρών. Υπό τη διεύθυνση του Gunter Neuhold, σε αυτή την όμορφη μουσική συνέργεια συμμετέχουν δύο εξέχοντες λυρικοί καλλιτέχνες από την Αυστρία, η σοπράνο Simona Eisinger και ο βαρύτονος Günter Haumer. Εμπνευσμένο από τις αντίστοιχες μουσικές παραδόσεις Κύπρου και Αυστρίας, το εορταστικό πρόγραμμα περιλαμβάνει μουσική των Σόλωνα Μιχαηλίδη, Johann Strauss και Franz Lehar. Σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Αυστρίας στη Λευκωσία. Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός. Πληροφορίες: 22 463144, www.cyso.org.cy

«Το Μαγεμένο Δέντρο»

Το «Μαγεμένο Δέντρο», ένα υπέροχο παραμύθι για μικρούς και μεγάλους, ζωντανεύει κάθε Κυριακή στην Παιδική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου, σε σκηνοθεσία Μαριάννας Καυκαρίδου. Μια μουσικοθεατρική παράσταση γεμάτη χορό, τραγούδια, περιπέτεια και δράση που με το χιούμορ, την ευαισθησία, τις εκπλήξεις και τις μαγικές της εικόνες θα αποτελέσει μια συναρπαστική θεατρική εμπειρία, ένα ονειρικό ταξίδι εμπειριών και συναισθημάτων. Η τρυφερή ιστορία του «Μαγεμένου Δέντρου» εξυμνεί την ανθρώπινη θέληση, την ενσυναίσθηση και τη δικαίωση της αληθινής φιλίας και αγάπης. Μέσα από τις περιπέτειες των ηρώων του έργου βλέπουμε πως όταν υπάρχει αφοσίωση, ομαδικότητα, αλληλεγγύη και πείσμα, το καλό και το δίκαιο θα θριαμβεύσουν. Ερμηνεύουν Νικολάου Γεωργία, Φραγκίσκου Μισιέλ, Ανδρέου Μαρία, Κουρουζίδης Νικόλας, Αναγιωτός Μιχάλης, Αχιλλέως Γιώργος, Προκοπίου Λουκάς. Παραστάσεις Σατιρικό Θέατρο κάθε Κυριακή στις 11.00 το πρωί. Πληροφορίες/Κρατήσεις 22312940, 22421609. 7

«Η Παναγία των Παρισίων»

Το θέατρο «Δέντρο» διασκευάζει για παιδιά το αριστουργηματικό έργο του Βίκτωρος Ουγκώ: σε σκηνοθεσία Κατερίνας Λούρα «Η Παναγία των Παρισίων». Πρόκειται για την ιστορία του δύσμορφου κωδωνοκρούστη Κουασιμόδου και της όμορφης τσιγγάνας Εσμεράλδας με φόντο το μαγικό σύμπαν του Καθεδρικού Ναού του Παρισιού, την περίφημη Νοτρ Νταμ. Μια πραγματική δοσμένη θεατρικά παράσταση pop με ζωντανή ορχήστρα για παιδιά, τραγούδια , χορό και υποκριτική. Γεμάτη με ουσιαστικές μορφές πραγματικών σχέσεων σε μια πραγματική ζωή. Μια διασκευή του κλασικού μύθου όπου τα παιδιά παρέα με την ιστορία αναζητούν με τους ηθοποιούς την έννοια της αγάπης την έννοια της ελευθερίας την έννοια της πραγματικής χαράς. Ηθοποιοί επί σκηνής: Kiki Κακουλλής, Λοΐζος Παπαγεωργίου, Κρίστη Χαραλάμπους, Κατερίνα Λούρα. Θέατρο Δέντρο για 10 μόνο παραστάσεις, κάθε Κυριακή, στις 11:30 π.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 99520835.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

ΑΝΑΠΤΥΞΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΟΥ ΣΕ ΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Επέλεξε το ολοκληρωμένο σχέδιο ασφάλισης που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της επιχείρησής σου και ανάπτυξέ την με αυτοπεποίθηση.

1 Ασφάλεια Κτηρίων και Περιεχομένου

2 Ασφάλεια Ευθύνης

3 Ασφάλεια Μεταφορών

4 Ασφάλεια Οχημάτων

5 Ασφάλεια Υγείας και Προσωπικών Ατυχημάτων

www.genikesinsurance.com.cy
8000.87.87

Γενικές Ασφάλειες
Έχεις αξία

Μειώθηκαν κατά 90 εκατ. τα λεφτά του Ταμείου Ανάκαμψης

Βάσει καλών επιδόσεων της Κύπρου η Κομισιόν εκτιμά πως δεν χρειάζεται 1,2 δισ. η Κύπρος, αλλά 1,1 δισ. ευρώ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Μειώθηκαν κατά 90 εκατομμύρια ευρώ τα χρήματα που δικαιούται να λάβει η Κύπρος από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», παράδοξο μεν, αλλά, το ανώτατο ποσό που θα καταφέρει να λάβει η Κύπρος από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας βάσει του πλάνου που εγκρίθηκε, μειώθηκε στα 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ, από τα 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ που γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά πως οι επιδόσεις της Κύπρου

Η Κύπρος έλαβε ένα «προκαταρκτικό ναι» για τα πρώτα 85 εκατ. ευρώ που έχει αιτηθεί από το Ταμείο.

είναι καλύτερες από τις αναμενόμενες και από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της, όταν έγινε ο σχεδιασμός του όλου εγχειρήματος για να δημιουργηθεί το Ταμείο. Τα αρχικά νούμερα των 1,2 δισ. ήταν βασισμένα σε οικονομικές προβλέψεις του 2020, και έτσι, σε μερικά κράτη που είχαν καλύτερες επιδόσεις η Κομισιόν αποφάνθηκε ότι χρειάζονται λιγότερα χρήματα και για κάποια που είχαν χειρότερες επιδόσεις, αποφάσισε ότι χρειάζονται περισσότερα χρήματα από το Ταμείο. Πρακτικά, δεν μειώθηκαν τα 750 δισεκατομμυρίων ευρώ του Ταμείου Ανθεκτικότητας, αλλά, έγινε να πούμε σωστά, μια ανακατανομή. Τον Ιούνιο του 2022 η Κομισιόν είδε ξανά τα δεδομένα των κρατών και έτσι η Κύπρος είδε μία «καλή μείωση κονδυλίων». Το πλάνο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που η Κομισιόν έχει εγκρίνει για την Κύπρο, περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε 13 θεματικές συνιστώσες. Το ύψος αυτών αναπροσαρμόστηκαν στα 1,1 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 916 εκατ. ευρώ αφορούν χορηγίες και 200 εκατ. ευρώ δανεισμό.

Την ίδια ώρα, η Κύπρος πήρε και ένα «προκαταρκτικό ναι» για τα πρώτα 85 εκατ. ευρώ που έχει αιτηθεί από το Ταμείο. Οι μεταρρυθμίσεις που προχώρησε από τον προηγούμενο χρόνο με τα 14 ορόσημα αξιολογήθηκαν και εκτός απροόπτου αρχές Δεκεμβρίου θα εκταμιευθούν προς το κυπριακό κράτος τα χρήματα. Έως τώρα η Κύπρος έχει λάβει 157 εκατ. ευρώ ως προκαταβολή τον Σεπτέμβριο του 2021, όπως άλλωστε και όλα τα κράτη που συμμετείχαν στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις μέχρι και το 2026. Τα 14 ορόσημα που προχώρησε η Κύπρος τον τελευταίο χρόνο καλύπτουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης και της κυκλικής οικονομίας, της καταπολέμησης της διαφθοράς και της διαφάνειας, αφορούν μέτρα στον χρηματοπιστωτικό τομέα και τη δημόσια διοίκηση, στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και στο σύστημα ελέγχων της Κύπρου για την εφαρμογή του πλάνου που έχει εγκριθεί.

Σε 4 εβδομάδες

Η Κομισιόν όπως είναι γνωστό έχει αποστείλει τη θετική προκαταρκτική αξιολόγησή της σχετικά με τα ορόσημα που απαιτούνταν από την Κύπρο για την πληρωμή των 85 εκατ. ευρώ στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (ΟΔΕ), ζητώντας γνώμη. Η γνώμη της Επιτροπής αυτής, η οποία θα εκδοθεί το αργότερο εντός τεσσάρων εβδομάδων, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της Επιτροπής. Μετά τη γνωμοδότηση της ΟΔΕ, η Επιτροπή θα εκδώσει τελική απόφαση σχετικά με την εκταμίευση των χρημάτων, σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης, μέσω επιτροπής επιτροπολογίας. Η εκταμίευση προς την Κύπρο θα πραγματοποιηθεί κατόπιν της έκδοσης της απόφασης από την Επιτροπή. Σημειώνεται ότι τα ποσά που εκταμιεύονται στα κράτη μέλη δημοσιεύονται στον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, ο οποίος δείχνει την πρόοδο της εφαρμογής των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Προς πράσινη οικονομία

Συνολικά έξι ορόσημα από την πρώτη αίτηση πληρωμής σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση. Αυτές περιλαμβάνουν τη μεταρρύθμιση για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (TSOC) από την υπάρχουσα Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ). Αυτή η μεταρρύθμιση θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, δημιουργώντας προϋποθέσεις για τη συμμετοχή νέων επενδυτών στην παραγωγή, αποθήκευση, συγκέντρωση, ανταπόκριση στη ζήτηση και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας. Η πράσινη μετάβαση υποστηρίζεται περαιτέρω από την τροποποίηση των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής (TDRs) και των Κανόνων Διαπραγμάτευσης και Διακανονισμού (TSR) για να επιτρέπεται στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης να συμμετέχουν στη χονδρική πώληση αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας. Την ίδια ώρα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας στην Κύπρο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το Σχέδιο καθορίζει ενέργειες για τη δημιουργία μιας «κυκλικής κουλτούρας» μεταξύ των πολιτών και των επιχειρηματιών, που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις μέσω ενός προγράμματος χορηγιών και δημιουργούν την απαραίτητη υποδομή. Επιπλέον, αρκετές επενδύσεις που περιλαμβάνονται σε αυτά τα 85 εκατ. ευρώ υποστηρίζουν την πράσινη μετάβαση της Κύπρου, όπως η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τις κοινότητες και στον δημόσιο τομέα, επενδύσεις στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στην εξοικονόμηση ενέργειας από δημόσιες αρχές και ΜΚΟ και στη διευκόλυνση της μετάβασης των τοπικών κοινοτήτων προς τον μετριασμό και την προσαρμογή του κλίματος.

Η Κομισιόν έχει αποστείλει τη θετική αξιολόγησή της σχετικά με τα ορόσημα που απαιτούνταν από την Κύπρο για την πληρωμή του πρώτου πακέτου στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (ΟΔΕ).

Και για τεχνολογία

Δύο από τα 14 ορόσημα του πρώτου πακέτου που απελευθερώνουν 85 εκατ. ευρώ σχετίζονται με την ψηφιακή μετάβαση. Πρώτον, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο με στόχο την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλη την κυπριακή κοινωνία. Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων μέτρα όπως στην ανάπτυξη πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης, καθώς και επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές για την υποστήριξη της ψηφιακής μάθησης. Το δεύτερο ορόσημο αφορά επενδύσεις για την ενίσχυση της αυθεντικότητας των παραδοσιακών κυπριακών προϊόντων με βάση τη χρήση προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών. Πιο συγκεκριμένα, αυτά θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη ενός μηχανισμού για τον έλεγχο γνησιότητας τουλάχιστον τριών κατηγοριών κυπριακών προϊόντων (γαλακτοκομικά προϊόντα, μέλι και οινοπνευματώδη ποτά) που μπορούν να επηρεάζονται από νοθεία και απάτη.

Η Κεφαλαιαγορά αξιολογεί την έκθεση της Ελληνικής για Γκάτσκε

Μέσα στις επόμενες εβδομάδες θα πρέπει να έχει ένδειξη για το ενδεχόμενο περιστατικό χειραγώγησης μετοχής

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Στη διαδικασία εξέτασης της έκθεσης που απέστειλε η Ελληνική Τράπεζα και αφορά ενδεχόμενο περιστατικό χειραγώγησης της μετοχής της από τον ίδιο της τον CEO βρίσκεται η Επιτροπή της Κεφαλαιαγοράς Κύπρου. Όπως πληροφορείται η «Κ» το ειδικό τμήμα της Επιτροπής εξετάζει την πολυσέλιδη έκθεση που έστειλε στο τέλος της προηγούμενης εβδομάδας η Ελληνική Τράπεζα με πρωταγωνιστή τον κ. Όλιβερ Γκάτσκε. Η Κεφαλαιαγορά δεν έχει θέσει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για το πότε θα αποφανθεί εάν καλύπτεται από την έκθεση της Ελληνικής, ή εάν θα προχωρήσει σε νέα έρευνα. Η Κεφαλαιαγορά ενδεχομένως να χρειαστεί να λάβει και συμπληρωματικές πληροφορίες για το περιστατικό, που οδήγησε στην προσωρινή απομάκρυνση του κ. Γκάτσκε από τα καθήκοντά του. Μέσα στις επόμενες εβδομάδες πάντως η Κεφαλαιαγορά θα έχει μία ένδειξη για το αν υπάρχει κάτι που θα πρέπει να προχωρήσει, ή όχι με την περίπτωση που δημιουργήθηκε στην Ελληνική Τράπεζα. Στο παρόν στάδιο, βρισκόμαστε σε αναμονή.

Το ερώτημα που τίθεται είναι για πόσο μπορεί μία τράπεζα να είναι «ακέφαλη», σε μία περίοδο παγκόσμιας κρίσης και εν μέσω αλλαγών που έχουν προαναγγελθεί από την ίδια την Ελληνική.

Όλα ξεκίνησαν όταν στην 48η ετήσια συνέλευση της Ελληνικής Τράπεζας ο πρώην CEO της Δήμητρα Επενδυτική, Νέαρχος Ιωάννου έλαβε τον λόγο και άσκησε σκληρή κριτική στην Ελληνική Τράπεζα.

Όλα ξεκίνησαν όταν στην 48η ετήσια συνέλευση της Ελληνικής Τράπεζας ο πρώην CEO της Δήμητρα Επενδυτική, Νέαρχος Ιωάννου έλαβε το λόγο και άσκησε σκληρή κριτική στην Ελληνική Τράπεζα, παρόλο που είναι μεγαλομέτοχός της. Σύμφωνα με τα όσα είπε ο κ. Ιωάννου, υπήρξαν πληροφορίες πως ανώτατο στέλεχος της Ελληνικής Τράπεζας προέτρεψε τους υπαλλήλους της Τράπεζας ν' αγοράσουν μετοχές της Ελληνικής, αφού όπως τους είπε, είναι υποτιμημένη και έχει μεγάλες προοπτικές. «Απαράδεκτο να προτρέπει ανώτατο διευθυντικό στέλεχος να αγοράσουν μετοχές της Τράπεζας» σημείωσε χαρακτηριστικά τότε ο κ. Ιωάννου στην ομιλία του, όπως είχε μεταφέρει η «Κ» σε σχετικό ρεπορτάζ που «πυροβολούσε» την επένδυσή του. Την επομένη της ετήσιας συνέλευσης, όπως έγινε γνωστό σε κατοπινό στάδιο, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου ζήτησε από την Ελληνική Τράπεζα να της αποσταλεί έκθεση συμβάντων σχετικά με το θέμα που ανάφερε ο πρώην CEO της Δήμητρα Επενδυτική, αφού βάσει με όσα είχε πει θα μπορούσε να υπάρχει ζήτημα χειραγώγησης της μετοχής της Ελληνικής Τράπεζας. Λίγες μέρες αργότερα από τη συνέλευση, η Ελληνική Τράπεζα γνωστοποίησε πως το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας είχε αποφασίσει να απομακρύνει από τα καθήκοντά του τον κ. Όλιβερ Γκάτσκε, μέχρι να ολοκληρωθούν οι έρευνες. Δεν κατονόμαζε το συμβάν, ωστόσο εάν κανείς συνέθετε το παραπάνω παζλ, θα μπορούσε να εξαγάγει το αποτέλεσμα πως, ερευνάται ενδεχόμενο περιστατικό χειραγώγησης της μετοχής της Ελληνικής Τράπεζας από τον CEO της, τον κ. Όλιβερ Γκάτσκε.

Στενά τα περιθώρια επιστροφής

Όπως έγραψε ξανά η «Κ», είτε το αποτέλεσμα για τον κ. Γκάτσκε είναι θετικό, είτε αρνητικό, το «γυαλί έχει ραγίσει». Η Κεφαλαιαγορά εξάλλου δεν πρόκειται να κρίνει και να βάλει ταμπέλα στον κ. Γκάτσκε «ενόχου» ή «αθώου», όπως επίσης κάτι τέτοιο δεν εμπεριέχεται στην έκθεση της Ελληνικής που απεστάλη στην Κεφαλαιαγορά. Η έκθεση της Ελληνικής για παράδειγμα και χρησιμοποιείται μόνο ως παράδειγμα ενδεχομένως να έχει ως εξής: «Σε συνέλευση που έγινε σε ξενοδοχείο και που καλεσμένοι ήταν 40 – 50 υπάλληλοι της τράπεζας, εν μέσω σοβαρού και αστείου ο κ. Γκάτσκε είπε πως τώρα είναι καλή ευκαιρία για να αγοράσει κανείς τη μετοχή μας, διότι είναι πολύ χαμηλά και είναι καλή επενδυτική ευκαιρία με τις προοπτικές που έχουμε ενώπιόν μας». Η παραπάνω πρόταση μπορεί να θεωρηθεί ως χειραγώγηση της μετοχής, μπορεί και όχι, το σίγουρο είναι πως είναι απλώς υποθετική και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το περιεχόμενο.

Τα περιθώρια επιστροφής του κ. Γκάτσκε στα καθήκοντά του είναι πολύ στενά, καθώς ενδεχομένως αυτό το περιστατικό να ήταν το «κερασάκι στην τούρτα». Οι μέτοχοι της Ελληνικής πιθανόν να μην έχουν μείνει ευχαριστημένοι από τη μόλις ενός χρόνου επίδοση του Γερμανού τραπεζίτη και το γεγονός αυτό να «ξεχείλισε το ποτήρι».

Το ερώτημα που τίθεται είναι για πόσο μπορεί μία τράπεζα να είναι «ακέφαλη», σε μία περίοδο παγκόσμιας κρίσης και εν μέσω αλλαγών που έχουν προαναγγελθεί από την ίδια την τράπεζα. Αναμένεται η υπογραφή συλλογικής σύμβασης με την ΕΤΥΚ, αναμένεται ένα Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου που θα αποχωρήσουν από την τράπεζα 500 άτομα και αναμένεται και η συγγραφή νέου στρατηγικού πλάνου, διαδικασία που θα ολοκληρωθεί μέχρι τέλος Δεκεμβρίου.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Της* **ΛΑΪΖΑΣ ΤΖΙΟΥΚΑ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Το φυσικό αέριο θα παραμείνει ακριβό

Η Ευρωπαϊκή Ενωση αγωνίζεται να καταστήσει το φυσικό αέριο περισσότερο προσιτό σε πολίτες και επιχειρήσεις. Αφότου κατέβαλαν υψηλό τίμημα για να μπορέσουν να αποκαταστήσουν τα ενεργειακά τους αποθέματα, οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα μελετήσουν σήμερα Πέμπτη και αύριο Παρασκευή το εάν μπορούν να επιβάλουν ευέλικτα όρια στις τιμές του εμπορεύματος, να προβούν σε συλλογικές αγορές, καθώς ακόμη και να θέσουν ένα νέο υπόδειγμα –σημείο αναφοράς για τις συναλλαγές– στοχεύοντας στην αποκλιμάκωση του κόστους. Τέτοιου είδους μέτρα, όμως, δεν είναι πιθανό πως θα κάνουν κάποια μεγάλη διαφορά. Η περιστολή της ζήτησης είναι το «κλειδί».

Επί ένα χρόνο η Ευρώπη αποπειράται να αντεπεξέλθει στις ασυνήθιστα υψηλές τιμές. Την προηγούμενη δεκαετία στην προθεσμιακή αγορά τα συμβόλαια μηνός στον βασικό κόμβο συναλλαγών της Γηραιάς Ηπείρου, τον TTF, σπάνια ξεπερνούσαν τα 30 ευρώ/ MWh. Αυτό άρχισε να αλλάζει πέρυσι το φθινόπωρο, όταν η παραγωγή φυσικού αερίου δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στη δυναμική οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία. Η απόφαση της Ε.Ε. να περιορίσει τις προμήθειες του καυσίμου από τη βασική της πηγή, τη Ρωσία, μετά την εισβολή στην Ουκρανία, προκάλεσε φρενήρη εκστρατεία για την αγορά καυσίμου από άλλους εξαγωγείς, κάτι το οποίο εκτίναξε τις τιμές έως και στα 300 ευρώ/ MWh τον Αύγουστο.

Η τιμή του καυσίμου θα είναι πολύ υψηλότερη από τον μέσο όρο της δεκαετίας 2010-2020, παράτα μέτρα που ανακοίνωσε η Κομισιόν.

Οι τιμές του αερίου ωθούν ανοδικά και τους λογαριασμούς ρεύματος, καθιστώντας τους μη βιώσιμους. Ωστόσο, η εξεύρεση λύσης είναι κάτι δύσκολο. Εχει προταθεί να μπαίνει φρένο στο κύκλωμα όταν παρατηρούνται αιφνίδιες κινήσεις στις τιμές του φυσικού αερίου, ώστε να αποτρέπονται ημερήσιες αυξομειώσεις πέραν του 5%, αλλά το μέτρο αυτό δεν θα αλλάξει συνολικά την κατεύθυνση της αγοράς. Ενα προσωρινό ανώτατο όριο ή ένας «δυναμικός διάδρομος τιμών» στις συναλλαγές του κόμβου TTF μπορεί να σταματήσει υπερβολές, όπως εκείνες του Αυγούστου, αλλά και πάλι η τιμή του καυσίμου θα είναι πολύ υψηλότερη από τον μέσο όρο της δεκαετίας 2010-2020. Και δεδομένου του γεγονότος ότι πολλά μακράς διαρκείας προθεσμιακά συμβόλαια συνδέονται με τον κόμβο συναλλαγών, τα ανωτέρω μέτρα ίσως δημιουργήσουν νομικές διαμάχες.

Οι δε συλλογικές αγορές, όπως έκανε η Ε.Ε. την περίοδο του κορωνοϊού με τα εμβόλια, ίσως να μην πείσουν τους εξαγωγείς να προσφέρουν δραστικές εκπτώσεις, ενόσω η ζήτηση παραμένει ζωηρή. Οσο για το να δημιουργηθεί μια ξεχωριστή τιμή αναφοράς στην Ε.Ε. για το υγροποιημένο φυσικό αέριο με έκπτωση στον TTF, θα έχει κάποιο αποτέλεσμα εάν οι παίκτες της αγοράς αποφασίσουν να τη χρησιμοποιήσουν.

Πρόβα τζενεράλε για την ελεύθερη αγορά ενέργειας

Ξεκίνησε η δοκιμαστική περίοδος διάρκειας οκτώ εβδομάδων – Αναμένονται τα πρώτα συμπεράσματα

Η δοκιμαστική περίοδος αφορά την εκπαίδευση και εξοικείωση φυσικών και νομικών προσώπων με το πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μετά από απανωτές αναβολές και καθυστερήσεις η αγορά ενέργειας εισήλθε σε φάση σταδιακού ανοίγματος. Από τη Δευτέρα 17 Οκτωβρίου 2022 έχει ξεκινήσει η δοκιμαστική περίοδος ανοίγματος της αγοράς και το τέλος της συγκεκριμένης διαδικασίας θα οδηγήσει στο άνοιγμά της, το οποίο χρονικά προσδιορίζεται για τον ερχόμενο Απρίλιο. Η Δοκιμαστική Λειτουργία Συστήματος (ΔΛΣ) διαχείρισης της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού (ΑΑΗ), γνωστό ως και λογισμικό, θα διεξαχθεί στο διάστημα 17/10/2022 με 9/12/2022. Κατά τη συγκεκριμένη περίοδο θα πραγματοποιηθεί η πρώτη φάση της Δοκιμαστικής Περιόδου Λειτουργίας (ΔΠΛ). Μετά την ολοκλήρωση της ΔΛΣ θα ακολουθήσει η δεύτερη φάση που αφορά το Σύστημα Διαχείρισης της Αγοράς TSOC Market Management System (MMS), χωρίς να προσδιορίζεται χρονικά η δοκιμαστική περίοδος. Η συγκεκριμένη διαδικασία ουσιαστικά αποτελεί μια άσκηση επί χάρτου για το μοντέλο που θα εφαρμοσθεί στην

Η αγορά ενέργειας στην Κύπρο θα ελέγχεται από μηχανισμό που προσομοιάζει με Χρηματιστήριο στο οποίο παραγωγοί και αγοραστές θα υποβάλλουν τις προσφορές τους για την πώληση και αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Κύπρο και θα ανοίξει την αγορά ενέργειας σε παίκτες πέραν της ΑΗΚ. Οι συμμετέχοντες στην πρόβα τζενεράλε θα δραστηριοποιούνται σε «καθεστώς δοκιμής χωρίς οικονομικό αντίκτυπο και σύμφωνα με τους εν ισχύι Κανόνες Αγοράς Ηλεκτρισμού (ΚΑΗ) και Κανόνες Μεταφοράς και Διανομής (ΚΜΔ), διεκπεραιώνοντας τις σχετικές εργασίες που τους αφορούν μέσω του συστήματος MMS».

Οι συμμετοχές

Η δοκιμαστική περίοδος διοργανώνεται από τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) και στόχο έχει την εκπαίδευση και εξοικείωση των ενδιαφερομένων με το νέο περιβάλλον που θα τεθεί σε ισχύ μέσα στο 2023. Συμμετοχές έχουν δηλώσει 34 οντότητες (32 Νομικές + 2 Φυσικές), εκ των οποίων 16 (6 Προμηθευτές, 1 Παραγωγός, 8 Παραγωγοί ΑΠΕ και 4 ΦΣΕ) για τη Δοκιμαστική Περίοδο. Χωρίς να αποκλείονται και άλλες συμμετοχές στην πορεία της διαδικασίας, βασικός στόχος της ΔΠΛ είναι:

- Ενημέρωση και Προετοιμασία των ενδιαφερομένων σχετικά με τη συμμετοχή τους στην Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΑΑΗ).
- Έλεγχος ορθής λειτουργίας εξωτερικών Συστημάτων.
- Δοκιμές Πλατφόρμας και εσωτερικών Συστημάτων.
- Εξ αποστάσεως Δοκιμές.
- Δοκιμές εκτός αναμενομένου (out of the box).

Η εκπαίδευση όσων συμμετέχουν στη δοκιμαστική διαδικασία - εξοικείωση με το λογισμικό λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς πραγματοποιήθηκε την προπερασμένη Τρίτη και από την επομένη, Τετάρτη 19 Οκτωβρίου, διεκπεραιώνουν τις καθημερινές εργασίες που προβλέπονται από τους Κανόνες Αγοράς Ηλεκτρισμού (ΚΑΗ) και Κανόνες Μεταφοράς και Διανομής (ΚΜΔ). Η πρώτη φάση της ΔΠΛ είναι χωρισμένη σε δύο χρονικές περιόδους. Κατά τις πρώτες τέσσερις εβδομάδες (17/10-13/11), οι δοκιμές θα διεξάγονται μόνο τις καθημερινές με τη δραστηριοποίηση των συμμετεχόντων κατά τις ενδιάμεσες αργίες και Σαββατοκύριακα να είναι εθελοντική, ενώ στη συνέχεια, (14/11-11/12), οι δοκιμές θα διεξάγονται και κατά τις ενδιάμεσες αργίες και Σαββατοκύριακα.

Όπως ανακοινώθηκε από τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου «κατά τις δοκιμές, θα τηρείται αυστηρά το χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων όπως καθορίζεται στους ΚΑΗ και ΚΜΔ και αναμένεται οι συμμετέχοντες να διεκπεραιώνουν τις σχετικές τους υποχρεώσεις εντός αυτών». Στις βασικές διεργασίες που αναμένεται να διενεργούνται από τους συμμετέχοντες περιλαμβάνονται οι υποβολές Γνωστοποιήσεων Διμερών Συμβολαίων, Γνωστοποιήσεων Φυσικής Παράδοσης ή/και Απορρόφησης, οι υποβολές Προσφορών Ενεργείας για την Προ-ημερήσια Αγορά και την Αγορά Εξισορρόπησης καθώς επίσης και υποβολές τυχόν Δηλώσεων Μη Διαθεσιμότητας.

Το δεύτερο σημαντικό κομμάτι της ΔΠΛ αφορά την εξοικείωση των συμμετεχόντων με το λογισμικό λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς ενέργειας, το Σύστημα Διαχείρισης της Αγοράς (ΣΔΑ). Η πρόσβαση στο σύστημα MMS θα πραγματοποιείται διαδικτυακά με έλεγχο ταυτότητας 2 παραγόντων (2FA). Πέρα από τον χειρισμό της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η συγκεκριμένη διαδικασία θεωρείται σημαντική μιας και περιλαμβάνει εργασίες εισαγωγής και εξαγωγής δεδομένων, δηλαδή υποβολής προσφορών πώλησης ή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Τα πρώτα αποτελέσματα των δοκιμαστικών διεργασιών αναμένονται το επόμενο διάστημα.

Το άνοιγμα της αγοράς

Οι σχετικές διαδικασίες ανοίγματος της αγοράς ενέργειας βρίσκονται σε εξέλιξη εδώ και 10 χρόνια τουλάχιστον. Κύριο ζητούμενο του διαλόγου που προηγήθηκε αλλά και ερωτηματικό, όταν θα γίνει πραγματικότητα το άνοιγμα, αν το νέο περιβάλλον θα λειτουργήσει υπέρ του καταναλωτή. Ένα ερωτηματικό ιδιαίτερα επίκαιρο σήμερα ένεκα του ράλι τιμών στο ηλεκτρικό ρεύμα, ένεκα της ενεργειακής κρίσης. Για την Κύπρο ως ζητούμενο υπάρχει και εάν το νέο περιβάλλον στην ενέργεια θα διορθώσει διαχρονικές στρεβλώσεις που υπάρχουν.

Το Χρηματιστήριο της ηλεκτρικής ενέργειας

Όπως έχει γράψει η «Κ» η αγορά ενέργειας στην Κύπρο θα ελέγχεται από μηχανισμό που προσομοιάζει με Χρηματιστήριο. Το μοντέλο «Στόχος», όπως ονομάζεται, προνοεί στην προ ημερησία αγορά, τη λειτουργία ενός Χρηματιστηρίου Ενέργειας στο οποίο παραγωγοί και αγοραστές θα υποβάλλουν τις προσφορές τους για την πώληση και αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, αυτό το οποίο προξενεί εύλογες απορίες για το κατά πόσο το νέο περιβάλλον θα λειτουργεί υπέρ του καταναλωτή είναι ο τρόπος με τον οποίο θα κατακυρώνονται οι τιμές πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα, στο Χρηματιστήριο ενέργειας οι παραγωγοί θα μπορούν να υποβάλλουν προσφορές πολύ πιο κάτω από το κόστος παραγωγής προκειμένου η προσφορά τους να γίνει δεκτή από το σύστημα. Τον όγκο ηλεκτρικής ενέργειας θα συμπληρώνει η ΑΗΚ προκειμένου να υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης. Εν αντιθέσει με τους παραγωγούς ηλιακής ενέργειας, στην προκειμένη περίπτωση, η ΑΗΚ εκ των πραγμάτων θα είναι αναγκασμένη να καταθέσει προσφορά στη βάση του πραγματικού κόστους παραγωγής που σήμερα κινείται πάνω από τα 26 σεντ του ευρώ. Σε μια τέτοια περίπτωση το μοντέλο «Στόχος» θα λαμβάνει ως τιμή κλεισίματος την υψηλότερη τιμή και όλες οι προσφορές που έχουν γίνει δεκτές, ασχέτως υποβληθείσης τιμής θα αποζημιώνονται με την τιμή κλεισίματος. Μια εξέλιξη που δεν αναμένεται να διαφοροποιήσει την υφιστάμενη κατάσταση με το μοντέλο Κόστος Αποφυγής και συναντά ισχυρές αντιδράσεις από παράγοντες της αγοράς ενέργειας, οι οποίοι υποστηρίζουν πως οι στρεβλώσεις και οι παραδοξότητες του σήμα θα συνεχισθούν.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΚΩΣΤΑ ΜΗΛΑ**

Ο Σούνακ μπορεί να αντιστρέψει την κατάσταση

Οταν η Λιζ Τρας παραιτήθηκε από την πρωθυπουργία της Μεγάλης Βρετανίας, η στερλίνα κατέγραψε μικρά κέρδη και το κόστος του 10ετούς βρετανικού ομολόγου παρουσίασε μικρή αποκλιμάκωση. Με άλλα λόγια, οι (διεθνείς) επενδυτές με θετικό, αλλά επιφυλακτικό, τρόπο αντιμετώπισαν την «επιστροφή» των καλούμενων Trussonomics στο... χρονοντούλαπο της Ιστορίας. Παράλληλα, όμως, άρχισαν οι φήμες για επιστροφή του Μπόρις Τζόνσον στην πρωθυπουργία της Μεγάλης Βρετανίας, κάτι το οποίο λειτούργησε ως «χειρόφρενο» στην περαιτέρω αποκλιμάκωση του βρετανικού κόστους δανεισμού. Τότε, λοιπόν, άρχισε μαραθώνιος μεταξύ των τριών μονομάχων για τη συλλογή 100 υπογραφών από τους Συντηρητικούς βουλευτές έτσι ώστε να «διεκδικήσουν» την αρχηγία του Συντηρητικού Κόμματος και την πρωθυπουργία. Το δράμα, όμως, έλαβε τέλος τη Δευτέρα 24 Οκτωβρίου, αφού μόνον ο Ρίσι Σούνακ συγκέντρωσε τις απαιτούμενες 100 υπογραφές. Στην πραγματικότητα, ο Σούνακ εξασφάλισε τις υπογραφές άνω του 50% των Συντηρητικών βουλευτών.

Για να αποφύγει τις πρόωρες εκλογές, ο Σούνακ θα πρέπει να κρατήσει το Συντηρητικό Κόμμα ενωμένο.

Τι προβλήματα αντιμετωπίζει ο Σούνακ και πότε θα διεξαχθούν οι εκλογές στη Μεγάλη Βρετανία; Σημειώνω, εδώ, ότι οι εκλογές πρέπει να διεξαχθούν το αργότερο μέχρι τον Ιανουάριο του 2025. Ο Σούνακ λογικά θα ήθελε εκλογές το αργότερο δυνατόν. Και τούτο επειδή, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Αγγλίας, η βρετανική οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί το 2023 αλλά και το εννεάμηνο του 2024. Μετά, οι εκτιμήσεις της Τράπεζας της Αγγλίας κάνουν λόγο για μηδενική ανάπτυξη (σε ετήσιο ρυθμό) το τελευταίο τρίμηνο του 2024. Παράλληλα, ο πληθωρισμός αναμένεται να επιστρέψει, από το τρέχον 10,1% στο 1,4% (κάτω δηλαδή από τον στόχο του 2%) το τελευταίο τρίμηνο του 2024. Με άλλα λόγια, ο Ιανουάριος του 2025 εκτιμάται ως ο λιγότερο «μίζερος» μήνας και περισσότερο κατάλληλος για εκλογές.

Επειδή, όμως, τα Trusso-nomics έχουν κλονίσει σημαντικά την εμπιστοσύνη των επενδυτών στη βρετανική οικονομία, οι περισσότεροι αναλυτές συγκλίνουν σε βαθύτερη οικονομική ύφεση τόσο το 2023 όσο και το 2024. Για να αποφύγει τις πρόωρες εκλογές, ο Σούνακ θα πρέπει να κρατήσει το Συντηρητικό Κόμμα ενωμένο. Δύσκολο αλλά όχι ακατόρθωτο. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις φέρνουν τους Εργατικούς να προηγούνται των Συντηρητικών μέχρι και 30 ποσοστιαίες μονάδες. Ο Σούνακ ξέρει από οικονομικά και τον εμπιστεύονται οι αγορές. Επιπλέον, εκτιμάται πως ο Σούνακ μπορεί να κερδίσει τις επόμενες εκλογές Και αυτό χωρίς, ακόμη, να έχει καθαρίσει την «κόπρο του Αυγείου» που άφησαν οι προκάτοχοί του. Με άλλα λόγια, ας μην ξεγράψουμε (ακόμη) τους Συντηρητικούς.

Ο κ. Κώστας Μήλας είναι καθηγητής Χρηματοοικονομικών, University of Liverpool.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΤΣΑΝΣΕΛΟΡ / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Στερεύουν τα εργαλεία αντιστάθμισης έναντι του πληθωρισμού

Ο πληθωρισμός πλήττει τον επενδυμένο πλούτο. Οι επενδυτές προσπαθούν να προστατεύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία από τις καταστρεπτικές επιπτώσεις της ανόδου των τιμών. Θα πρέπει να αναδιαρθρώσουν τα χαρτοφυλάκιά τους για να προσαρμοστούν σε αυτή την αλλαγή, αν και το πρόβλημα έγκειται στο ότι ακόμη και τα παραδοσιακά εργαλεία αντιστάθμισης πληθωρισμού έχουν αποδειχθεί απογοητευτικά. Πάνω από 25 χρόνια οι επενδυτές ωφελήθηκαν από τον χαμηλό και σταθερό πληθωρισμό. Η σταθερότητα των τιμών σήμαινε πιο προβλέψιμα εταιρικά κέρδη. Τα χαμηλότερα επιτόκια οδήγησαν σε υψηλότερες αποτιμήσεις μετοχών και ομολόγων. Δεν είναι μυστικό ότι οι τίτλοι σταθερού εισοδήματος έχουν κακή απόδοση όταν ανέρχεται ταχέως ο πληθωρισμός.

Οι μετοχές, οι οποίες είναι απαιτήσεις επί πραγματικών περιουσιακών στοιχείων, παρέχουν μακροπρόθεσμα προστασία από τον πληθωρισμό. Ομως, σε μικρότερο χρονικό πλαίσιο, οι αποτιμήσεις τους τείνουν να μειώνονται, ενόσω οι αποδόσεις των ομολόγων αυξάνονται. Οταν ο πληθωρισμός απογειώθηκε για τελευταία φορά μεταξύ 1966 και 1981, ο λόγος της τιμής προς τα κέρδη των αμερικανικών μετοχών μειώθηκε στο μισό. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, τα συμβατικά επενδυτικά χαρτοφυλάκια επωφελήθηκαν από το γεγονός ότι τα ομόλογα και οι μετοχές κινήθηκαν σε αντίθετες κατευθύνσεις για βραχέα διαστήματα. Οταν η χρηματιστηριακή αγορά υποχωρούσε, τα μακροπρόθεσμα επιτόκια θα αποκλιμακώνονταν, ενισχύοντας έτσι τις τιμές των ομολόγων. Ενα επενδυτικό χαρτοφυλάκιο με το 60% κατανεμημένο σε μετοχές και το 40% σε ομόλογα ως αντιστάθμιση πληθωρισμού απέδωσε καταπληκτικές αποδόσεις.

Χρυσός και ακίνητα δείχνουν να αποτελούν τα τελευταία αξιόπιστα επενδυτικά καταφύγια.

Στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 1970, ένα κλασικό χαρτοφυλάκιο 60-40 σε μετοχές και ομόλογα του Ηνωμένου Βασιλείου έχασε περισσότερο από το ήμισυ της αξίας του σε πραγματικούς όρους. Το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, το ίδιο χαρτοφυλάκιο υποχώρησε 16% σε ονομαστικούς όρους. Η αδυναμία των ομολόγων και των μετοχών να προσφέρουν προστασία, όταν ο πληθωρισμός εκτινάσσεται, ανάγκασε τους επενδυτές να αναζητήσουν άλλους αντισταθμιστικούς παράγοντες. Η ιδιοκτησία είναι το απόλυτο πραγματικό περιουσιακό στοιχείο. Αλλά η αξία των τούβλων δεν αυξάνεται πάντα ανάλογα με τις τιμές. Σε δύσκολους καιρούς οι κυβερνήσεις συχνά επιβάλλουν ελέγχους ενοικίων, ενώ οι ιδιοκτήτες αντιμετωπίζουν υψηλότερο κόστος στεγαστικών δανείων. Φέτος, οι αγορές ακινήτων σε όλο τον κόσμο υποφέρουν, αφού τα επιτόκια αυξάνονται. Τα καταπιστεύματα επενδύσεων σε ακίνητα των ΗΠΑ μειώθηκαν κατά 19% τους πρώτους έξι μήνες του έτους. Ο χρυσός ήταν ένα αποθεματικό εργαλείο πλούτου για χιλιετίες. Τη δεκαετία του Μεγάλου Πληθωρισμού το πολύτιμο μέταλλο ανατιμήθηκε περίπου κατά 1.400%.

Παίρνει ξανά παράταση το δασικό πάρκο Ακάμα

Θα λειτουργήσει τέλος του ’23 και όχι το ’22 - Ποια τα τέλη και τα νέα χρονοδιαγράμματα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Σε στάση αναμονής βρίσκονται οι κάτοικοι κοινοτήτων Ακάμα. Όχι μόνο σε σχέση με το τι μέλλει γενέσθαι με το Τοπικό Σχέδιο της περιοχής, αλλά και αναφορικά με τη λειτουργία του Εθνικού Δασικού Πάρκου, και την επιβολή τελών εισόδου, από τα οποία θα επωφεληθούν και οι κοινότητες. Υπενθυμίζεται ότι βάσει των χρονοδιαγραμμάτων που είχαν τεθεί, η πλήρης λειτουργία του πάρκου είχε προγραμματιστεί το β΄ εξάμηνο του 2022, αργότερα ο στόχος μεταφέρθηκε για τα μέσα του 2023, ενώ η τελευταία ενημέρωση από αρμόδιες πηγές κάνει λόγο για τέλη του 2023. Η πλήρης λειτουργία του πάρκου παίρνει λοιπόν παράταση για άλλο ένα χρόνο. Από την πλευρά του ο υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Κώστας Καδής, απέδωσε τις καθυστερήσεις στις γραφειοκρατικές διαδικασίες, πλην όμως υπογράμμισε ότι οι εργασίες προχωρούν. Είναι ξεκάθαρο πλέον ωστόσο, ότι το πάρκο δεν θα ολοκληρωθεί πριν από το τέλος της παρούσας διακυβέρνησης, όπως ήταν ο στόχος. «Η ουσία είναι ότι ξεκινούν οι διεργασίες, μπαίνουν οι διαδικασίες, βελτιώνονται οι δρόμοι, προσλαμβάνεται το προσωπικό. Όλα αυτά είναι σε τροχιά υλοποίησης. Έχουν καταρτιστεί οι κανονισμοί λειτουργίας του πάρκου, είμαστε στο τελικό στάδιο για το θέμα των τελών εισόδου», σχολίασε σχετικά ο κ. Καδής.

1 εκατ. από τέλη

Εντός Νοεμβρίου αναμένεται και η κατάθεση ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου των τελών εισόδου στο πάρκο. Την προσεχή Πέμπτη το θέμα θα αποτελέσει αντικείμενο συνάντησης με το Υπουργείο Γεωργίας, και ακολούθως θα πάρει τον δρόμο του Υπουργικού Συμβουλίου. Εφόσον εγκριθούν, θα τεθούν σε ισχύ, για την περίοδο από 1η Μαρτίου μέχρι 31 Οκτωβρίου, περίοδο που επισκεψιμότητα στο Εθνικό Δασικό Πάρκο, κορυφώνεται. Για την περίοδο από 1η Νοεμβρίου μέχρι τέλος Φεβρουαρίου δεν θα εφαρμόζεται τέλος εισόδου, εφόσον, η επισκεψιμότητα είναι χαμηλή και δεν υφίσταται λόγος για ελέγχους, επισημαίνει ο συνεργάτης του υπουργού για τα θέματα του Ακάμα και πρώην διευθυντής του Τμήματος Δασών, Τάκης Τσιντίδης. Σύμφωνα με τη μελέτη ειδικής οικολογικής αξιολόγησης, υπολογίζεται ότι οι επισκέπτες στο Εθνικό Δασικό Πάρκο ξεπερνούν τους 400.000 ετησίως και τα έσοδα από τα τέλη, υπολογίζεται να ανέλθουν στο 1 εκατ. ευρώ, σε ετήσια βάση. Από αυτό το ποσό θα καλυφθεί το κόστος για την προστασία του πάρκου και οι μισθοί των 17 παρκοφυλάκων και των υπαλλήλων του πάρκου (η εκπαίδευση θα αρχίσει φέτος με το υφιστάμενο προσωπικό). Αυτό το κόστος υπολογίζεται στις 500.000 ευρώ. Όπως εξηγεί ο κ. Τσιντίδης, οι κοινότητες Ακάμα θα λαμβάνουν επίσης ένα ετήσιο ποσό από τη λειτουργία του πάρκου, αν και δεν έχει καθοριστεί μέχρι στιγμής. Πρόκειται για ένα ποσοστό που θα έχει κάποια σχέση με τα συνολικά έσοδα από τα τέλη εισόδου, αν και δεν θα σχετίζεται άμεσα.

Γύρω στο 1 εκατ. ευρώ υπολογίζονται οι ετήσιες εισπράξεις που θα προκύψουν από τα τέλη των επισκεπτών διά της χερσαίας οδού.

Τέλη από 2-20 ευρώ

Το τέλος εισόδου θα είναι ανάλογο με την επιβάρυνση που προκαλεί ο επισκέπτης στο περιβάλλον του πάρκου. Με αυτό το σκεπτικό, η τελική πρόταση για τα τέλη διαμορφώνεται ως εξής: το ημερήσιο τέλος για τους πεζούς και τους ποδηλάτες θα ανέρχεται στα 2 ευρώ, για τα ιδιωτικά οχήματα στα 5 ευρώ και για τις μοτοσυκλέτες επίσης 5 ευρώ. Το ποσό ανεβαίνει στα 10 ευρώ για τις γουρούνες, στα 15 ευρώ για τα αυτοκίνητα σαφάρι και στα 20 ευρώ για τα λεωφορεία. Σημειώνεται ότι στο πάρκο δεν θα εισέρχονται λεωφορεία μεγαλύτερα των 25 θέσεων, αφού η διακίνησή τους δεν υποστηρίζεται από τους δρόμους εντός του πάρκου. Τα οχήματα τύπου σαφάρι θα καταβάλλουν τέλος 15 ευρώ και 2 ευρώ ο κάθε επιβαίνοντας. Για το ποδήλατο δεν θα καταβάλλεται τέλος εισόδου, ώστε να ενθαρρύνεται η χρήση του από τους επισκέπτες. Σημειώνεται επίσης ότι η έκδοση εισιτηρίων θα γίνεται πιθανότατα διαδικτυακά και το εισιτήριο θα ακυρώνεται σε ειδικά μηχανήματα στις εισόδους του πάρκου. Από τα τέλη εξαιρούνται οι κάτοικοι των κοινοτήτων του Ακάμα, πλην των κατοίκων περιοχής Χρυσοχούς, τα παιδιά κάτω των 15 χρόνων, οι οργανωμένες εκδρομές μαθητών, τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και οι επαγγελματίες, κατηγορίες οι οποίες εισέρχονται στο πάρκο για σκοπούς εργασίας, ενώ μειωμένο κατά 50% θα είναι το τέλος εισόδου για τις πολύτεκνες οικογένειες.

Για την περίοδο από 1η Νοεμβρίου μέχρι τέλος Φεβρουαρίου, δεν θα υπάρχει για κανένα τέλος εισόδου, αφού η επισκεψιμότητα είναι χαμηλή αυτή την περίοδο.

Νοέμβριο η έναρξη εργασιών για το οδικό δίκτυο

Συνολικά το κόστος του εργασιών του επικαιροποιημένου σχεδίου ανέρχεται στα 38 εκατ. ευρώ και θα υλοποιηθεί σε 2 φάσεις. Εντός Νοεμβρίου αναμένεται να αρχίσουν οι εργασίες βελτίωσης του οδικού δικτύου του πάρκου. Υπενθυμίζεται ότι τον Σεπτέμβριο κατακυρώθηκε η προσφορά στην εταιρεία Cyfield Group, ενώ η μελέτη της βελτίωσης έγινε από την εταιρεία Ευπαλίνος Μελετητική ΕΠΕ. Πρόκειται για έργο με προϋπολογισμό 6,29 εκατ. ευρώ, και περίοδο υλοποίησης 14 μήνες. Στο πλαίσιο του έργου θα βελτιωθούν οι υποδομές σε συνολικό μήκος 13,4 χιλιόμετρα- συγκεκριμένα το έργο περιλαμβάνει το δρόμο Άσπρος Ποταμός-Τοξεύτρα-Λάρα, συνολικού μήκους 6,6 χλμ., που ξεκινά από την ομώνυμη περιοχή του Άσπρου Ποταμού στον Δήμο Πέγειας και φθάνει μέχρι την περιοχή της Λάρας στην Κοινότητα Έννειας. Περιλαμβάνει επίσης τον κυκλικό Λάρας, συνολικού μήκους 2,7 χλμ., που θα ενώνει κυκλικά τις υποδομές του Εθνικού Δασικού Πάρκου στην περιοχή της Λάρας και στον οποίο η διακίνηση θα γίνεται μόνο με όχημα μεταφοράς του Πάρκου και την περιοχή Τοξεύτρα – Άβακας – Λίπατη, συνολικού μήκους 4,1 χλμ., που οδηγεί στο φαράγγι του Άβακα και στην κοινότητα Πάνω Αρόδες. Τέλος Οκτωβρίου ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για τη δημιουργία κόμβων. Σύμφωνα με κ. Τσιντίδη, υπολογίζεται ότι η προσφορά θα κατακυρωθεί τέλος Νοεμβρίου, τα συμβόλαια θα υπογραφούν τέλος Δεκεμβρίου και οι εργασίες να αρχίσουν εντός Φεβρουαρίου. Το κόστος για την κατασκευή των κόμβων υπολογίζεται γύρω στα 6 εκατ. ευρώ.

Εντός Νοεμβρίου αναμένεται η έναρξη εργασιών για τη βελτίωση του οδικού δικτύου, ενώ εντός Φεβρουαρίου προγραμματίζεται η έναρξη της κατασκευής των κόμβων.

Μπαίνει φρένο στον ρυθμό αύξησης των τιμών κατοικιών στην Ελλάδα

Μείωση αγοραστικής δύναμης και ακριβότερα δάνεια, οι βασικοί λόγοι

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου των τιμών πώλησης κατοικιών, λόγω της αύξησης των επιτοκίων, αλλά κυρίως εξαιτίας της υποχώρησης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, προβλέπεται για τους επόμενους μήνες. Σύμφωνα με σχετική εκτίμηση του κ. Θεόδωρου Μητράκου, πρώην υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, «Κατά την περίοδο 2022-2024, η απώλεια του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε 20%. Από το ποσοστό αυτό, ένα μέρος θα αντισταθμιστεί από την αύξηση των μισθολογικών απολαβών την ίδια περίοδο. Αλλά αυτή δεν θα είναι τέτοια ώστε να καλυφθούν πλήρως οι απώλειες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αναμένουμε μείωση της εγχώριας ζήτησης για την αγορά κατοικιών, εξέλιξη που θα επιδράσει αρνητικά στις τιμές, όχι όμως σε βαθμό τέτοιο, ώστε να οδηγήσει σε μειώσεις». Ο κ. Μητράκος συμμετείχε στο 23ο ετήσιο συνέδριο ακινήτων Prodexpo, η πρώτη μέρα του οποίου πραγματοποιήθηκε χθες.

Σύμφωνα με τον ίδιο, από το 2017 μέχρι σήμερα η ανάκαμψη των τιμών των κατοικιών ήταν τέτοια, ώστε πλέον να υπολείπονται μόλις κατά 15%-20% του ανώτατου σημείου στο οποίο είχαν βρεθεί το 2007. Μεγαλύτερες αυξήσεις έχουν παρατηρηθεί στα μεγάλα αστικά κέντρα και στα νεόδμητα ακίνητα. Για παράδειγμα, κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο οι τιμές στην Αθήνα αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 10,8%, ενώ πανελλαδικά η αύξηση άγγιξε το 9,4%. «Αυτό που επίσης είναι σαφές είναι ότι δεν τίθεται ζήτημα φούσκας στην αγορά ακινήτων, καθώς η Ελλάδα βρίσκεται στον διαχρονικό μέσο όρο της, αναφορικά με την αναλογία αξιών ακινήτων προς το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Την ίδια στιγμή, στα 2/3 των ευρωπαϊκών χωρών, ο σχετικός δείκτης ξεπερνάει τον μακροχρόνιο μέσο όρο του», ανέφερε ο κ. Μητράκος.

Κατά την περίοδο 2022-2024, η απώλεια του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε 20%.

Μάλιστα, εκτός από τις απώλειες των εισοδημάτων και τα υψηλότερα επιτόκια, η «πίεση» στις τιμές των κατοικιών είναι πιθανή και εξαιτίας της εισροής στην αγορά δεκάδων χιλιάδων ακινήτων από τη διαδικασία αναδιάρθρωσης των κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με την κ. Λίλα Πατεράκη, επικεφαλής του κλάδου Real Estate της doValue, η εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων αναμένεται να διαθέσει προς πώληση περί τα 62.500 ακίνητα τα επόμενα πέντε χρόνια. «Υπολογίζουμε ότι από τα 250.000 ακίνητα που έχουμε ως ενέχυρο στο χαρτοφυλάκιο των δανείων μας, περίπου το 20%-25% θα διοχετευτεί προς πώληση, καθώς στην πλειονότητα των περιπτώσεων θα γίνει αναδιάρθρωση του δανείου», ανέφερε η κ. Πατεράκη.

Προβληματισμό εκφράζουν και στελέχη του τομέα ανάπτυξης ακινήτων, όπως ο κ. Ερρίκος Αρώνες, διευθύνων σύμβουλος της Hellenic Properties. «Το περιβάλλον πλέον είναι γεμάτο προκλήσεις, λόγω του αυξημένου κατασκευαστικού κόστους, των υψηλών επιτοκίων, του υψηλού πληθωρισμού, αλλά και της κατάστασης πολιτικής και στρατιωτικής έντασης, που επικρατούν στην Ευρώπη. Είναι όμως θετικό ότι υπάρχει έλλειψη αποθέματος ακινήτων καλής ποιότητας και οι τιμές δεν είναι ακόμη υπερβολικές, παρότι έχουν αυξηθεί τα τελευταία τρία χρόνια».

Ειδικοί της κτηματαγοράς αναμένουν υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης για την αγορά κατοικιών, εξέλιξη που θα επιδράσει αρνητικά στις τιμές, όχι όμως σε βαθμό τέτοιο ώστε να οδηγήσει σε μειώσεις.

Επενδύσεις από Σκανδιναβούς

Επενδυτικά κεφάλαια σκανδιναβικής προέλευσης εξετάζουν την αγορά κατοικιών στην Ελλάδα, με στόχο την προσέλκυση συνταξιούχων από τις αντίστοιχες χώρες. Αυτό ανέφερε, μεταξύ άλλων, ο Γιώργος Μαντζαβινάτος, διευθύνων σύμβουλος της QRes, μιας εταιρείας διαχείρισης ακινήτων, μέλος του ομίλου Qualco. «Οι διαχειριστές των κεφαλαίων αυτών εντοπίζουν στην Ελλάδα μια επενδυτική ευκαιρία, χάρις στην ορατότητα που έχει αποκτήσει η ελληνική αγορά ακινήτων, απόρροια του τουρισμού. Οι άνθρωποι αυτοί επισκέφτηκαν την Ελλάδα, είδαν την ευκαιρία που προσφέρει λόγω της καλοκαιρίας που επικρατεί, άρα και του χαμηλού ενεργειακού κόστους για τη θέρμανση ενός ακινήτου –πάντα συγκριτικά με τη Βόρεια Ευρώπη– και έχουν ξεκινήσει να αναζητούν ακίνητα για αγορά», ανέφερε χθες ο κ. Μαντζαβινάτος, στο πλαίσιο του ετήσιου συνεδρίου ακινήτων Prodexpo.

Οι σχετικές διατάξεις έχουν τεθεί σε εφαρμογή ήδη από το 2020, ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχουν καταγραφεί συναλλαγές με στόχο τη φιλοξενία ηλικιωμένων - συνταξιούχων από τρίτες χώρες, τόσο λόγω της μεσολάβησης της πανδημίας, όσο και εξαιτίας της απουσίας σχετικών συγκροτημάτων, που να απευθύνονται στην εν λόγω κατηγορία ενοικιαστών - αγοραστών. Υπενθυμίζεται ότι η ρύθμιση που έχει ψηφιστεί προβλέπει ότι όποιος συνταξιούχος πολίτης ξένης χώρας επιλέξει να μεταφέρει στην Ελλάδα τη φορολογική του έδρα, θα πληρώνει φόρο εισοδήματος με πολύ χαμηλό συντελεστή 7% του ύψους της σύνταξης. Ο συντελεστής αυτός θα ισχύει για 10 χρόνια. Εκτός από την ανάγκη ύπαρξης συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολόγησης μεταξύ της Ελλάδας και της χώρας όπου εκδίδεται και καταβάλλεται η σύνταξη, προϋπόθεση είναι ο συνταξιούχος να διαμένει στην Ελλάδα για τουλάχιστον 183 ημέρες.

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Η μετάλλαξη της Τουρκίας σε Ιράν

Η Τουρκία από το 2016 και μετά έχει αρχίσει να μεταλλάσσεται σε μια θεοκρατική δικτατορία τύπου Ιράν. Αν παρατηρήσουμε καλά θα δούμε ότι η Τουρκία μοιάζει όλο και περισσότερο στο Ιράν και ο Ερντογάν στον Χομεϊνί. Ο Κεμάλ Ατατούρκ ήταν αυτός που ίδρυσε το σύγχρονο τουρκικό κράτος και έκανε τέτοιες μεταρρυθμίσεις ώστε να καταφέρει να έλθει κοντά στην Ευρώπη και να την απελευθερώσει από τη θρησκευτική επιρροή, αλλά ο Ερντογάν είναι αυτός, ο οποίος θεωρεί ότι μεταλλάσσοντας τη χώρα του σε ένα τεράστιο τζαμί θα καταφέρει να παραμείνει στην εξουσία και η οικογένειά του θα μπορεί να χαίρει ασυλίας. Αν δούμε τα γεγονότα θα καταλάβουμε τι ακριβώς συμβαίνει. Το Δεκέμβριο του 1979 το Ιράν ενέκρινε το θεοκρατικό σύνταγμα και ο Αγιατολάχ έγινε ο απόλυτος άρχοντας. Το ίδιο και ο Ερντογάν, αλλάζοντας το σύνταγμα της Τουρκίας κατάφερε να παραμείνει ανώτατος άρχοντας για όλα αυτά τα χρόνια (μην ξεχνάμε ότι το ίδιο ακριβώς έκανε και ο Πούτιν). Η Ισλαμική δημοκρατία στη συνέχεια εξελίχθηκε σε μια άτυπη μονοκρατορία του Χομεϊνί όπως ακριβώς συμβαίνει και με τον Τούρκο πρόεδρο. Στο Ιράν καταπατούνται όλες οι ελευθερίες, προβάλλοντας ως δικαιολογία τον σεβασμό προς τη θρησκεία. Έτσι έχει καταφέρει το καθεστώς να παραμείνει στην εξουσία όλα αυτά τα χρόνια. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στην Τουρκία με χιλιάδες πολίτες να φυλακίζονται ή και να εξαφανίζονται στο όνομα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της πιθανής ασέβειας προς τον απόλυτο άρχοντα Ερντογάν. Και στις δύο περιπτώσεις οι σχέσεις με τις ΗΠΑ είναι διαλυμένες με το Ιράν και την Τουρκία να κατηγορούν τους Αμερικάνους ότι ευθύνεται για την κατάσταση που επικρατεί στις δύο χώρες. Η Τουρκία θέλει σε ένα ακόμα σημείο να μοιάσει στο Ιράν. Θέλει να αναπτύξει πυρηνική τεχνολογία με σκοπό να καταφέρει να έχει στα χέρια της πυρηνικά όπλα ώστε να μπορεί να απειλεί όποτε θέλει τη Δύση. Σε αυτό έχει βρει σύμμαχο τον έτερο δικτάτορα Πούτιν, ο οποίος ήδη χτίζει τα πυρηνικά εργοστάσια της Τουρκίας. Αν δεν θέλουμε ένα ακόμα Ιράν στην περιοχή μας τότε ο δυτικός κόσμος πρέπει να συμπεριφερθεί ανάλογα στον Ερντογάν και τη χώρα του.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ταξίδια

ΣΠΕΤΣΕΣ · ΚΡΗΤΗ · ΛΙΜΝΗ ΚΟΜΟ · ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΠΡΕΒΕΖΑ

Η ΠΙΟ ΓΛΥΚΙΑ ΕΠΟΧΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΑΚΤΗ

Κυριακή

30/10

Τα lockdowns έπληξαν την κινεζική ανάπτυξη

Διαμορφώθηκε στο 3,9% το γ΄ τρίμηνο, κάτω από τον στόχο του Πεκίνου για 5,5%

Καθοριστικά στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Κίνας έχει συνδράμει και η πολυσχιδής κρίση της κινεζικής αγοράς ακινήτων, όπου καταγράφονται πτώση 22% των πωλήσεων ακινήτων και πτώση 38% στην έναρξη νέων οικοδομών.

Μεγαλύτερη από τις αρκετά απαισιόδοξες προβλέψεις αλλά και ανησυχητικά μικρότερη από τον διακηρυγμένο στόχο του Πεκίνου ήταν η ανάπτυξη 3,9% που σημείωσε το ΑΕΠ της Κίνας το γ΄ τρίμηνο του έτους. Η δεύτερη οικονομία στον κόσμο πληρώνει βαρύ το τίμημα της μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό, πολιτικής επιλογής του προέδρου Σι, που αρχίζει με μάλλον κακούς οιωνούς την πρωτοφανή τρίτη θητεία του. Εξίσου καθοριστική είναι, όμως, και η σύνθετη κρίση στην κινεζική αγορά ακινήτων.

Η ανεργία βρίσκεται στο 5,5%, αλλά στις ηλικίες από 16 έως 24 ετών το ποσοστό εκτοξεύεται στο 17,9%.

Η είδηση της σημαντικής επιβράδυνσης σχεδόν συνέπεσε με την ολοκλήρωση του συνεδρίου του ΚΚΚ καθώς τα στοιχεία δόθηκαν με μεγάλη καθυστέρηση. Μια καθυστέρηση που σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως από τα διεθνή ΜΜΕ ως ένδειξη ανησυχίας. Κατά πολλούς, οι Αρχές περίμεναν να ολοκληρωθεί το συνέδριο καθώς πρόκειται για μείζον πολιτικό συμβάν στη δεύτερη οικονομία του κόσμου και συγκαλείται κάθε πέντε χρόνια. Σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times σχολιάζει πως το Πεκίνο απέφυγε να δώσει στη δημοσιότητα τα στοιχεία ώστε να μη λειτουργήσουν ως αντιπερισπασμός προς το συνέδριο ιδιαιτέρως επειδή ήταν απογοητευτικά. Οι προβλέψεις των οικονομολόγων μιλούσαν βέβαια για ακόμη μικρότερη αύξηση του κινεζικού ΑΕΠ μόλις κατά 3,3% και υπό αυτήν την έννοια το 3,9% ήταν παρήγορο. Ηταν σαφώς υψηλότερη από τη μόλις 0,2% ανάπτυξη που σημειώθηκε το β΄ τρίμηνο όταν η Σαγκάη, η μεγαλύτερη πόλη της Κίνας και το σημαντικότερο οικονομικό και εμπορικό κέντρο της, παρέμεινε σε lockdown επί δύο συναπτούς μήνες. Τον Σεπτέμβριο οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν κατά μόλις 2,5%, ενώ η βιομηχανική παραγωγή, που αποτελεί ατμομηχανή της κινεζικής οικονομίας και την κράτησε όρθια τα δύο πρώτα χρόνια της πανδημίας, αυξήθηκε κατά 6,3%. Ηταν σαφώς μεγαλύτερη από τις προβλέψεις για αύξηση βιομηχανικής παραγωγής κατά μόλις 4,5%, καθώς ο μεταποιητικός κλάδος ανέκαμψε σημαντικά από τα αλλεπάλληλα lockdowns. Σύμφωνα με τον Τζούλιαν Πριτσάρ, οικονομολόγο της Capital Economics, μπορεί η βιομηχανική παραγωγή να πήγε κάπως καλύτερα αλλά η γενικότερη εικόνα είναι «μάλλον δυσάρεστη» καθώς η οικονομία δείχνει να έχει χάσει την κεκτημένη ταχύτητα. Οπως τόνισε ο ίδιος στους Financial Times, «στο εγγύς μέλλον δεν φαίνεται καμία προοπτική να αρθεί η πολιτική της μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό και δεν περίμεναν καν να χαλαρώσει πριν από το 2024».

Ανησυχία στις αγορές προκαλεί η τρίτη θητεία του προέδρου Σι.

Σε ό,τι αφορά την αύξηση ΑΕΠ κατά 3,9% ήταν πολύ μικρότερη από τον στόχο για ανάπτυξη 5,5% που είχε θέσει το Πεκίνο και προφανή αίτια της αποτυχίας είναι η πολιτική μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό καθώς έχει υπονομεύσει την οικονομία με τα αλλεπάλληλα lockdowns. Παράλληλα, έχει συνδράμει καθοριστικά και η πολυσχιδής κρίση της κινεζικής αγοράς ακινήτων. Σχολιάζοντας σχετικά, η Αϊρις Πανγκ, οικονομολόγος με ειδικότητα σε θέματα Κίνας στην ING, τόνισε πως τα στοιχεία του γ΄ τριμήνου ήταν καλύτερα από τις προβλέψεις, αλλά η ευρύτερη εικόνα σχετικά με την ανάκαμψη της κινεζικής οικονομίας είναι πολύ πιο σύνθετη και σίγουρα θα καθοριστεί από την πολιτική μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό. Οπως τονίζει η ίδια, «η πολιτική αυτή εξακολουθεί να επηρεάζει την αγορά εργασίας και πολύ αρνητικά τις λιανικές πωλήσεις». Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως οι επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα είναι τόσο καθοριστικές, ώστε ορισμένες επενδυτικές τράπεζες υποβάθμισαν τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη της Κίνας στο 3%.

Σε ό,τι αφορά τη χειμαζόμενη αγορά ακινήτων, είναι ενδεικτική η πτώση κατά 22% των πωλήσεων ακινήτων όπως και η πτώση 38% που κατεγράφη στην έναρξη νέων οικοδομών. Ομοίως και οι επενδύσεις σε ακίνητα μειώθηκαν 8%. Σχολιάζοντας σχετικά η Goldman Sachs εκτιμά πως η κατάσταση στην αγορά ακινήτων θα επιδεινωθεί τους επόμενους μήνες παρά τις προσπάθειες του Πεκίνου να τη στηρίξει. Εκτιμά μάλιστα πως η κατάσταση θα είναι πιο δύσκολη στις μικρές πόλεις, καθώς μεταξύ άλλων αντιμετωπίζουν και πρόβλημα μείωσης των κατοίκων τους που φεύγουν για τα μεγάλα αστικά κέντρα σε αναζήτηση επαγγελματικών ευκαιριών. Σε ό,τι αφορά την ανεργία, βρίσκεται στο 5,5%, αλλά στις ηλικίες από 16 έως 24 ετών το ποσοστό εκτοξεύεται στο 17,9%. Σημειωτέον ότι στα αστικά κέντρα το κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα τα πρώτα τρία τρίμηνα του έτους σημείωσε αύξησε 2,3% με την προσαρμογή στον πληθωρισμό.

Στο μεταξύ, η απομάκρυνση του τσάρου της Οικονομίας Λιου Τσε, του διοικητή της κεντρικής τράπεζας Γι Γκανγκ και του επικεφαλής της ρυθμιστικής αρχής Γκούο Σουκίνγκ, το οικονομικό επιτελείο της Κίνας αλλάζει άρδην και η οικονομική πολιτική συγκεντρώνεται στα χέρια του προέδρου Σι.

REUTERS, BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Κραδασμοί στο χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ, «βουτιά» για το γουάν

Η είδηση ότι η ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας δεν ήταν τόσο μικρή όσο είχαν προβλέψει οι πλέον απαισιόδοξοι οικονομικοί αναλυτές δεν καθησύχασε τους επενδυτές. Συνδυάστηκε, αντιθέτως, με την ανησυχία που προκαλεί η πρωτοφανής τρίτη θητεία του προέδρου Σι, που κατά την εκτίμηση οικονομολόγων και επενδυτών μάλλον συνεπάγεται κλιμάκωση των αυταρχικών πολιτικών και προπαντός της πολιτικής μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό που υπονομεύει την οικονομική ανάπτυξη. Ανάμεσα στους παράγοντες που φαίνεται να ανησυχούν ιδιαιτέρως την αγορά είναι η απομάκρυνση του παλαιού οικονομικού επιτελείου, καθώς πρόκειται για πολιτικούς και οικονομολόγους με προσανατολισμό στην ελεύθερη αγορά.

Οι κραδασμοί που γνώρισαν προχθές τα κινεζικά χρηματιστήρια προδίδουν εντεινόμενη ανησυχία, διότι ο δείκτης Hang Seng του Χονγκ Κονγκ σημείωσε πτώση 8%, τη μεγαλύτερη που έχει γνωρίσει μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Εν ολίγοις, η πτώση είναι μεγαλύτερη και από εκείνη του Ιουνίου του 2015, όταν οι βασικοί δείκτες της Σαγκάης και της Σεντζέν υποχωρούσαν κατά 4,6% και 7% εν μέσω ανησυχίας για τη διαφαινόμενη επιβράδυνση της Κίνας που θα επηρέαζε την παγκόσμια οικονομία. Εξίσου ισχυροί ήταν οι κραδασμοί που γνώρισε χθες το γουάν, καθώς η ισοτιμία του υποχώρησε κάτω και από τα 7,309 γουάν/δολάριο. Πρόκειται για τη χαμηλότερη ισοτιμία που έχει σημειώσει στην ιστορία του το νόμισμα από το 2010, οπότε και άρχισαν να κρατούνται τα σχετικά αρχεία. Στην αγορά της Σαγκάης, άλλωστε, το κινεζικό νόμισμα υποχώρησε στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 14 ετών, όταν κατέστη σαφές ότι με την ανανέωση της θητείας του Κινέζου προέδρου δεν αναμένεται καμία χαλάρωση στην πολιτική μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό. Το κινεζικό νόμισμα έχει υποστεί, άλλωστε, πέσεις και από την ενίσχυση του δολαρίου μετά τις αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων από τη Federal Reserve, που έχουν οδηγήσει σε πτώση τα νομίσματα ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων οικονομιών, από τη στερλίνα μέχρι το γιεν, και τα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών. Σημειωτέον ότι περίπου το 90% των διαπραγματευτών του κινεζικού νομίσματος που συμμετείχαν την περασμένη εβδομάδα σε δημοσκόπηση του Bloomberg προέβλεψε πως μετά το συνέδριο του ΚΚΚ θα χαλαρώσει η πολιτική ελέγχου της ισοτιμίας του και το νόμισμα θα υποχωρήσει περαιτέρω γύρω στα 7,4 γουάν ή και 7,5 γουάν/δολάριο.

Ο δείκτης Hang Seng του Χονγκ Κονγκ σημείωσε πτώση 8%, τη μεγαλύτερη που έχει γνωρίσει μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Οπως τονίζει ο Κεν Τσεούνγκ, στρατηγικός αναλυτής συναλλάγματος στην τράπεζα Mizuho, «φαίνεται πως οι αλλαγές στο οικονομικό επιτελείο του Πεκίνου και γενικότερα οι εξελίξεις στην κινεζική ηγεσία σε συνδυασμό με τη χαμηλή αύξηση του ΑΕΠ έχουν ανησυχήσει έντονα τους επενδυτές, που σπεύδουν να απαλλαγούν από τις τοποθετήσεις τους σε κινεζικά περιουσιακά στοιχεία». Δεν λείπει κι εκείνη η μερίδα αναλυτών που βλέπει στην τρίτη θητεία του κ. Σι την όξυνση των γεωπολιτικών κινδύνων που υπονομεύουν την οικονομία. Εκτιμούν, συγκεκριμένα, ότι ο νυν πρόεδρος δεν είναι η κατάλληλη προσωπικότητα για να βελτιώσει τις οικονομικές σχέσεις με την Ουάσιγκτον. Οπως τονίζει ο Κεν Τσεούνγκ, «δεδομένου ότι η σύνθεση του Πολιτικού Γραφείου αποτελείται από τους στενούς συνεργάτες και συμμάχους του κ. Σι, οι παράγοντες της αγοράς εκτιμούν πως θα υπάρξουν επιπτώσεις εξαιτίας της ενίσχυσής του και της συνέχειας της ίδιας πολιτικής».

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Μειώθηκε η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη

Πυκνώνουν οι ενδείξεις πως η Ευρωζώνη οδεύει ολοταχώς προς την ύφεση, αλλά η ΕΚΤ αναμένεται να προχωρήσει με ειλημμένες αποφάσεις σε περαιτέρω αύξηση του κόστους του δανεισμού καθώς είναι αδήριτη η ανάγκη να ανακόψει τον πληθωρισμό. Τελευταία ένδειξη στη σειρά ήταν ο δείκτης υπεύθυνων προμηθειών (PMI) που φέρει την οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη να σημειώνει τη μεγαλύτερη συρρίκνωση των τελευταίων δύο ετών.

Ο εν λόγω δείκτης υποχώρησε κατά μία μονάδα, στις 47,1 μονάδες, που είναι το χαμηλότερο επίπεδό του από τον Νοέμβριο του 2020. Καταγράφεται, άλλωστε, υποχώρηση του εν λόγω δείκτη για τέταρτο συναπτό μήνα κάτω από το κρίσιμο επίπεδο των 50 μονάδων που διαχωρίζουν την ανάπτυξη από τη συρρίκνωση.

Οπως σχολιάζει ο Κρις Γουίλιαμσον, οικονομολόγος της S&P Global, «η οικονομία της Ευρωζώνης οδεύει προς συρρίκνωση το δ΄ τρίμηνο καθώς μειώνεται η παραγωγή και υποχωρεί σημαντικά η ζήτηση τον Οκτώβριο και η ύφεση φαίνεται πλέον αναπόφευκτη». Ο μεταποιητικός τομέας σημειωτέον παρουσίασε υποχώρηση για πέμπτο συναπτό μήνα, ενώ υποχωρεί και ο τομέας των υπηρεσιών καθώς οι καταναλωτές πασχίζουν να αντεπεξέλθουν στο κόστος ζωής και προπαντός στο δυσβάσταχτο κόστος της ενέργειας.

Ο δείκτης PMI υποχώρησε στις 47,1 μονάδες που είναι το χαμηλότερο επίπεδό του από τον Νοέμβριο του 2020.

Την ίδια στιγμή, πάντως, μεταξύ οικονομολόγων θεωρείται ουσιαστικά δεδομένο ότι η ΕΚΤ θα αυξήσει τα επιτόκια και πάλι κατά 75 μονάδες βάσης, φτάνοντας το κόστος του δανεισμού στο 1,5%. Η κίνηση θεωρείται πλέον αναπόφευκτη αφενός εξαιτίας της συνεχιζόμενης ανόδου του πληθωρισμού που τείνει πλέον να υπερβεί το 10% στην Ευρωζώνη και αφετέρου λόγω των κινήσεων της Federal Reserve που αναγκάζουν τις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο να ακολουθήσουν τα χνάρια της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας. Επενδυτές και αναλυτές διερωτώνται, πάντως, μέχρι πού μπορεί να αυξηθεί το κόστος του δανεισμού, δεδομένου ότι θεωρείται βέβαιη πλέον η ύφεση και τα νοικοκυριά αγκομαχούν κυριολεκτικά στην προσπάθειά τους να διασφαλίσουν θέρμανση και να αποπληρώσουν στεγαστικά δάνεια ή άλλο χρέος. Οι πολλαπλές πιέσεις ενδέχεται να ενισχύσουν τελικά τη φωνή και την επιρροή των λεγόμενων «περιστερών», των οπαδών της αναπτυξιακής νομισματικής πολιτικής, στους κόλπους της ΕΚΤ. Σύμφωνα με τους οικονομολόγους που συμμετείχαν σε σχετική δημοσκόπηση του Bloomberg, πιθανότερη εξέλιξη είναι να φτάσει η ΕΚΤ τα επιτόκια στο 2,5% μέχρι τον Μάρτιο του επόμενου έτους και στη συνέχεια να επιβραδύνει τον ρυθμό αύξησής τους ή ενδεχομένως και να αποφασίσει μια παύση.

BLOOMBERG, REUTERS

Δεδομένο θεωρείται μεταξύ οικονομολόγων ότι η ΕΚΤ θα αυξήσει τα επιτόκια και πάλι κατά 75 μονάδες βάσης, φτάνοντας το κόστος δανεισμού στο 1,5%.

Μοναδικό **οικοσύστημα υπηρεσιών** αποκλειστικά για **e-shops!**

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ups Authorised Service Contractor · GAP AKIS EXPRESS · Western Union WU · DSV · payments · WORLDLINE · G.A.P. VASSILOPOULOS WAREHOUSING LOGISTICS LTD · fetch

ΑΝΑΛΥΣΗ

Υποχώρηση της παραγωγής παρά την έντονη ανάπτυξη

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Σε πρώτη ανάγνωση το «ποτήρι είναι μισογεμάτο». Τον Σεπτέμβριο, οι στατιστικές διαπιστώνουν βελτίωση του οικονομικού κλίματος αλλά και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε στις 105,1 μονάδες, έναντι 101,5 μονάδων τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε ελαφρά τον Σεπτέμβριο. Αυτά αναγράφονται στο Δελτίο Εξελίξεων (Οκτώβριος 2022) που εκδίδει το ΙΟΒΕ με την επισήμανση ότι υπάρχει σημαντική άνοδος του ΑΕΠ το δεύτερο τρίμηνο 7,7%, σε συνέχεια της ανάκαμψης 8,0% στο πρώτο τρίμηνο του 2022. Μάλιστα η αύξηση στο δεύτερο τρίμηνο είναι η ισχυρότερη της Ευρωπαϊκής Ενωσης συνολικά με επίδοση 4,2%.

Σε ποιους λόγους όμως αποδίδεται η θεαματική βελτίωση; Στην άνοδο της κατανάλωσης, στην εντυπωσιακή εκτίναξη του τουρισμού και στην αύξηση των εξαγωγών. Την αύξηση κατανάλωσης φωτίζουν τα νέα στοιχεία της Στατιστικής Αρχής. Ο τζίρος λιανικής στα καταστήματα τον Αύγουστο σε σχέση με πέρυσι αυξήθηκε εντυπωσιακά σε ορισμένους κλάδους. Οι πωλήσεις «αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων» αυξήθηκαν 42,6% σε σχέση με πέρυσι, το χονδρικό εμπόριο «μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων» αυξήθηκε 15%, ο τζίρος «ηλεκτρικών οικιακών συσκευών» 26,5%, των «επίπλων φωτιστικών και άλλων ειδών οικιακής χρήσης» 25,7%. Απλή ανάγνωση των στοιχείων αυτών αποκαλύπτει άνθηση για κλάδους που κυριαρχούν οι εισαγωγές. Αυξήθηκαν ωστόσο και οι εξαγωγές 20,8% το δεύτερο τρίμηνο του 2022, έναντι ανόδου 9,8% ένα χρόνο πριν. Η άνοδος αφορά κυρίως εξαγωγές υπηρεσιών (+47,4%) και είναι ασθενική για εξαγωγές αγαθών (+3,3%).

Το «μισοάδειο ποτήρι» δείχνει ενίσχυση της κατανάλωσης και του τουρισμού αλλά κόπωση παραγωγής. Το οικονομικό μοντέλο παραμένει προσκολλημένο στην ανάπτυξη μέσα από την κατανάλωση και τις υπηρεσίες και λειτουργεί εις βάρος της παραγωγής.

Το Δελτίο του ΙΟΒΕ σημειώνει μικρότερη αύξηση πάγιων επενδύσεων στο δεύτερο τρίμηνο (+8,7%, από +13% το πρώτο), έναντι ανόδου 19,4% πριν από ένα χρόνο. Η αύξηση προήλθε κυρίως από άνοδο στον μηχανολογικό εξοπλισμό - οπλικά συστήματα (+25,4% από +41,1%). Υποχώρηση για τις λοιπές επενδύσεις και τον εξοπλισμό τεχνολογίας. Γι' αυτό και τα επιμέρους στοιχεία για τη βιομηχανία και την παραγωγή είναι περιοριστικά. Μικρή εξασθένηση του ισοζυγίου για παραγγελίες και τρέχουσα ζήτηση. Οι επιχειρήσεις προσαρμόζονται διατηρώντας μικρότερα αποθέματα. Ειδικά για τα κεφαλαιουχικά αγαθά υπάρχει σημαντική μείωση, ενώ ηπιότερη μείωση για τα καταναλωτικά αγαθά. Ωστόσο περιορίζεται η σιγουριά για τους μελλοντικούς μήνες.

Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής μειώθηκαν στους 4,1 μήνες, με το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να υποχωρεί στο 70,7% τον Σεπτέμβριο (από 75,9% τον Αύγουστο) φέτος.

Αυτό που πραγματικά συμβαίνει είναι ότι παρά την αύξηση 21,2% των εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων, αυξήθηκε και το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου σε 4,1 δισ. ευρώ από 2,7 δισ. ευρώ ένα χρόνο πριν. Το μερίδιο των βιομηχανικών προϊόντων τον Ιούλιο ξεπέρασε το 90% του συνόλου των εξαγωγών αγαθών, υποχωρώντας ωστόσο 4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Η ελληνική οικονομία χρειάζεται δραστική αλλαγή αναπτυξιακού προτύπου, κυρίως αντιλήψεων και νοοτροπίας, προκειμένου να προσανατολιστεί στην ενίσχυση της παραγωγής, στόχος που δεν απαιτεί κίνητρα αλλά διαφορετικό τρόπο σκέψης από τις ελίτ. Κι όμως υπάρχουν φωτεινές εξαιρέσεις. Οι μεγαλύτερες εξαγωγές προϊόντων αφορούν το αλουμίνιο με 795 εκατ. ευρώ και τα φάρμακα με 621 εκατ. ευρώ. Και οι δύο τομείς αναπτύχθηκαν εξαιτίας χρήσιμων, όπως αποδεικνύεται, πολιτικών αποφάσεων παρότι όσοι τις έλαβαν είχαν δεχθεί έντονη κριτική.

Η ελληνική οικονομία χρειάζεται δραστική αλλαγή αναπτυξιακού προτύπου.

Η βαριά οικονομική κληρονομιά που αφήνει πίσω της η Λιζ Τρας

Αυξανόμενο κόστος δανεισμού, διψήφιος πληθωρισμός και ύφεση στη Βρετανία

Ο νέος πρωθυπουργός της Βρετανίας ο οποίος διαδέχεται τη Λιζ Τρας, θα κληρονομήσει μια οικονομία που θα πιέζεται στο άμεσο μέλλον από το αυξανόμενο κόστος δανεισμού της χώρας, το εξοντωτικό κόστος της ενέργειας, τους υψηλούς φόρους και την έλλειψη στρατηγικής για την τόνωση της ανάπτυξης. Ο καινούργιος πρωθυπουργός θα κληθεί να εκπονήσει σχέδιο για να σώσει τη Βρετανία από την ύφεση, στην οποία ίσως βρίσκεται ήδη. Κληρονομεί έναν πληθωρισμό που είναι διψήφιος για πρώτη φορά μετά 40 χρόνια και αναμένεται να επιταχυνθεί περαιτέρω μέσα στον χειμώνα, αναγκάζοντας την Τράπεζα της Αγγλίας να συνεχίσει τις αυξήσεις των επιτοκίων. Οι φοροαπαλλαγές που σχεδίαζε η Τρας έχουν ανακληθεί, αλλά το υπουργείο Οικονομικών έχει να αντιμετωπίσει ένα διογκωμένο δημοσιονομικό έλλειμμα και οι επενδυτές απαιτούν αυτοσυγκράτηση.

Η Λιζ Τρας ανέλαβε καθήκοντα πριν από έξι εβδομάδες υποσχόμενη να αναθερμάνει την οικονομία με φοροαπαλλαγές, αλλά φάνηκε πως δεν έλαβε υπ' όψιν τον ταχύτατο πληθωρισμό και δεν διέθετε σχέδιο για να καλύψει το κόστος αυτών των φοροαπαλλαγών. Ακολούθησε πανικός στις αγορές, που ανάγκασε την Τρας σε πλήρη αναδίπλωση και οι φόροι επανήλθαν στα υψηλότερα επίπεδα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι περισσότεροι αναλυτές προεξοφλούν παρατεταμένη ύφεση που θα επιδεινώνεται καθώς το υπουργείο Οικονομικών, αντί να επικεντρώνεται στην τόνωση της ανάπτυξης, θα προσπαθεί να δει πώς θα καλύψει το δημοσιονομικό κενό των 25 δισ. στερλινών.

Οι επενδυτές εκτιμούν πως τα επιτόκια θα φτάσουν στο 5% και οικονομολόγοι προβλέπουν μείωση 0,4% του βρετανικού ΑΕΠ μέσα στο επόμενο έτος.

Σχολιάζοντας σχετικά ο Τζέιμι Ρας, οικονομολόγος του Bloomberg, επισήμανε πως ο αντικαταστάτης της Τρας θα αντιμετωπίσει μεγάλη πίεση για να εξισορροπήσει τα οικονομικά του κράτους. «Είναι θετικό», τονίζει ο ίδιος, «ότι το δημοσιονομικό κενό είναι μικρότερο από όσο νομίζαμε ακόμη και πριν από λίγες ημέρες. Είναι αρνητικό, όμως, ότι πρέπει να γίνουν περικοπές δαπανών, γιατί τόσο οι περικοπές δαπανών όσο και οι αυξήσεις φόρων είναι πάντα επώδυνες και προκαλούν διαμάχες. Και ο επόμενος πρωθυπουργός θα πρέπει να τις επιβάλει χωρίς καν να έχει την εντολή των ψηφοφόρων κι ενώ το Συντηρητικό Κόμμα βρίσκεται σε αναβρασμό και οι αγορές είναι έτοιμες να τιμωρήσουν κάθε παραπάτημα. Δεν θα είναι εύκολο».

Η Λιζ Τρας ανέλαβε καθήκοντα πριν από έξι εβδομάδες υποσχόμενη να αναθερμάνει την οικονομία με φοροαπαλλαγές, αλλά φάνηκε πως δεν έλαβε υπ' όψιν τον ταχύτατο πληθωρισμό και δεν διέθετε σχέδιο για να καλύψει το κόστος αυτών των φοροαπαλλαγών.

Τα νοικοκυριά αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν το αυξανόμενο κόστος της διαβίωσης, που υπονομεύει περαιτέρω τη δημοτικότητα της κυβέρνησης. Το κόστος προϊόντων και υπηρεσιών αυξάνεται πολύ πιο γρήγορα από τους μισθούς και οι εργαζόμενοι βλέπουν την αγοραστική τους δύναμη να μειώνεται. Οι επενδυτές εκτιμούν πως τα επιτόκια θα φτάσουν στο 5% και οι οικονομολόγοι της Bloomberg Economics προβλέπουν μείωση 0,4% του βρετανικού ΑΕΠ μέσα στο επόμενο έτος. Ενδεχομένως η συρρίκνωση να είναι και μεγαλύτερη. Οι περισσότεροι οικονομολόγοι εκτιμούν πως δεν θα υπάρξει σημαντική ανάπτυξη το δεύτερο εξάμηνο του 2023 και το μόνο στο οποίο μπορεί να ελπίζει ο διάδοχος της κ. Τρας είναι πως η λιτότητα θα δώσει τη θέση της σε κάποιες φοροαπαλλαγές όταν θα πλησιάζουν οι εκλογές. Πέραν της επώδυνης βραχυπρόθεσμης πραγματικότητας, το χειρότερο είναι πως όσοι παράγοντες στήριξαν τη Βρετανία τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, τα φθηνά προϊόντα, τα φθηνά εργατικά χέρια, η φθηνή πίστωση και η φθηνή ενέργεια, αντιστρέφονται όλα.

Η βρετανική οικονομία γνώρισε την ευημερία τη δεκαετία του 1990 και στις αρχές της δεκαετίας του 2000 παράλληλα με τις αυξανόμενες εμπορικές συναλλαγές με την Ε.Ε. και τις χώρες της Ασίας, που μείωσε το κόστος προϊόντων και υπηρεσιών. Σε συνδυασμό με την πτώση των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου και την ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων από την Ε.Ε., είδε τον πληθωρισμό να υποχωρεί και τα επιτόκια να συμπέζονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Τώρα όλα αυτά αντιστρέφονται πλήρως. Οι εμπορικές διενέξεις με την Ε.Ε. και την Κίνα, σε συνδυασμό με το χάος στις εφοδιαστικές αλυσίδες, έχουν οδηγήσει στα ύψη το κόστος των προϊόντων.

Ο πόλεμος ανάμεσα στη Ρωσία και στην Ουκρανία οδήγησε στην ενεργειακή κρίση. Κι ενώ η ανεργία έχει υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 48 ετών, τουλάχιστον 300.000 εργαζόμενοι εγκατέλειψαν τις θέσεις τους και την αγορά εργασίας εν μέσω της πανδημίας, δυσκολεύοντας όσες επιχειρήσεις ήθελαν να προσλάβουν προσωπικό και να επεκταθούν. Σήμερα, αντί να οικοδομεί νέες βιομηχανίες, η Βρετανία διαρρηγνύει τους δεσμούς της με τον σημαντικότερο εμπορικό της εταίρο, υποβαθμίζει τις σχέσεις της με την Κίνα και δεν αναμένεται να συνάψει εμπορική συμφωνία με τις ΗΠΑ στο εγγύς μέλλον.

BLOOMBERG

Η τηλεργασία «απογείωσε» στις ΗΠΑ τα αεροπορικά ταξίδια

Του **ΝΙΡΑΖ ΤΣΟΚΣΙ**
THE NEW YORK TIMES

Οι αγορές τελούν σε μεγάλη νευρικότητα και ο πληθωρισμός πιέζει τους καταναλωτές. Αλλά οι άνθρωποι εξακολουθούν να πετούν. Αξίζει να σημειωθεί πως τα ταξίδια δεν έδειξαν ιδιαίτερη επιβράδυνση μετά το τέλος του καλοκαιριού. Τα στελέχη των αεροπορικών εταιρειών επισημαίνουν πως το μοντέλο ταξιδιών θα αλλάξει και θα ανακάμψει, κρατώντας τους απασχολημένους κατά τη διάρκεια των χριστουγεννιάτικων διακοπών, καθώς και τον επόμενο χρόνο. «Πολλές από τις τάσεις στη ζήτηση μετακινήσεων, τις οποίες είδαμε να εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της πανδημίας, γίνονται πιο σταθερές και διαμορφώνουν τη στόχευσή μας για το 2023 και μετά», τόνισε ο Ρόμπερ Αϊσομ, διευθύνων σύμβουλος της American Airlines, σε δημοσιογράφους και αναλυτές στο πλαίσιο συζήτησης. Η αεροπορική εταιρεία αισθάνεται «πολύ αισιόδοξη ως προς τις προοπτικές για τη συνολική ζήτηση, ακόμη και σε ένα αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον», πρόσθεσε ο κ. Αϊσομ. Τη θετική αυτή προσέγγιση συμμερίζονται και άλλες αμερικανικές εταιρείες των αερομεταφορών, όπως οι United Airlines και Delta Air Line.

Ολοένα και περισσότεροι Αμερικανοί συνδυάζουν την αναψυχή με την εργασία.

Η μεγάλη αλλαγή

Ενας σοβαρός λόγος που αιτιολογεί την αισιοδοξία, είναι η δυνατότητα των ανθρώπων να εργάζονται εξ αποστάσεως σε συνθήκη πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Και αυτό επέτρεψε στους Αμερικανούς να ταξιδεύουν περισσότερο και να συνδυάζουν τα προσωπικά και τα επαγγελματικά ταξίδια. Ο μετασχηματισμός αυτός φαίνεται να έχει διάρκεια και να μπορούν βάσει αυτού του παράγοντα να κάνουν τον σχεδιασμό τους οι αερομεταφορείς. «Υπήρξε μια μόνιμη δομική αλλαγή στη ζήτηση των ταξιδίων αναψυχής λόγω της ευελιξίας που επιτρέπει η υβριδική εργασία», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της United Airlines, Σκοτ Κίρμπι, σε πρόσφατη συνομιλία με δημοσιογράφους και αναλυτές. «Αυτή δεν είναι μία απαγορευμένη ζήτηση. Είναι το νέο πλαίσιο κανονικότητας».

Αλλες τάσεις συνέβαλαν επίσης σε ισχυρά οικονομικά αποτελέσματα για τις τρεις αεροπορικές εταιρείες το τρίμηνο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου. Τα προσοδοφόρα εταιρικά ταξίδια και τα διεθνή ταξίδια συνεχίζουν να ανακάμπτουν. Εν τω μεταξύ, ακόμα και μία οπισθοδρόμηση έχει θετικό πρόσημο: τα όρια στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των αεροπορικών εταιρειών έχουν κρατήσει τις πτήσεις γεμάτες.

Ειδικότερα, κατά το τρίτο τρίμηνο η United ανακοίνωσε κέρδη 942 εκατ. δολαρίων, έναντι 695 εκατ. δολαρίων για την Delta και 483 εκατ. δολαρίων για την American. Ολοι αναμένουν ότι τα έσοδα και τα κέρδη τους τελευταίους τρεις μήνες του έτους θα είναι υψηλότερα σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2019, παρόλο που οι αερομεταφορείς θα προσφέρουν λιγότερες πτήσεις. Βέβαια, αξίζει να επισημανθεί ότι τα οφέλη στον κλάδο από την ευελιξία των επιβατών εκτείνονται πολύ πέραν των εσόδων του.

Νέες συνήθειες

Οι επιβάτες άρχισαν να εκτείνουν χρονικά τις μετακινήσεις τους, μειώνοντας τις μεταβολές της ζήτησης μεταξύ πολυάσχολων Σαββατοκύριακων και των καθημερινών ημερών, όπου τα ταξίδια δεν είναι τόσο συχνά. Επιπλέον, όπως υπογραμμίζουν τα στελέχη των αεροπορικών, πλέον και οι μετακινήσεις των διακοπών εκτείνονται πέραν του συνηθισμένου. Συνήθως το Σαββατοκύριακο της Ημέρας των Εργατών (κάθε πρώτη Δευτέρα του Σεπτεμβρίου) σηματοδοτούσε τη λήξη της φορτωμένης καλοκαιρινής περιόδου, οι μετακινήσεις επιβραδύνονταν και ενισχύονταν ξανά με την Ημέρα των Ευχαριστιών καθ' οδόν προς τα Χριστούγεννα. Η τηλεργασία έδωσε κίνητρα στο επιβατικό κοινό να συνεχίζει να πετάει, τονίζει η United.

«Υπήρξε μια μόνιμη αλλαγή στη ζήτηση των ταξιδιών αναψυχής, λόγω της ευελιξίας που επιτρέπει η εξ αποστάσεως εργασία», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της United Airlines, Σκοτ Κίρμπι. Η αεροπορική είχε ορισμένες ημέρες του Σεπτεμβρίου ανάλογα έσοδα με όσα είχε και κατά την περίοδο αιχμής των καλοκαιρινών ταξιδιών.

Η αεροπορική εταιρεία είχε τόσα έσοδα σε ορισμένες ημέρες του Σεπτεμβρίου όσο και κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών ταξιδιών την περίοδο αιχμής. Οπερ σημαίνει ότι ο Σεπτέμβριος έγινε ο τρίτος καλύτερος μήνας για τη United σε έσοδα ανά θέση και ανά μίλι πτήσης, ένα τυπικό μέτρο του κλάδου των μεταφορών. Και ο Οκτώβριος είναι σε καλό δρόμο για να ξεπεράσει τον Σεπτέμβριο. Σημειωτέον πως ακόμα και τα ταξίδια κατά τη διάρκεια της ημέρας τείνουν να μεταβάλλονται, αποσυμπιέζοντας τις αεροπορικές εταιρείες. Λόγου χάριν, στην American Airlines οι ταξιδιώτες προτιμούσαν εδώ και καιρό πτήσεις οι οποίες αναχωρούσαν πριν από τις 8 π.μ. ή μετά τις 4 μ.μ., επομένως η αεροπορική εταιρεία εστίαζε στις πτήσεις προς το τέλος της εβδομάδας. Αλλά πλέον έχει αρχίσει να βλέπει μια μικρή αλλά αξιοσημείωτη στροφή προς τα ταξίδια στη μέση της ημέρας.

Καλοί πελάτες

Επιπροσθέτως, οι πελάτες που συνδυάζουν αναψυχή με επαγγελματικά ταξίδια τείνουν να έχουν στενότερη σχέση με την αεροπορική εταιρεία, δήλωσε ο Βάσου Ράτζα, πρώτος τη τάξει εμπορικός διευθυντής της American. Αυτοί οι πελάτες έχουν διπλάσιες πιθανότητες από έναν τυπικό επιχειρηματικό πελάτη να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα επιβράβευσης της American και τρεις φορές περισσότερες πιθανότητες να εγγραφούν για να λάβουν την ομώνυμη πιστωτική της κάρτα, εάν δεν την έχουν ήδη λάβει. «Βλέπουμε ανθρώπους να ταξιδεύουν με πολύ μεγαλύτερη στόχευση», είπε. «Και όταν συμβεί αυτό, οι ίδιοι πελάτες είναι πολύ πιο πρόθυμοι να έλθουν και να κερδίσουν μίλια, ώστε να μπορούν να πάνε την οικογένειά τους διακοπές, για παράδειγμα».

Υψηλότερα κέρδη και από το 2019 αναμένουν το τελευταίο τρίμηνο φέτος οι United, Delta και American Airlines.

Αυξήσεις στα εισιτήρια

Πάντως, τα καλά νέα για τις αεροπορικές εταιρείες μπορεί να είναι κακά για τους ταξιδιώτες, που αναζητούν ευκαιρίες. Οι ναύλοι έχουν υποχωρήσει από τα υψηλά τους επίπεδα φέτος την άνοιξη και το καλοκαίρι, αλλά οι τιμές για τις πτήσεις των αργιών και των Χριστουγέννων είναι πιθανό να αρχίσουν να αυξάνονται γρήγορα, σύμφωνα με τον Hopper, τον ιστότοπο ταξιδιωτικών κρατήσεων. Τα εισιτήρια για την Ημέρα των Ευχαριστιών αναμένεται να εκτιναχθούν σε περισσότερα από 450 δολάρια για μια μέση πτήση εσωτερικού στις ΗΠΑ μετ' επιστροφής. Οι τιμές για τις χριστουγεννιάτικες πτήσεις έχουν φτάσει σε υψηλά πέντε ετών και θα μπορούσαν να ανέλθουν πάνω από 580 δολάρια κατά μέσον όρο, σύμφωνα με τον επικεφαλής οικονομολόγο του Hopper, Χάιλεϊ Μπεργκ. «Γνωρίζουμε ότι πολλοί ταξιδιώτες δεν έχουν επισκεφθεί τους δικούς τους ούτε πήγαν διακοπές εδώ και τρία χρόνια, οπότε η ζήτηση θα είναι απίστευτα υψηλή», είπε εν κατακλείδι.

Προειδοποίηση

Βλέποντας εμβληματικές γερμανικές βιομηχανίες όπως η Volkswagen, η Lufthansa, η αλυσίδα σούπερ μάρκετ Aldi, αλλά και η Bayer, να επενδύουν στις ΗΠΑ, ο επικεφαλής του Κέντρου Βιομηχανικής Οργάνωσης του οικονομικού ινστιτούτου Ifo, Ολιβερ Φαλκ, προειδοποίησε πως «αν οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα, ορισμένες βιομηχανίες θα εγκαταλείψουν τη Γερμανία για πάντα».

Το πρόβλημα

Ο πρόεδρος της Ενωσης Γαλλικών Βιομηχανιών Εντάσεως Ενέργειας, Νικολά ντε Βαρέν, επισήμανε πως «με την εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, οι γαλλικές βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας δεν μπορούν πλέον να παράγουν σε ανταγωνιστικές τιμές», ενώ προειδοποίησε την Ευρώπη ότι κινδυνεύει «να δει να καταρρέουν οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες μετάλλου, χημικών, υαλικών, κεραμικών και οι χαρτοβιομηχανίες».

Ζητούν μέτρα

Απευθυνόμενη στους Ευρωπαίους ηγέτες, η ένωση ευρωπαϊκών βιομηχανιών μη σιδηρούχων μετάλλων Eurometaux εξέφρασε την «έντονη ανησυχία της για το πλήγμα που μπορεί να καταφέρει στις επιχειρήσεις ο χειμώνας» και ζήτησε την άμεση λήψη μέτρων, προκειμένου να διατηρήσει η Ευρώπη τις «στρατηγικής σημασίας βιομηχανίες εντάσεως ηλεκτρικής ενέργειας και να αποτρέψει τη μόνιμη απώλεια θέσεων εργασίας».

Μονάδες χαλυβουργίας που είχαν κλείσει ή είχαν αναστείλει τη λειτουργία τους μέχρι τις 6 Σεπτεμβρίου 2022

Η κυοφορούμενη αποβιομηχάνιση της Ευρώπης μπορεί να καταφέρει καίριο πλήγμα στην ευημερία των Ευρωπαίων καθώς απασχολεί 35 εκατ. άτομα, που είναι περίπου το 15% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

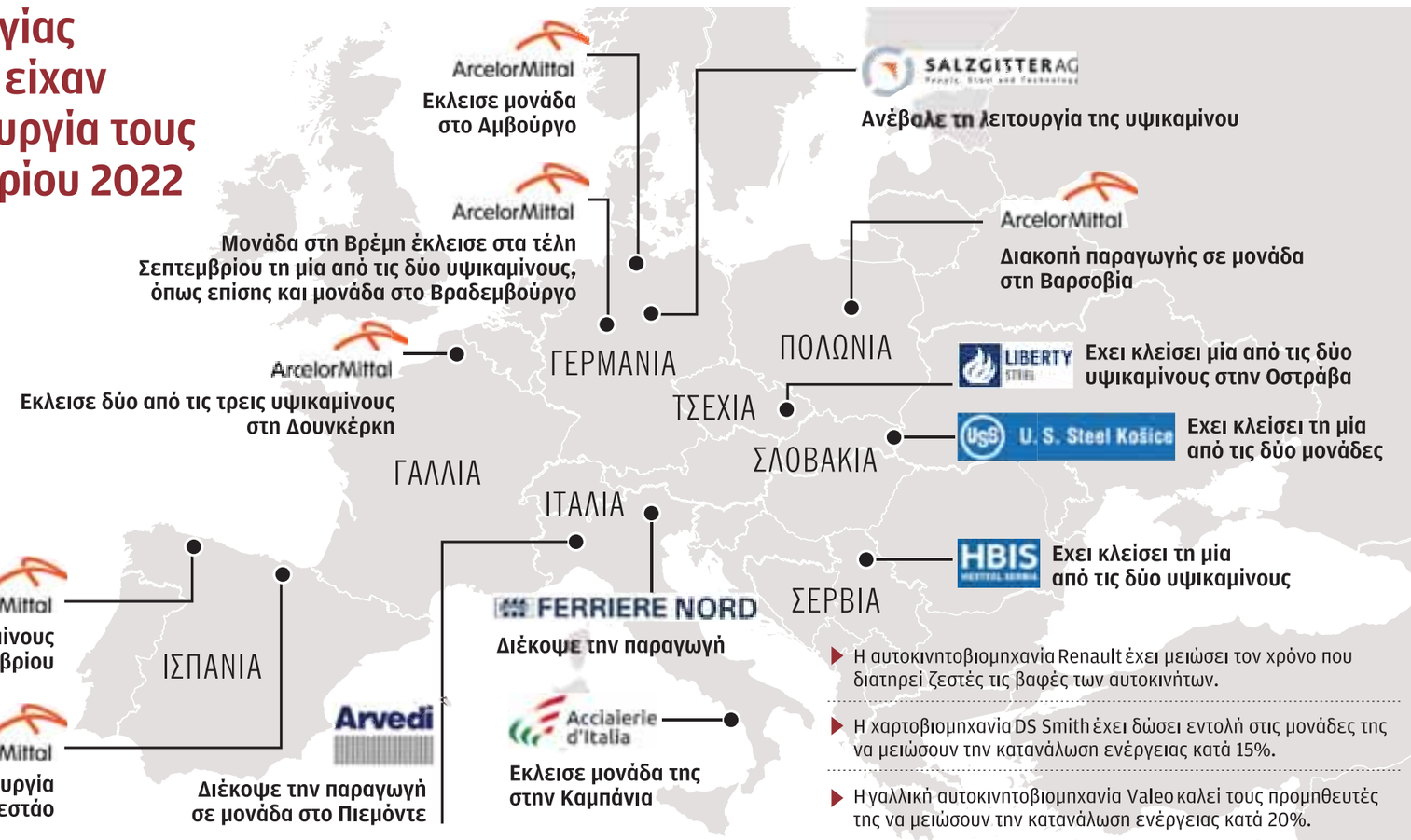

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κίνδυνος αποβιομηχάνισης στην Ευρώπη

Ομιλοι εντάσεως ενέργειας μειώνουν την παραγωγή και κλείνουν ή μεταφέρουν μονάδες τους αλλού

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Καθώς ο χειμώνας πλησιάζει και σε πολλές περιοχές της Ευρώπης έχει ήδη φθάσει, οι Ευρωπαίοι ανησυχούν για το αν η θέρμανση των κατοικιών τους και το ζεστό νερό στο μπάνιο τους θα θυσιαστούν στον βωμό ενός δύσκολου στοιχήματος της Ε.Ε., την ενεργειακή απεξάρτηση της Ευρώπης από τη Μόσχα. Πολύ προτού φθάσει ο χειμώνας, όμως, προκύπτει πως το τίμημα αυτής της πολιτικής και οικονομικής επιλογής, όχι μόνον είναι βαρύτερο αλλά ενδεχομένως συνεπάγεται μια μονιμότερη ζημιά για το σύνολο της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Οι προειδοποιήσεις είναι σαφέστατες, προέρχονται από ενώσεις βιομηχανιών, στελέχη οικονομικών ινστιτούτων, αλλά ακόμη και από πολιτικούς και αφορούν τον κίνδυνο να χάσει η Ευρώπη τις βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας. Οπως επισημαίνουν, υπό το δυσβάσταχτο κόστος της ενέργειας οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες χάνουν σε ανταγωνιστικότητα, κλείνουν μονάδες παραγωγής, μειώνουν την παραγωγή τους, μεταφέρουν μονάδες τους αλλού ή ακόμη επενδύουν σημαντικά κεφάλαια στις ΗΠΑ, όπου ενδέχεται να μεταφερθούν οριστικά.

Από τις χαλυβουργίες και τις βιομηχανίες ψευδαργύρου μέχρι τις χαρτοβιομηχανίες, τις βιομηχανίες υαλικών και κεραμικών, αλλά και τις αυτοκινητοβιομηχανίες και τις φαρμακοβιομηχανίες, η Ευρώπη γνωρίζει μια αιμορραγία βιομηχανικής παραγωγής ήδη από τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς οι τιμές της ενέργειας είχαν γίνει απρόσιτες. Δεδομένου ότι οι θερμοκρασίες θα αρχίσουν να υποχωρούν, δεν αναμένεται παρά μόνον επιδείνωση.

Αποκαλυπτική είναι η εικόνα της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής χαλυβουργίας, της ArcelorMittal, που έχοντας κλείσει μονάδες παραγωγής σε όλη την Ευρώπη εκτιμά ότι μόνον μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του έτους η παραγωγή της θα είναι μειωμένη κατά 17% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει με τις χαλυβουργίες Acerinox SA, Salzgitter AG και Liberty Steel. Η ισπανική Acerinox έχει ήδη κλείσει μονάδα στο Κάντιθ και έχει απολύσει 1.800 εργάτες, δηλαδή το 85% του προσωπικού της. Στη Γερμανία η Salzgitter έκλεισε χυτήριο στη μονάδα της στο Πάινε της Κάτω Σαξονίας και η βρετανική Liberty Steel έχει αναστείλει την παραγωγή στη μονάδα της στο Ρότερνταμ. Και πολλές άλλες, πολύ λιγότερο γνωστές, όπως η ισπανική Celsa που παρέλυσε μέσα στο καλοκαίρι εξαιτίας του υψηλού κόστους της ενέργειας και η Megasa, που ανέστειλε τη λειτουργία δύο μονάδων της στη Γαλικία.

Αναλυτές της επενδυτικής τράπεζας Jefferies εκτιμούν ότι μέσα στους τελευταίους μήνες έχει αδρανοποιηθεί τουλάχιστον το 10% της παραγωγικής δυνατότητας που έχει η Ευρώπη στον τομέα του χάλυβα.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με την Ενωση Ευρωπαϊκών Βιομηχανιών Eurometaux, έχει ήδη ανασταλεί το 50% της ευρωπαϊκής παραγωγής αλουμινίου και ψευδαργύρου.

Οπως επισημαίνει η εν λόγω Ενωση, το 40% του κόστους για τις βιομηχανίες του κλάδου αφορά την ηλεκτρική ενέργεια. Ετσι η εκτόξευση των τιμών της έχει γονατίσει πολλές βιομηχανίες του κλάδου. Ανάμεσά τους η γαλλική Aluminum Dunkerque Industries, η γερμανική Trimet Aluminum, η ολλανδική Aldel και η ιταλική Alcoa.

Η κατάσταση είναι εξίσου δύσκολη για τις βιομηχανίες αλουμινίου και μετάλλου στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. στην ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, όπως για την Alro της Ρουμανίας, τη Slovalco της Σλοβακίας και την Talum της Σλοβενίας. Παράλληλα, η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Βιομηχανιών Λιπασμάτων αναφέρει ότι έχει διακοπεί πάνω από το 70% της παραγωγής λιπασμάτων εξαιτίας των τιμών του φυσικού αερίου. Και κάτι ανάλογο συμβαίνει σχεδόν σε όλο το φάσμα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

Γερμανικές βιομηχανίες «μετακομίζουν» στις ΗΠΑ

Το πλήγμα είναι ήδη αισθητό στη μέχρι προσφάτως ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, Γερμανία, που η συγκυρία μοιάζει να την τιμωρεί για τη μακροχρόνια ενεργειακή συμμαχία της με τη Ρωσία. Την ιδέα που εξέτασε Αμερικανός πολιτικός μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την εσκεμμένη αποβιομηχάνιση της Γερμανίας εν είδει τιμωρίας, απειλεί να την υλοποιήσει ο ενεργειακός πόλεμος ανάμεσα στη Μόσχα και στην Ε.Ε.

Οι γερμανικές εταιρείες αντιπροσωπεύουν το 27% της βιομηχανικής παραγωγής της Ευρωζώνης με κριτήριο την αξία τους. Ερευνα που διεξήγαγε τον περασμένο μήνα η ένωση γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών VDA φέρει 85% των αυτοκινητοβιομηχανιών να θεωρούν πως η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης δεν είναι πλέον ανταγωνιστική εξαιτίας των υψηλών τιμών της ενέργειας, αλλά και της αβεβαιότητας που περιβάλλει πλέον την προσφορά εξαρτημάτων, πρώτων υλών κ.λπ. Μόλις το 3% των βιομηχανιών αυτών σχεδιάζει να επενδύσει στη Γερμανία, ενώ το 22% σκοπεύει να μεταφέρει επενδύσεις σε άλλες χώρες. Πράγματι, οι γερμανικές βιομηχανίες τοποθετούν όλο και περισσότερα κεφάλαιά τους στην υπερδύναμη. Ο άλλοτε εθνικός αερομεταφορέας της Γερμανίας, Lufthansa, ο κολοσσός της Siemens, η αλυσίδα εκπτωτικών σούπερ μάρκετ Aldi, η εταιρεία υπηρεσιών υγείας Fresenius συγκαταλέγονται ανάμεσα στις πάνω από 60 γερμανικές εταιρείες που έχουν επενδύσει συνολικά 300 εκατ. δολάρια στην πολιτεία της Οκλαχόμας. Η εμβληματική γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία Volkswagen τον Ιούνιο εγκαινίασε την ανέγερση νέας μονάδας μπαταριών στο Τενεσί των ΗΠΑ, ενώ έχει επενδύσει συνολικά 7,1 δισ. δολ. σε συμφωνίες με προμηθευτές στη Βόρεια Καρολίνα.

Σε ανάλογες κινήσεις έχουν προβεί οι Mercedes-Benz και BMW, ενώ η φαρμακοβιομηχανία Bayer επένδυσε 100 εκατ. δολ. σε κέντρο βιοτεχνολογίας στη Βοστώνη. Εξάλλου, μεγάλο μέρος από τις γερμανικές βιομηχανίες είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι γνωστές ως Mittelstand, που αποτελούν κύριο μοχλό της γερμανικής καινοτομίας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Συχνά είναι, όμως, οικογενειακές επιχειρήσεις και με πολύ περιορισμένες δυνατότητες να απορροφήσουν το υψηλό κόστος της ενέργειας. Παράλληλα, ωστόσο, δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν και μεγάλες επιχειρήσεις όπως ο όμιλος Prysmian, από τους μεγαλύτερους παραγωγούς καλωδιώσεων στον κόσμο, που ήδη έχει μεταφέρει μέρος της παραγωγής του στην Ουγγαρία και στην Τσεχία, ενώ έχει αρχίσει να αγοράζει εξαρτήματα από την Τουρκία.

Εκείνο που φαίνεται πάντως να απασχολεί έντονα πολλές βιομηχανίες ανά την Ευρώπη είναι το τι θα γίνει με τις χημικές βιομηχανίες της Γερμανίας. Η BASF, για παράδειγμα, με ορισμένες μονάδες της προμηθεύει ευρύτατο φάσμα βιομηχανιών πολλών τομέων. Και όπως τονίζουν στελέχη του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Χημικών Βιομηχανιών Cefic, «αν καταρρεύσουν οι γερμανικές χημικές βιομηχανίες, τρεις εβδομάδες αργότερα θα έχουν πρόβλημα όλες οι εφοδιαστικές αλυσίδες στην Ευρώπη».

Επενδύσεις σε ΑΠΕ και «αποθήκες» φυσικού αερίου από ιταλικά εργοστάσια

Στην Ιταλία η ένωση ιταλικών βιομηχανιών Confindustria προειδοποιεί για τον «οικονομικό σεισμό» που θα έχει σύντομα να αντιμετωπίσει η νέα κυβέρνηση, καθώς θα κληθεί να στηρίξει εταιρείες που έχουν πληγεί από την ενεργειακή κρίση. Σύμφωνα, όμως, με την ιταλική τράπεζα UniCredito, που χρηματοδοτεί τις επενδύσεις των ιταλικών επιχειρήσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι ιταλικές επιχειρήσεις έχουν προσαρμοστεί στην κατάσταση αρκετά καλά. Μεγάλο μέρος της πελατείας της έχει κατορθώσει να παράγει με ίδια μέσα την ενέργεια που χρειάζεται σε ποσοστό 30% με 40% και σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και κατά 50%. Είναι όμως βιομηχανίες εκτός των κλάδων εντάσεως ενέργειας. Μια περίπτωση βιομηχανίας εντάσεως ενέργειας είναι η Pelliconi, που παράγει γυάλινα μπουκάλια για αναψυκτικά και μπίρες. Οταν τα ιταλικά ΜΜΕ άρχισαν να μιλούν για τον κίνδυνο να υπάρξει δελτίο στο φυσικό αέριο τον χειμώνα, η βιομηχανία Pelliconi ανακοίνωσε ότι θα εξακολουθήσει να προμηθεύει μπουκάλια τους πελάτες της, ανάμεσα στους οποίους είναι η Coca-Cola, η Heineken και η Guinness. Η Pelliconi παράγει 35 δισ. μπουκάλια τον χρόνο, κυρίως στην Ιταλία αλλά και την Αίγυπτο και την Κίνα και επέσπευσε την παραγωγή της που είναι εντάσεως ενέργειας και επένδυσε σε φωτοβολταϊκά.

Πολλές εταιρείες της Ιταλίας σπεύδουν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά πάνελ.

«Οταν είσαι επιχειρηματίας και ακούς στις ειδήσεις ότι υπάρχει κίνδυνος έλλειψης φυσικού αερίου, πρέπει να κάνεις κάτι», τονίζει ο Μάρκο Τσέκι, επικεφαλής της Pelliconi, που όπως και οι άλλες ιταλικές βιομηχανίες έχουν δει να εκτοξεύεται στα ύψη το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας. Οπως επισημαίνει ο Αντρέα Ορσέλ, διευθύνων σύμβουλος της UniCredito, αυτές οι στρατηγικές προσαρμογής στην ενεργειακή κρίση που επιστρατεύουν διάφορες ιταλικές βιομηχανίες, όπως για παράδειγμα η Pelliconi, αποτελούν πλέον μια μεταβλητή στην εξίσωση που ενδεχομένως μπορεί να καθορίσει το τελικό αποτέλεσμα. «Οι επιχειρήσεις προσαρμόζονται με διάφορους τρόπους», δήλωσε ο ίδιος προσφάτως και προσέθεσε ότι «είναι λάθος να νομίζουμε ότι δεν κάνουν τίποτε. Το βλέπουμε συνέχεια όταν μιλούμε με τους πελάτες μας ότι οι επιχειρήσεις αναδιοργανώνουν τις αλυσίδες τους, τις εταιρείες logistics με τις οποίες συνεργάζονται, τα πάντα». Πράγματι, οι περισσότερες εταιρείες της Ιταλίας σπεύδουν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά πάνελ, ενώ μερικές άλλες οργανώνουν πιο φιλόδοξα σχέδια. Η βιομηχανία SBE-Varvit έχει εξασφαλίσει 400 εμπορευματοκιβώτια φυσικού αερίου που θα αποστείλει στη μονάδα της στην βορειοανατολική Ιταλία μέχρι τον Ιανουάριο και θα καλύψει τις όποιες ελλείψεις μπορεί να υπάρξουν τον χειμώνα. Ακόμη και στη χειμαζόμενη βιομηχανία κεραμικών, που όπως και οι υαλουργικές και οι χαρτοβιομηχανίες είναι εντάσεως ενέργειας και πλήττεται από την εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, υπάρχουν αντίστοιχες επιτυχείς περιπτώσεις. Η Italcer εκτιμά πως θα μπορέσει να καλύψει το ένα τέταρτο της ενέργειας που καταναλώνει από τη στιγμή που θα ολοκληρώσει δύο μονάδες θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας τις οποίες κατασκευάζει η ίδια. «Από τον Σεπτέμβριο του 2021 φαινόταν τι ερχόταν», τονίζει ο διευθύνων σύμβουλος, Γκρατζιάνο Βέρντι, και προσθέτει πως η Italcer είδε να αυξάνεται το κόστος της για το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια κατά 60 εκατ. ευρώ. Γι' αυτό και επένδυσε 10 εκατ. ευρώ στις δύο αυτές μονάδες συμπαραγωγής ενέργειας με τις οποίες θα εξοικονομήσουν 4 εκατ. ευρώ φέτος.

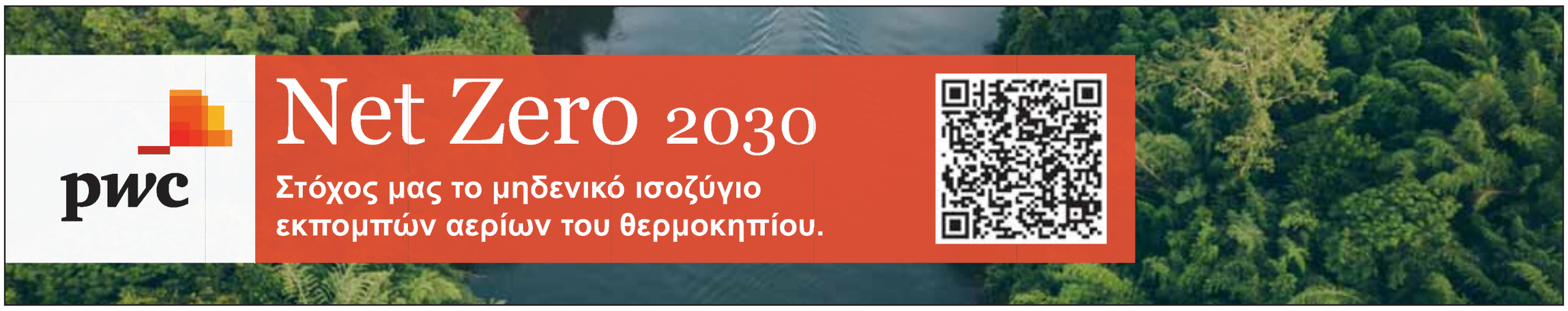

ΑΝΑΛΥΣΗ

Επιβράδυνση ανάπτυξης σε όλη την Ευρώπη

Του **ΑΛΦΡΕΝΤ ΚΑΜΕΡ**

Καθώς ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει διογκούμενο αντίκτυπο στις οικονομίες της Ευρώπης, η ανάπτυξη επιβραδύνεται σε ολόκληρη την ήπειρο, ενώ ο πληθωρισμός δείχνει ελάχιστα σημάδια υποχώρησης. Οι προηγμένες οικονομίες της Ευρώπης θα αναπτυχθούν μόλις κατά 0,6% το 2023, ενώ οι αναδυόμενες οικονομίες (εξαιρουμένων της Τουρκίας και των χωρών των συγκρούσεων, Λευκορωσία, Ρωσία, Ουκρανία) θα αναπτυχθούν κατά 1,7%, σύμφωνα με την τελευταία έκθεσή μας για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας. Τον χειμώνα, πάνω από τις μισές χώρες στην Ευρωζώνη θα βιώσουν τεχνική ύφεση με τουλάχιστον δύο συνεχόμενα τρίμηνα συρρίκνωσης της παραγωγής. Μεταξύ αυτών των χωρών, η παραγωγή θα μειωθεί κατά μέσον όρο περίπου κατά 1,5% από το ανώτατο όριο. Η Κροατία, η Πολωνία και η Ρουμανία θα βιώσουν επίσης τεχνική ύφεση,

Τον χειμώνα, πάνω από τις μισές χώρες στην Ε.Ε. θα βιώσουν τεχνική ύφεση.

με μέση μείωση της παραγωγής άνω του 3%.

Το επόμενο έτος, η παραγωγή και το εισόδημα της Ευρώπης θα είναι σχεδόν μισό τρισεκατομμύριο ευρώ χαμηλότερα σε σύγκριση με τις προ του πολέμου της Ουκρανίας προβλέψεις του ΔΝΤ. Και ενώ ο πληθωρισμός προβλέπεται να μειωθεί του χρόνου, ωστόσο θα εξακολουθήσει να κείται πολύ υπεράνω του στόχου της ΕΚΤ, σε περίπου 6% και 12% αντίστοιχα για τις προηγμένες και τις αναδυόμενες ευρωπαϊκές οικονομίες.

Τα σενάρια μάς δείχνουν ότι η πλήρης διακοπή των εναπομεινασών προμηθειών ρωσικού φυσικού αερίου προς την Ευρώπη σε συνδυασμό με χαμηλές θερμοκρασίες θα οδηγούσε σε ελλείψεις και διανομή φυσ. αερίου με δελτίο, καθώς και απώλειες του ΑΕΠ έως και 3% σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Επιπλέον, θα μπορούσε να οδηγήσει σε μία ακόμη περίοδο υψηλότατου πληθωρισμού σε ολόκληρη την ήπειρο. Ακόμη και χωρίς νέες διαταραχές του ενεργειακού εφοδιασμού, ο πληθωρισμός θα μπορούσε να παραμείνει υψηλότερος για μακρό χρονικό διάστημα. Το μεγαλύτερο μέρος της έκρηξης του δείκτη μέχρι στιγμής οφείλεται στις υψηλές τιμές των βασικών εμπορευμάτων – κυρίως της ενέργειας, αλλά και των τροφίμων, ιδιαίτερα στις χώρες των δυτικών Βαλκανίων. Ενώ αυτές οι τιμές ενδέχεται να παραμείνουν υψηλές για κάποιο χρονικό διάστημα, υπάρχει ελπίδα ότι θα σταματήσουν να ανέρχονται και, ως εκ τούτου, θα συμβάλουν σε μια σταθερή πτώση του πληθωρισμού καθ' όλη τη διάρκεια του 2023. Η τελευταία εκτίμησή μας πάντως δείχνει ότι η πανδημία και ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία ενδέχεται να έχουν αλλάξει ριζικά τη διαδικασία του πληθωρισμού, με την αύξηση των εισροών και τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού να συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην πρόσφατη εκτίναξή του. Αυτό υποδηλώνει ότι ενδέχεται να υπάρχει λιγότερη οικονομική χαλάρωση και, κατά συνέπεια, περισσότερες υποκείμενες πληθωριστικές πιέσεις από ό,τι συνήθως εκτιμάται σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Οι ευρωπαϊκοί φορείς χάραξης πολιτικής βρίσκονται ενώπιον σκληρών επιλογών, διότι αντιμετωπίζουν ένα τοξικό μείγμα ασθενούς ανάπτυξης και υψηλού πληθωρισμού που θα μπορούσε να επιδεινωθεί. Με λίγα λόγια, θα πρέπει να ακολουθήσουν αυστηρότερες μακροοικονομικές πολιτικές για να αποκλιμακώσουν τον πληθωρισμό, βοηθώντας παράλληλα τα ευάλωτα νοικοκυριά και τις βιώσιμες επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν την ενεργειακή κρίση. Και σε αυτούς τους εξαιρετικά αβέβαιους καιρούς θα πρέπει να είναι έτοιμοι να προσαρμόσουν τις πολιτικές προς οποιαδήποτε κατεύθυνση ως απάντηση στο πώς εξελίσσεται η κατάσταση. Οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να συνεχίσουν να αυξάνουν τα επιτόκια προς το παρόν.

Τέλος, στις προηγμένες οικονομίες, συμπεριλαμβανομένης της Ζώνης του Ευρώ, πιθανότατα θα χρειαστεί αυστηρή νομισματική πολιτική το 2023, εκτός εάν η δραστηριότητα και η απασχόληση εξασθενήσουν περισσότερο από το αναμενόμενο, μειώνοντας ουσιαστικά τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές πληθωρισμού.

* Ο κ. Αλφρεντ Κάμερ είναι διευθυντής ευρωπαϊκού τμήματος του ΔΝΤ.
Το άρθρο δημοσιεύεται στο ιστολόγιο του ΔΝΤ.

ΔΝΤ και αγορές πιέζουν την Ε.Ε. για νέα έκδοση κοινού χρέους

Υπό τον φόβο εκτόξευσης του κόστους δανεισμού και πτώχευσης κάποιων χωρών

Εντεινόμενες και ετερόκλητες πιέσεις δέχονται οι Βρυξέλλες, που καλούνται να υπερβούν ξανά το ταμπού του κοινού χρέους και να επαναλάβουν ένα τόλμημα ανάλογο του Ταμείου Ανάκαμψης δεδομένου ότι το υπαγορεύει και πάλι η αναγκαιότητα. Το ΔΝΤ υπογραμμίζει την ανάγκη να θωρακισθούν οι πιο χρεωμένες οικονομίες, ενώ οι επενδυτές αδημονούν για περισσότερες φερέγγυες επιλογές πέραν των γερμανικών ομολόγων.

Από τις αρχές Σεπτεμβρίου το Ταμείο κάλεσε την Ε.Ε. να αναθεωρήσει τους μηχανισμούς με τους οποίους δανείζεται, προειδοποιώντας τα 27 κράτη-μέλη πως αν δεν εκδώσουν κοινό χρέος, θα αντιμετωπίσουν επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών και έλλειψη των κεφαλαίων που απαιτούνται για τη στροφή τους στην πράσινη οικονομία. Και το χειρότερο είναι πως χωρίς την έκδοση κοινού χρέους υπάρχει άμεσος κίνδυνος εκτόξευσης του κόστους του δανεισμού και επομένως μεγάλης αναταραχής στις αγορές και πτώχευσης ορισμένων χωρών. Αναφερόμενο στις αυξήσεις των επιτοκίων αλλά και στη γενικότερα δυσμενή συγκυρία του πολέμου, του πληθωρισμού και της ύφεσης, το Ταμείο υπενθύμισε στην Ευρωζώνη πως «αλλεπάλληλα πλήγματα έρχονται να προστεθούν στα ήδη υψηλά επίπεδα χρέους». Οι εκκλήσεις του αναμένεται να βρεθούν στο επίκεντρο των συνομιλιών της ΕΚΤ, αλλά δεν θα είναι μόνον αυτές.

Οι επενδυτές θέλουν να μειώσουν την έκθεσή τους στα γερμανικά δεκαετή ομόλογα και να τοποθετηθούν σε άλλους τίτλους του ευρώ, εξίσου ασφαλείς.

Από τις αρχές Σεπτεμβρίου το ΔΝΤ κάλεσε την Ε.Ε. να αναθεωρήσει τους μηχανισμούς με τους οποίους δανείζεται, προειδοποιώντας τα 27 κράτη-μέλη πως αν δεν εκδώσουν κοινό χρέος, θα αντιμετωπίσουν επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών και έλλειψη των κεφαλαίων που απαιτούνται για τη στροφή τους στην πράσινη οικονομία.

Οπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι αγορές ασκούν ανάλογες πιέσεις στην Ευρώπη καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη για έκδοση κοινού χρέους, καθώς οι επενδυτές θέλουν να μειώσουν την έκθεσή τους στα δεκαετή ομόλογα του γερμανικού δημοσίου και να τοποθετηθούν σε άλλους τίτλους του ευρώ, αλλά εξίσου ασφαλείς. Είναι γεγονός ότι έχει σημειωθεί πολύ περισσότερη πρόοδος απ' όση θα περίμενε κανείς σε ό,τι αφορά την έκδοση κοινού χρέους. Στη διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας, η ύφεση υπαγόρευσε τη θέσπιση του Ταμείου Ανάκαμψης και τη χρηματοδότησή του με κοινό χρέος ύψους 800 δισ. ευρώ. Ενα τμήμα αυτών των κεφαλαίων θα διατεθεί για να χρηματοδοτηθεί η πράσινη μετάβαση. Πολλοί, ωστόσο, επισημαίνουν πως το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελεί μεν σημαντικό βήμα μπροστά, αλλά δεν καταγράφει όση πρόοδο θα έπρεπε και θα μπορούσε στη συγκεκριμένη συγκυρία.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα η Σίλβια Μερλέ, στέλεχος της Algebris Investments, τόνισε πως «μοιάζει σαν η πανδημία να πρόσφερε την ευκαιρία για να συλληφθεί το έμβρυο που θα εξελιχθεί αργότερα στην κοινή δημοσιονομική δυνατότητα». Αλλά όπως επισημαίνει ο Μουτζτάμπα Ραχμάν, διευθυντικό στέλεχος του ομίλου Eurasia Group, «τελικά, όμως, προέκυψε από τις συνομιλίες κάτι πολύ λιγότερο, ένα υβριδικό μόρφωμα πολύ πιο προσαρμοσμένο σε εθνικές προτεραιότητες από όσο ήλπιζαν πολλοί». Ο ίδιος προβλέπει πως το μέλλον της δημοσιονομικής ενοποίησης θα εξαρτηθεί από το πόσο επιτυχές θα αποδειχθεί αυτό το πείραμα.

Οι Βρυξέλλες αρνήθηκαν να χορηγήσουν δάνεια αξίας 36 δισ. ευρώ στην Πολωνία και στην Ουγγαρία μέχρις ότου προσαρμοσθούν με το κοινοτικό κεκτημένο σε θέματα δικαιοσύνης και συμβολαίων για τις δημόσιες προμήθειες. Σύμφωνα με τον κ. Ραχμάν, η στάση των Ολλανδών και των σκανδιναβικών χωρών, που παραδοσιακά εναντιώνονται στη δημοσιονομική ενοποίηση, θα εξαρτηθεί από τα όσα θα συμβούν με την Πολωνία και την Ουγγαρία.

Το ερώτημα είναι κατά πόσον θα κατορθώσουν οι Βρυξέλλες να χρησιμοποιήσουν το Ταμείο Ανάκαμψης για να αναγκάσουν την Πολωνία και την Ουγγαρία να εναρμονισθούν με τις κοινοτικές συνθήκες. Αν δεν τα καταφέρουν, τότε θα επικρατεί αβεβαιότητα για το κατά πόσον μπορεί να επαναληφθεί κάτι ανάλογο στο μέλλον.

Οποιες άλλες προσπάθειες έγιναν προς την κατεύθυνση της δημοσιονομικής ενοποίησης υπήρξαν αποσπασματικές και ατελείς. Στη διάρκεια της πανδημίας δόθηκαν φθηνά δάνεια μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM), αλλά οι χώρες αρνήθηκαν να τα πάρουν γιατί ο ESM θεσπίστηκε στη διάρκεια της κρίσης χρέους και επικρατεί η εντύπωση πως αν δεχθεί κανείς να δανειστεί από αυτόν τον μηχανισμό, θα έχει πρόβλημα. Και όμως, τα δάνεια αυτά ήταν φθηνά και δεν συνοδεύονταν από όρους. Μολονότι είναι εξαιρετικά περίπλοκο ζήτημα, η έκδοση κοινού χρέους θα παραμείνει θέμα στην ημερήσια διάταξη. Από οικονομικής απόψεως, τα πλεονεκτήματά του είναι μεγάλα και δεν μπορούν να αγνοηθούν. Οι πρόσφατες αντιπαραθέσεις για το πώς μπορεί να αντιμετωπισθεί η ενεργειακή κρίση της Ευρώπης σκιαγραφούν το κόστος που έχει η έλλειψη συνεργασίας ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες. Η από κοινού διαπραγμάτευση και χρηματοδότηση θα μπορούσε να ενισχύσει τη διαπραγματευτική θέση των χωρών της Ε.Ε. τώρα που αναζητούν εναλλακτικούς ενεργειακούς πόρους με όσο φθηνότερες τιμές γίνεται.

Τα υψηλότερα επιτόκια αυξάνουν το χρέος κρατών, εταιρειών

Στο 1,01 τρισ. δολάρια το πρόσθετο κόστος εξυπηρέτησής του

Εως 1,01 τρισ. δολ. πρόσθετο κόστος θα απαιτούσε η εξυπηρέτηση του συνόλου του χρέους που έχουν εκδώσει κυβερνήσεις και επιχειρήσεις σε περίπτωση αναχρηματοδότησής του με τα σημερινά επίπεδα των επιτοκίων. Σε αυτήν την εκτίμηση καταλήγουν οι οικονομολόγοι του Bloomberg βάσει του σχετικού δείκτη που παρακολουθεί χρέος κυβερνήσεων και εταιρειών συνολικού ύψους 65 τρισ. δολαρίων. Ενας υπουργός Οικονομικών ή ο γενικός λογιστής και διαχειριστής χρέους μιας εταιρείας που θα ενδιαφερόταν αυτήν τη στιγμή να εκδώσει νέα ομόλογα, θα έπρεπε να καταβάλει αποδόσεις κατά μέσον όρο 156 μονάδες βάσης υψηλότερες σε σύγκριση με τα επιτόκια που φέρουν οι υφιστάμενοι τίτλοι. Εν ολίγοις, αν θελήσουν να αναχρηματοδοτήσουν το χρέος τους κυβερνήσεις και εταιρείες ανά τον κόσμο, θα κληθούν να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερο κόστος. Η επιβάρυνση που μπορεί να συνεπάγεται η διαδικασία αυτή αναμένεται να επιδεινώσει τους κραδασμούς στις αγορές χρέους και να φέρει στην επιφάνεια τις αδυναμίες των ασθενέστερων δανειοληπτών.

Το σύνολο αυτών των 65 τρισ. δολαρίων κρατικού και εταιρικού χρέους που βρίσκεται σε εκκρεμότητα, έχει χάσει το 6,8% της αξίας του στη διάρκεια του προηγούμενου τριμήνου. Το τρίτο τρίμηνο ήταν το δεύτερο συναπτό που τα ομόλογα βρίσκονταν σε ελεύθερη πτώση, ενώ είχε προηγηθεί στη διάρκεια του δευτέρου τριμήνου του έτους πτώση ρεκόρ, και συγκεκριμένα η μεγαλύτερη από το 1999. Η μέση απόδοση εταιρικών ομολόγων σε παγκόσμιο επίπεδο αδιακρίτως βαθμολογίας πιστοληπτικής αξιολόγησης και νομίσματος του χρέους έχει φτάσει στο 6% για πρώτη φορά μετά το 2009. Είναι ενδεικτικό ότι μόνο στη διάρκεια του Αυγούστου πτώχευσαν πέντε εταιρείες με έδρα στις ΗΠΑ, τις οποίες παρακολουθεί ο διεθνής οίκος S&P Global Ratings. Αιτία δεν ήταν άλλη από τα αυξημένα επιτόκια, που έχουν αρχίσει ήδη να περιορίζουν δραματικά τη δυνατότητα κυβερνήσεων και εταιρειών για έκδοση νέου χρέους με σκοπό την εξυπηρέτηση του παλαιού. Την εικόνα ολοκληρώνουν, άλλωστε, οι πτωχεύσεις κάποιων οικονομικά ευάλωτων χωρών όπως, για παράδειγμα, η Σρι Λάνκα που πτώχευσε μέσα στο έτος, αλλά και των υπερχρεωμένων κινεζικών εταιρειών ακινήτων. Οπως χαρακτηριστικά τονίζει ο Νιλ Σέρινγκ, οικονομολόγος της Capital Economics, «έχει λήξει η εποχή του φθηνού χρήματος και είμαστε στην αρχή μιας παγκόσμιας ύφεσης, μέρος της οποίας είναι η ύφεση στην Ευρώπη που είναι ιδιαιτέρως αδύναμη». Στην πράξη, βέβαια, το κόστος αναχρηματοδότησης του χρέους μιας κυβέρνησης ή μιας εταιρείας θα εξαρτηθεί τελικά από το πού θα βρίσκονται τα επιτόκια όταν αυτή η κυβέρνηση ή η εταιρεία θα αποφασίσει να αναχρηματοδοτήσει το χρέος της.

Περιορίζεται δραματικά η δυνατότητα κυβερνήσεων και επιχειρήσεων για έκδοση νέου χρέους με σκοπό την εξυπηρέτηση του παλαιού.

Πολλές κυβερνήσεις και εταιρείες που έχουν εκδώσει μακροχρόνιους τίτλους δεν θα χρειαστεί να κάνουν κάτι τέτοιο στο εγγύς μέλλον. Δεδομένου, όμως, ότι για να ανακόψει τον πληθωρισμό η αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα πρόκειται να προχωρήσει σε νέες και εξίσου επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων μεγαλύτερες της μιας εκατοστιαίας μονάδας πριν από το τέλος του έτους, οι δανειολήπτες διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν ακόμη υψηλότερο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους τους αν αναβάλλουν την αναχρηματοδότησή του προσβλέποντας σε κάποιες καλύτερες εποχές. Οι κεντρικές τράπεζες που προσπαθούν να πολεμήσουν τον πλέον επιθετικό πληθωρισμό των τελευταίων τουλάχιστον 40 ετών, πρέπει να βρουν τη χρυσή τομή σε αυτήν τη συγκυρία για να αποφύγουν να προκαλέσουν τεράστια αναταραχή στις αγορές χρέους. Ηδη, αναλυτές της Bank of America προειδοποιούν τη Federal Reserve ότι θα πρέπει να επιβραδύνει τον ρυθμό αύξησης των επιτοκίων του δολαρίου.

Η μέση απόδοση εταιρικών ομολόγων σε παγκόσμιο επίπεδο έχει φτάσει στο 6% για πρώτη φορά μετά το 2009.

Η μετακύλιση παλαιότερου χρέους αποδεικνύεται, άλλωστε, εξαιρετικά επισφαλής για τους ασθενέστερους δανειολήπτες, καθώς οι πιστωτές τους συνεκτιμούν και τον κίνδυνο της διαφαινόμενης παγκόσμιας ύφεσης. Οι περισσότερες κυβερνήσεις όπως και οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι προς το παρόν σε θέση να καλύψουν το πρόσθετο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους τους. Στο μεταξύ, όμως, αυξάνονται οι εκροές κεφαλαίων και η αστάθεια προκαλεί μεγάλους τριγμούς στις αγορές. Σε ό,τι αφορά τις προθέσεις της Fed, στελέχη της τόνισαν τις τελευταίες ημέρες ότι η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ είναι αποφασισμένη να προχωρήσει σε νέες αυξήσεις του κόστους δανεισμού ακόμη και αν αυτό πρόκειται να έχει επώδυνες συνέπειες για την οικονομία.

BLOOMBERG

Εργαστηριακό φουαγκρά με πολλές προοπτικές

Υψηλή χρηματοδότηση εξασφάλισε μια γαλλική νεοφυής εταιρεία, η ονομαζόμενη Gourmey, ούτως ώστε να κατασκευάσει ένα εργοστάσιο 4.270 τ.μ. στο Παρίσι για την παραγωγή φουαγκρά. Αυτή η γαστριμαργική λιχουδιά, που θεωρείται σήμα κατατεθέν της Γαλλίας, βρίσκεται σε έλλειψη, ειδικά ενόψει των Χριστουγέννων, οπότε η εργαστηριακή του καλλιέργεια θα έρθει να καλύψει έως ένα βαθμό το κενό. Η εταιρεία έχει συγκεντρώσει 48 εκατ. ευρώ για το νέο κτίριο, το οποίο θα στεγάζει την εμπορική παραγωγή και τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, όπως δήλωσαν εκπρόσωποι της Gourmey χθες. Σε συνέντευξή του, ο συνιδρυτής της Gourmey, Νικολά Μοράν-Φορέ, επισήμανε ότι «πλέον φθάνουμε στο στάδιο παραγωγής και εμπορευματοποίησης του προϊόντος μας». Το κύριο εμπόδιο για το φουαγκρά του Gourmey, το οποίο καλλιεργείται με τη χρήση κυττάρων πάπιας, αλλά δεν προβλέπει την τεχνητή και αμφιλεγόμενη πάχυνση και σφαγή παπιών, είναι ότι ως προϊόν χρειάζεται ακόμη έγκριση των αρμοδίων Αρχών της Γαλλίας για να μπορέσει να πωληθεί στα καταστήματα. Τα σχετικά ανέφερε ο Νικολά Μοράν-Φορέ.

Το φουαγκρά, που θεωρείται σήμα κατατεθέν της Γαλλίας, βρίσκεται σε έλλειψη, ειδικά ενόψει των Χριστουγέννων, οπότε η εργαστηριακή του καλλιέργεια θα έρθει να καλύψει έως ένα βαθμό το κενό.

Η γαλλική startup Gourmey άντλησε 48 εκατ. ευρώ για την ανέγερση του εργοστασίου της στο Παρίσι, 4.270 τ.μ.

Το φουαγκρά που καλλιεργείται στο εργαστήριο θα μπορούσε μια μέρα να προσφέρει μια εναλλακτική λύση στα εκτρεφόμενα πουλερικά, τα οποία συχνά προσβάλλονται από ασθένειες, όπως η γρίπη των πτηνών κατά τα τελευταία χρόνια. Μία τέτοια ασθένεια υποχρεώνει πάμπολλους κτηνοτρόφους στη Γαλλία να θανατώσουν τα κοπάδια τους και να προκληθούν, κατά συνέπεια, ελλείψεις. Οι παραγωγοί έχουν προειδοποιήσει ότι μπορεί να υπάρχει πολύ λίγο φουαγκρά για να καλυφθεί η ζήτηση κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου των Χριστουγέννων. Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Le Figaro, φέτος οι διαθέσιμες πάπιες από Γάλλους εκτροφείς θα είναι κατά 30% έως 40% λιγότερες. Ο κλάδος έχει επίσης να αντιμετωπίσει τα ηθικά διλήμματα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι πάπιες, όπως η αναγκαστική σίτιση πολλές φορές την ημέρα μέχρι να διογκωθεί το συκώτι τους. Και αυτό έχει οδηγήσει ορισμένες χώρες να απαγορεύσουν την παραγωγή του φουαγκρά.

Ο Μοράν-Φορέ προβλέπει ότι τα πρώτα προϊόντα καλλιέργειας κρέατος θα επιτραπεί να κυκλοφορήσουν στις Ηνωμένες Πολιτείες τους επόμενους μήνες, ενώ η σχετική έγκριση από τις χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας θα ακολουθήσει. Εκτιμά πως η Ευρωπαϊκή Ενωση θα αποδεχθεί το νέο προϊόν με κάποια καθυστέρηση συγκριτικά με τις ΗΠΑ λόγω των αυστηρότερων κανονισμών της. Επιπλέον, ανέφερε πως συνεργάζεται και με σεφ και σχεδιάζει να εισαγάγει το προϊόν της σε εστιατόρια υψηλής ποιότητας. Εν τω μεταξύ, η νέα εγκατάσταση της Gourmey στο Παρίσι θα είναι ο μεγαλύτερος κόμβος καλλιέργειας κρέατος στην Ευρώπη, ενώ οι εργασίες ανέγερσης θα διαρκέσουν από 18 μήνες έως δύο χρόνια. Προβλέπεται πως η προγραμματισμένη ετήσια παραγωγική ικανότητα θα φθάνει τις δεκάδες χιλιάδες λίβρες υψηλής ποιότητας καλλιεργημένου εργαστηριακού κρέατος. Ο γύρος χρηματοδότησης θα προέλθει από νέους επενδυτές με επικεφαλής την Earlybird Venture Capital, με την υποστήριξη της Keen Venture Partners και του διευθύνοντος συμβούλου της Instacart, Φίτζι Σάιμο, ενώ θα συνδράμουν και πρώην επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των Heartcore Capital, Point Nine Capital και Partech.

Με 40 υπαλλήλους αυτή τη στιγμή, η Gourmey σχεδιάζει να τριπλασιάσει το προσωπικό στα 120 άτομα τα επόμενα δύο χρόνια, δήλωσε ο Μοράν-Φορέ. Τέλος, αναφέρεται πως η εταιρεία του μέχρι σήμερα έχει συγκεντρώσει 56 εκατ. ευρώ από χρηματοδότηση.

BLOOMBERG

Νέα αεροπορική εταιρεία σχεδιάζει η Σαουδική Αραβία

Η Σαουδική Αραβία βρίσκεται σε προχωρημένες διαπραγματεύσεις για να παραγγείλει σχεδόν 40 αεροσκάφη A350 από την Airbus, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης εκστρατείας πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων για τη δημιουργία μιας νέας αεροπορικής εταιρείας, η οποία θα ανταγωνιστεί ευθέως τους βαρέων βαρών αερομεταφορείς στον Κόλπο, όπως ανέφεραν έγκυρες πηγές του κλάδου. Εάν, τελικώς, επιβεβαιωθεί η συμφωνία, η αγορά από το κρατικό Ταμείο Δημοσίων Επενδύσεων της χώρας θα μπορούσε να ανακοινωθεί εντός της εβδομάδας στο πλαίσιο σημαντικού διεθνούς φόρουμ για τις μελλοντικές επενδύσεις (FII), όπως προσέθεσαν οι πηγές. Πάντως, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς, η τελική απόφαση για την προτεινόμενη συμφωνία, αξίας περίπου 12 δισ. δολαρίων σε τιμές καταλόγου των αεροσκαφών, εξαρτάται από το πράσινο φως σε υψηλό επίπεδο πολιτικής ηγεσίας. Από την πλευρά της και η ανταγωνίστρια Boeing επίσης ασκεί πιέσεις για να ωφεληθεί από την πρωτοβουλία της Σαουδικής Αραβίας και παρά την ψυχρότητα στις σχέσεις Ουάσιγκτον και Ριάντ. Πηγές του κλάδου των αερομεταφορών δήλωσαν ότι η Boeing είχε την πεποίθηση πως θα εξασφαλίσει τουλάχιστον μέρος της συνολικής αξίωσης για περίπου 68-75 αεροσκάφη τζετ – κι αυτό διότι το Boeing 787 Dreamliner χρησιμοποιείται ήδη στη Σαουδική Αραβία. Συν τοις άλλοις, βάσει των πληροφοριών που έχουν διαρρεύσει, η νέα σαουδαραβική αεροπορική εταιρεία μπορεί επίσης να χρειαστεί μικρότερα αεροσκάφη βραχείας ατράκτου. Το δε ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς ανέφερε πρώτη φορά τον Αύγουστο ότι η Σαουδική Αραβία διαπραγματευόταν μια σημαντική παραγγελία για αεροσκάφη ευρείας ατράκτου. Την Κυριακή, το Bloomberg News δήλωσε ότι οποιαδήποτε συμφωνία θα μπορούσε να περιλαμβάνει την προμήθεια έως και 80 αεροσκαφών. Το επενδυτικό φόρουμ FII αποτυπώνει το όραμα Vision 2030 του διαδόχου της χώρας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν για διαφοροποίηση από το πετρέλαιο ως αναπτυξιακό εργαλείο, ενισχύοντας νέους κλάδους που δημιουργούν θέσεις εργασίας και προσελκύουν ξένα κεφάλαια. Βέβαια, θα πρέπει να αναφερθεί, τέλος, πως μετά την απόφαση του ΟΠΕΚ+ να μειώσει τους στόχους παραγωγής πετρελαίου, τους οποίους το Ριάντ υπερασπίστηκε διότι εξυπηρετούν τη σταθερότητα της αγοράς, κατά την εκτίμησή του, ο Αμερικανός πρόεδρος έχει δεσμευθεί να υπάρξουν συνέπειες στις σχέσεις ΗΠΑ - Σαουδικής Αραβίας.

REUTERS

Από το 2024 κοινός φορτιστής για όλες τις φορητές συσκευές

Δόθηκε η τελική έγκριση από την Ε.Ε. – Πότε θα ισχύσει για τα λάπτοπ

Το Συμβούλιο των υπουργών Περιβάλλοντος των χωρών της Ευρωπαϊκής Ενωσης έδωσε την τελική έγκρισή του σχετικά με την οδηγία για τον κοινό φορτιστή. Αυτό σημαίνει ότι το 2024 μια θύρα USB-C θα καταστεί υποχρεωτική για μια ολόκληρη σειρά ηλεκτρονικών συσκευών, όπως είναι τα κινητά τηλέφωνα, τα τάμπλετ και τα ακουστικά, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του Αθηναϊκού - Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων (ΑΜΠΕ). Δεν θα είναι πλέον απαραίτητη η αγορά διαφορετικού φορτιστή κάθε φορά που κάποιος αποκτά νέο κινητό τηλέφωνο ή παρόμοια συσκευή: τα πάντα θα μπορούν να επαναφορτιστούν χρησιμοποιώντας τον ίδιο φορτιστή. Ταυτόχρονα, η ύπαρξη κοινού φορτιστή θα διευκολύνει τους καταναλωτές και θα μειώσει σημαντικά τα ηλεκτρονικά απόβλητα. Για να γνωρίζουν οι καταναλωτές τι ακριβώς αγοράζουν, η οδηγία εισάγει ένα εικονόγραμμα που προσδιορίζει εάν μια νέα συσκευή συνοδεύεται από φορτιστή και μια ετικέτα που υποδεικνύει την απόδοση φόρτισης.

Η οδηγία επιτρέπει επίσης στους καταναλωτές να επιλέξουν εάν θα αγοράσουν μια νέα συσκευή με ή χωρίς φορτιστή.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η οδηγία επιτρέπει επίσης στους καταναλωτές να επιλέξουν εάν θα αγοράσουν μια νέα συσκευή με ή χωρίς φορτιστή. Αυτό όχι μόνο θα εξοικονομήσει χρήματα από τους καταναλωτές, αλλά θα μειώσει επίσης τα ηλεκτρονικά απόβλητα που σχετίζονται με την παραγωγή, τη μεταφορά και την απόρριψη των φορτιστών. Τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αξιολογήσει εάν αυτός ο διαχωρισμός της αγοράς με ή χωρίς φορτιστή θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτικός. Αν και γίνεται πιο δημοφιλής, η ασύρματη φόρτιση δεν έχει ακόμη εναρμονιστεί σε όλες τις συσκευές. Για να μπορέσει αυτή η τεχνολογία να γίνει διαθέσιμη για περισσότερες συσκευές, η Επιτροπή θα εργαστεί για την εναρμόνιση της ασύρματης φόρτισης για ηλεκτρονικές συσκευές και τη διαλειτουργικότητα με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις. Συγκεκριμένα, οι νέοι κανόνες θα ισχύσουν πιθανώς από το φθινόπωρο του 2024 για ένα ευρύ φάσμα φορητών συσκευών: κινητά τηλέφωνα, τάμπλετ και e-books, ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και κονσόλες βιντεοπαιχνιδιών, ακουστικά και φορητά ηχεία, ασύρματα ποντίκια και πληκτρολόγια, φορητά συστήματα πλοήγησης.

Επιπλέον, όλοι οι φορητοί υπολογιστές θα καλύπτονται από τους νέους κανόνες 40 μήνες μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας. Σημειώνεται πως το 2020 οι καταναλωτές της Ε.Ε. αγόρασαν περίπου 420 εκατομμύρια ηλεκτρονικές συσκευές και, κατά μέσον όρο, πλέον διαθέτουν τρεις φορτιστές για να φορτίζουν αυτές τις ηλεκτρονικές συσκευές – εκ των οποίων χρησιμοποιούν τακτικά δύο. Παρ' όλα αυτά, το 38% των καταναλωτών αναφέρει ότι αντιμετώπισε προβλήματα με τη φόρτιση των συσκευών επειδή δεν υπήρχε διαθέσιμος συμβατός φορτιστής. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, στις 23 Σεπτεμβρίου 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για κοινό φορτιστή. Στις 26 Ιανουαρίου 2022, λιγότερο από έξι μήνες μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων στο Συμβούλιο, τα κράτη-μέλη συμφώνησαν ομόφωνα σχετικά με την οδηγία για τον κοινό φορτιστή. Στις 7 Ιουνίου 2022 το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία για την οδηγία σχετικά με τον κοινό φορτιστή, η οποία εγκρίθηκε από τους εκπροσώπους των κρατών-μελών της Ε.Ε. στις 29 Ιουνίου 2022.

Κόβουν δαπάνες, κυνηγούν τις προσφορές

Της **ΕΛΙΝΑ ΓΚΑΝΑΝΤΡΑ**

Σχεδόν τα τρία τέταρτα των Ευρωπαίων καταναλωτών περικόπτουν τις δαπάνες για καθημερινά είδη, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων, ώστε να κατορθώσουν να τα βγάλουν πέρα εν μέσω επιδεινούμενης κρίσης στο κόστος διαβίωσης. Σύμφωνα με νέα έρευνα, η οποία διεξήχθη σε έξι βασικές αγορές της Γηραιάς Ηπείρου, 71% των καταναλωτών έχουν ήδη κάνει σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που ψωνίζουν, επειδή αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν τον πληθωρισμό, ο οποίος εκτινάσσεται σε πρωτοφανή επίπεδα για τα τελευταία 40 χρόνια. Η έκθεση της IRI, εταιρείας ανάλυσης δεδομένων και ερευνών αγοράς, αποκάλυψε επίσης ότι το 58% των καταναλωτών ήδη αναφέρει ότι έχει περικόψει τα απαραίτητα, ενώ το 35% στρέφεται στις αποταμιεύσεις του και στις τράπεζες για να λάβει δάνεια και να πληρώσει τους λογαριασμούς. «Είναι προφανές ότι η προθυμία των καταναλωτών να ξοδέψουν δέχεται πλήγμα και η τάση είναι πιθανό να επιδεινωθεί, διότι ενδέχεται να υπάρξουν περαιτέρω απότομες αυξήσεις των τιμών λόγω του υψηλού κόστους εισροών και της ασταθούς τιμής της ενέργειας», δήλωσε η Ανάντα Ρόι, πρώτη τη τάξει αντιπρόεδρος παγκοσμίων υποθέσεων της IRI.

Το 71% των καταναλωτών έχει κάνει σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που ψωνίζει, λόγω πληθωρισμού.

Το 58% των καταναλωτών αναφέρει ότι έχει ήδη περικόψει τα απαραίτητα, ενώ το 35% στρέφεται στις αποταμιεύσεις του και στις τράπεζες για να λάβει δάνεια και να πληρώσει τους λογαριασμούς.

Οι αυξανόμενες τιμές των τροφίμων, των καυσίμων και του ηλεκτρικού ρεύματος κατατρώγουν τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών σε όλη την Ευρώπη, ενώ οι καθυστερημένες προμήθειες ενέργειας από τη Ρωσία αναγκάζουν τα νοικοκυριά και τη βιομηχανία να προετοιμαστούν για πιθανές διακοπές λειτουργίας στο δίκτυο ηλεκτροδότησης μέσα στον χειμώνα. Σε ολόκληρη την ήπειρο η καταναλωτική εμπιστοσύνη παραμένει κοντά σε ιστορικά χαμηλότατα επίπεδα, ενώ διατυπώνονται ολοένα και συχνότερα φόβοι ότι η Ευρωζώνη οδεύει προς ύφεση. Η σοβαρή «κόπωση από τον πληθωρισμό» που αντιμετωπίζει ο Ευρωπαίος καταναλωτής, τον αναγκάζει να ακολουθήσει διαφορετικές τακτικές αντιμετώπισής του, οι οποίες, όπως επισημαίνει η Ανάντα Ρόι, τελευταία είχαν παρατηρηθεί στις δεκαετίες λιτότητας του 1970 και του 1980.

Αυτές περιλαμβάνουν την απώλεια γευμάτων, τη μετάβαση σε αλυσίδες παντοπωλείων με έκπτωση, την αγορά ειδών ιδιωτικής ετικέτας και προϊόντων σε προσφορά ή με μειωμένη τιμή, καθώς και προϊόντα που έχουν λήξει. Ενώ τα προϊόντα εκτός εποχής που είναι διαθέσιμα όλο τον χρόνο, μπορεί να εξακολουθούν να είναι προσβάσιμα από εύπορους πελάτες, η γκάμα των ειδών που προσφέρονται στις αλυσίδες των σούπερ μάρκετ, και απευθύνονται στα μεσαία έως και τα κατώτατα εισοδήματα, θα περιοριστεί πολύ.

Οι αλλαγές δεν συμβαίνουν μόνο στα ψώνια της εβδομάδας. Λίγο περισσότεροι από τους μισούς Ευρωπαίους στη μελέτη της IRI, στην οποία συμμετείχαν 3.000 άτομα, δήλωσαν ότι σκοπεύουν να παραγγείλουν λιγότερες φορές για παράδοση κατ' οίκον και το 47% ανέφερε πως θα περιορίσει τις εξόδους σε εστιατόρια, μπαρ ή καφέ. Χωρίς ενδείξεις αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού στο εγγύς μέλλον, οι έμποροι λιανικής και οι καταναλωτές θα πρέπει να συνεχίσουν να προσαρμόζονται. «Υπάρχουν πολλές δύσκολες αποφάσεις που θα κληθούν να λάβουν οι καταναλωτές, ενώ οι λιανέμποροι και οι εταιρείες επώνυμων προϊόντων θα πρέπει να εντρυφήσουν με σοβαρότητα στο πώς θα ανταποκριθούν στις ανάγκες τους», δήλωσε εν κατακλείδι η Ανάντα Ρόι.

BLOOMBERG

Διαφωνίες στην Ευρωπαϊκή Ενωση για το πλαφόν στο φυσικό αέριο

Νέο έκτακτο συμβούλιο των υπουργών Ενέργειας στις 24 Νοεμβρίου

Της ανταποκρίτριάς μας στις Βρυξέλλες
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΤΣΟΥΓΚΑ

Πιο συγκεκριμένες και λεπτομερείς προτάσεις θα πρέπει να καταθέσει άμεσα η Κομισιόν σε σχέση με την εφαρμογή του διορθωτικού μηχανισμού τιμών στο TTF και τα πιθανά κόστη και οφέλη ενός πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου που χρησιμοποιείται στην ηλεκτροπαραγωγή, διεμήνυσαν στην πλειονότητά τους οι Ευρωπαίοι υπουργοί Ενέργειας κατά τη διάρκεια του χθεσινού συμβουλίου στο Λουξεμβούργο. Αν και οι αρχηγοί των κρατών και κυβερνήσεων της Ε.Ε. επιχείρησαν να στείλουν ένα μήνυμα πολιτικής ενότητας την περασμένη εβδομάδα από τη Σύνοδο Κορυφής, δίνοντας «πράσινο φως» για περαιτέρω εξέταση των πλαφόν, των κοινών αγορών φυσικού αερίου και των μέτρων ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, στη χθεσινή σύνοδο οι υπουργοί αντάλλαξαν εκ νέου αντικρουόμενες απόψεις για τα όρια τιμής του φυσικού αερίου.

Οπως επιβεβαίωσε εκ μέρους της τσεχικής προεδρίας ο υπουργός Βιομηχανίας Γιόζεφ Σίκελα σε συνέντευξη Τύπου, εξαιτίας της διχογνωμίας επί του ζητήματος των πλαφόν ένας νέος γύρος διαβουλεύσεων θα λάβει χώρα στις 24 Νοεμβρίου σε ένα νέο έκτακτο συμβούλιο των υπουργών Ενέργειας – το τέταρτο κατά σειρά. Ο κ. Σίκελα, ωστόσο, σημείωσε ότι το κλίμα ήταν θετικό σε ό,τι αφορά τις κοινές αγορές φυσικού αερίου και την υιοθέτηση μέτρων αλληλεγγύης σε περίπτωση προβλημάτων στον εφοδιασμό. Οι υπουργοί εξέφρασαν ικανοποίηση για τη γενική κατεύθυνση της πρότασης της Επιτροπής, που ανακοινώθηκε στις 18 Οκτωβρίου, ως πρώτο βήμα προς την υιοθέτηση μέτρων, και τόνισαν την ανάγκη για ταχείες και συντονισμένες προσπάθειες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συμφώνησαν ότι τα μέτρα που θα ληφθούν θα πρέπει να συμβάλλουν στη διασφάλιση της εφοδιαστικής ασφάλειας, να οδηγούν σε χαμηλότερες τιμές ενέργειας για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ε.Ε., ενθαρρύνοντας παράλληλα τη μείωση της ζήτησης και διατηρώντας την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, καθώς και την επίτευξη του στόχου της Ε.Ε. για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

Εκ μέρους της τσεχικής προεδρίας, ο υπουργός Βιομηχανίας Γιόζεφ Σίκελα σημείωσε ότι το κλίμα ήταν θετικό σε ό,τι αφορά τις κοινές αγορές φυσικού αερίου και την υιοθέτηση μέτρων αλληλεγγύης σε περίπτωση προβλημάτων στον εφοδιασμό. Στη φωτογραφία, «πηγαδάκια» στο περιθώριο της συνόδου μεταξύ των υπουργών της Σλοβενίας Μπογιάν Κουμέρ και της Ουγγαρίας Πίτερ Σίγιαρτο, και της Ευρωπαίας επιτρόπου για την Ενέργεια Κάντρι Σίμσον με τον Γερμανό υπουργό Οικονομίας και Προστασίας του Κλίματος, Ρόμπερτ Χάμπεκ.

Στο μικροσκόπιο των υπουργών και το μοντέλο που εφαρμόζεται στην Ισπανία και την Πορτογαλία.

Στη συνέχεια οι υπουργοί αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με την πρόταση, υπό το πρίσμα των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της περασμένης εβδομάδας, καθώς και ενός non paper που εξέδωσε η Επιτροπή, το οποίο αφορούσε κατευθυντήριες γραμμές για μια πιθανή εφαρμογή του ιβηρικού μοντέλου, που αφορά την καταβολή επιδοτήσεων στους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της πραγματικής τιμής του φυσικού αερίου και του ανώτατου ορίου που έχει τεθεί, ενώ οι σταθμοί υποχρεούνται να μειώσουν την τιμή στην οποία πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια. Το μοντέλο εφαρμόζεται στην Ισπανία και την Πορτογαλία και προωθείται από τη Γαλλία. Σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, για να εφαρμοστεί το μοντέλο θα πρέπει αρχικά να καθοριστεί το επίπεδο επιδότησης, το οποίο θα πρέπει να είναι αρκετά υψηλό για να έχει αποτέλεσμα, να υπάρχει αλληλεπίδραση με το πλαφόν που υιοθετήθηκε τον Σεπτέμβριο στις ΑΠΕ, να συνεχιστεί η επιθυμητή μείωση στην κατανάλωση ενέργειας, και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις στη χρηματοδότηση και τη διανομή, καθώς και σε άλλες μη ευρωπαϊκές αγορές.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αρκετοί υπουργοί σχολίασαν ότι οι λεπτομέρειες που έχει διαθέσει στη μέχρι στιγμής επικοινωνία της η Κομισιόν δεν επαρκούν για να αξιολογηθούν οι πιθανές παρενέργειες του ιβηρικού μοντέλου, ενώ ορισμένοι ζήτησαν την ανάλυση κόστους και οφέλους, για την οποία κάλεσαν και οι ηγέτες στα συμπεράσματα της συνόδου. Αρκετά κράτη, ανάμεσά τους η Ελλάδα, η Ιταλία, η Πολωνία, το Βέλγιο και άλλοι υποστηρικτές της πρότασής τους, επέμειναν στον δυναμικό διάδρομο τιμών στο TTF ως αναγκαία λύση, αφού όπως σχολίασαν κάποιοι υπουργοί υπάρχει επιτακτική ανάγκη για γρήγορη δράση. Ο σκεπτικισμός προς τα πλαφόν, ωστόσο, φέρεται να παραμένει, αφού πλέον η συζήτηση επικεντρώνεται γύρω από διαβεβαιώσεις σε σχέση με ασφαλιστικές δικλίδες που θα πρέπει να διατηρηθούν στην πρόταση της Επιτροπής, ώστε να μην επηρεαστούν η λειτουργία της αγοράς και τα μακροπρόθεσμα συμβόλαια. Οπως ανέφερε και η ίδια η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον μετά τη λήξη του συμβουλίου, η Επιτροπή θα χρειαστεί να καταθέσει τις επόμενες ημέρες προτάσεις με βάση τα αιτήματα των κρατών-μελών.

Ενας σίφουνας με Αρμάνι τρέχει για τις εκλογές

Του **ΚΑΡΛ ΧΑΛΣ**

Είναι γνωστό ότι η πρόεδρος της αμερικανικής Βουλής, Νάνσι Πελόζι, δεν κοιμάται πολύ. Αυτή την εποχή, καθώς γυρίζει τη χώρα απ' άκρου εις άκρον και συγκεντρώνει δωρεές για τη στήριξη του Δημοκρατικού Κόμματος στις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου, δεν μετράει προβατάκια, μετράει εκλογικές περιφέρειες.

Το μεγάλο ερώτημα είναι αν η Πελόζι μπορεί να μετρήσει έως το 218, τον αριθμό που χρειάζεται για να διατηρήσει το κόμμα της τον έλεγχο της Βουλής. Πολλοί ανεξάρτητοι παρατηρητές θεωρούν ότι αυτό δεν είναι εφικτό για τους Δημοκρατικούς και ότι η πλειοψηφία θα χαθεί υπό τον φόβο της εγκληματικότητας και του πληθωρισμού. Εις βάρος των Δημοκρατικών λειτουργούν και οι υψηλές προεκλογικές δαπάνες των Ρεπουμπλικανών καθώς και η κόπωση του εκλογικού σώματος με το κυβερνών κόμμα, που συνήθως εκδηλώνεται στις ενδιάμεσες εκλογές. Η 82χρονη Πελόζι είναι ένας σίφουνας με Αρμάνι. Αν αυτός είναι ο τελευταίος προεκλογικός αγώνας της, ετοιμάζεται να κόψει το νήμα τρέχοντας, σαν η τύχη των Δημοκρατικών να εξαρτάται μόνον από εκείνην. Κατά κάποιον τρόπο αυτό συμβαίνει. Η Πελόζι δεν είναι μόνο η γνωστότερη πολιτικός των Δημοκρατικών στη Βουλή, είναι και εκείνη που συγκεντρώνει τις περισσότερες δωρεές.

Η Νάνσι Πελόζι γυρίζει τη χώρα από άκρου εις άκρον και συγκεντρώνει δωρεές για στήριξη του Δημοκρατικού κόμματος.

Το μεγάλο ερώτημα είναι αν η Πελόζι μπορεί να μετρήσει έως το 218, τον αριθμό που χρειάζεται για να διατηρήσει το κόμμα της τον έλεγχο της Βουλής.

Εφερε 1,25 δισ. δολ.

«Ο χρόνος μου είναι χρήμα», λέει σε ένα δημοσιογράφο αναφερόμενη στον χρόνο που χάνει μαζί του, αντί να βρίσκεται στο τηλέφωνο μιλώντας με δωρητές. Από τότε που ανέλαβε την αρχηγία της κοινοβουλευτικής ομάδας των Δημοκρατικών στη Βουλή, το 2002, η Πελόζι έχει φέρει στο κόμμα 1,25 δισεκατομμύριο δολάρια σε δωρεές, εκ των οποίων τα 42,7 εκατομμύρια το τρίτο τρίμηνο φέτος. Συνολικά σε αυτές τις εκλογές έχει συγκεντρώσει 276 εκατομμύρια δολάρια συμμετέχοντας σε πάνω από 400 εκδηλώσεις.

«Οταν ξυπνάω το πρωί και νιώθω λίγο κουρασμένη, σκέφτομαι τη Νάνσι Πελόζι», σχολιάζει η 68χρονη βουλευτής Μπρέντα Λόρενς παρουσιάζοντας την πρόεδρο της Βουλής σε ακροατήριο συνδικαλιστών και επιφανών πολιτών στο Ντιτρόιτ. Οι Ρεπουμπλικανοί, από την άλλη πλευρά, επικαλούνται την Πελόζι για να συσπειρώσουν τη βάση τους, καλώντας τους ψηφοφόρους να την «απολύσουν».

Για το ευρύ κοινό, η Πελόζι είναι μια αμφιλεγόμενη φυσιογνωμία. Δεν είναι η πιο χαρισματική ομιλήτρια, ενώ κάποιες φορές φέρεται απότομα στα μέσα ενημέρωσης. Αλλά όταν βρίσκεται σε προεκλογική εκστρατεία είναι τόσο προσηλωμένη στον στόχο της, που κερδίζει τον σεβασμό.

Το κύρος της ανέβηκε πρόσφατα με τη δημοσιοποίηση βίντεο από την εισβολή της 6ης Ιανουαρίου στο Καπιτώλιο. Στο βίντεο η Πελόζι ζητούσε βοήθεια από τον στρατό, εκτόξευε απειλές εναντίον του Ντόναλντ Τραμπ, τηλεφωνούσε στον αντιπρόεδρο Πενς για να σιγουρευτεί ότι είναι ασφαλής και άνοιγε μια συσκευασία σαλάμι με τα δόντια, όλα την ίδια στιγμή.

Τι θα συμβεί μετά τις 8 Νοεμβρίου, εάν οι Δημοκρατικοί χάσουν; Θα βάλει η Πελόζι τέλος στην 35ετή καριέρα της, πυροδοτώντας διαμάχη για τη διαδοχή της; Το 2019 είχε υποσχεθεί ότι δεν επρόκειτο να διεκδικήσει νέα θητεία, αλλά προσφάτως αρνείται να συζητήσει το θέμα. «Πιστεύετε ότι υπάρχει περίπτωση να απαντήσω σε αυτό το ερώτημα;» είπε όταν ερωτήθηκε αν θεωρεί ότι βρίσκεται στην αποχαιρετιστήρια περιοδεία της. «Το συνηθισμένο θα ήταν να θέλουμε να πάμε στην παραλία», σημείωσε. «Οχι, πρέπει να πολεμήσουμε».

THE NEW YORK TIMES

Ανασυγκρότηση της Ουκρανίας με 350 δισ. δολ.

Διάσκεψη στο Βερολίνο για την ανοικοδόμηση

Υπό την προεδρία του Ολαφ Σολτς και της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν πραγματοποιήθηκε χθες στο Βερολίνο διεθνής διάσκεψη εμπειρογνωμόνων για την ανοικοδόμηση της Ουκρανίας. Στην εισηγητική του ομιλία ο Γερμανός καγκελάριος έθεσε ως στόχο «τίποτα λιγότερο από το να δημιουργήσουμε ένα νέο σχέδιο Μάρσαλ του 21ου αιώνα, μια πρόκληση για τη γενιά μας, με την οποία πρέπει να αρχίσουμε να ασχολούμαστε τώρα». Από την πλευρά της η πρόεδρος της Κομισιόν δήλωσε ότι η ανοικοδόμηση της Ουκρανίας θα απαιτήσει γύρω στα 350 δισ. δολάρια και ότι χρειάζεται η συγκρότηση μιας ευρείας, διεθνούς συμμαχίας ώστε να πετύχει το δύσκολο εγχείρημα.

Την ίδια ώρα έφτανε στο Κιέβο ο Γερμανός πρόεδρος Φρανκ-Βάλτερ Σταϊνμάγερ, στην τρίτη και αυτή τη φορά πετυχημένη του προσπάθεια εντός του 2022 να επισκεφθεί την ουκρανική πρωτεύουσα. Τον Απρίλιο ακύρωσε το προγραμματισμένο ταξίδι του λόγω αρνητικών σχολίων που εισέπραξε από Ουκρανούς αξιωματούχους, οι οποίοι τον κατηγορούσαν ότι καλλιέργησε στενές σχέσεις συνεργασίας Γερμανίας - Ρωσίας όσο ήταν υπουργός Εξωτερικών. Λόγοι ασφαλείας ανέστειλαν το δεύτερο προγραμματισμένο ταξίδι του, την περασμένη εβδομάδα. «Το μήνυμά μου προς τους Ουκρανούς είναι το εξής: Οχι μόνο στεκόμαστε στο πλευρό σας, αλλά θα συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε την Ουκρανία οικονομικά, πολιτικά και επίσης στρατιωτικά», δήλωσε ο Γερμανός πρόεδρος από την ουκρανική πρωτεύουσα.

Υπό την προεδρία του Γερμανού καγκελαρίου Ολαφ Σολτς (δεξιά) και της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, παρόντος του Ουκρανού πρωθυπουργού Ντενίς Σμιχάλ (αριστερά), πραγματοποιήθηκε διεθνής διάσκεψη για την ανοικοδόμηση της Ουκρανίας, όπου τέθηκε στο τραπέζι η δημιουργία ενός νέου σχεδίου Μάρσαλ.

Δισταγμοί στις ΗΠΑ

Η κυβέρνηση του Βολοντίμιρ Ζελένσκι ανησυχεί για τον κίνδυνο να καμφθεί η διάθεση βοήθειας από πλευράς των Δυτικών τον χειμώνα λόγω ενεργειακής κρίσης και ενδεχόμενης οικονομικής ύφεσης. Τη Δευτέρα, κοινοβουλευτικά στελέχη της αριστερής πτέρυγας των Δημοκρατικών στις ΗΠΑ (Αλεξάντρια Οκάσιο-Κορτές, Ιλχάν Ομάρ, Πραμίλα Τζάιαπαλ κ.ά.) ζήτησαν για πρώτη φορά από τον πρόεδρο Μπάιντεν να ξεκινήσει συνομιλίες με τον Ρώσο ομόλογό του για να επιτευχθεί κατάπαυση του πυρός το συντομότερο δυνατόν. Νωρίτερα, ο Ρεπουμπλικανός Κέβιν Μακάρθι, ο οποίος προαλείφεται να διαδεχθεί τη Νάνσι Πελόζι στο αξίωμα του προέδρου της Βουλής αν επικρατήσει το κόμμα του στις εκλογές της 8ης Νοεμβρίου, είχε δηλώσει ότι «εν μέσω οικονομικής ύφεσης δεν είναι δυνατόν να υπογράψουμε λευκή επιταγή για την Ουκρανία».

Στο μεταξύ, το Κρεμλίνο επανήλθε χθες στις αιτιάσεις του περί σχεδίων του Κιέβου για χρησιμοποίηση «βρώμικης βόμβας» (όπου συμβατικά εκρηκτικά αναμειγνύονται με ραδιενεργές ουσίες), ώστε να κατηγορήσει στη συνέχεια τη Ρωσία για το επεισόδιο. Ο εκπρόσωπος της προεδρίας Ντμίτρι Πεσκόφ κατηγόρησε τους ηγέτες της Δύσης ότι απορρίπτουν απερίσκεπτα τις προειδοποιήσεις της κυβέρνησής του, ενώ η Ρωσία επρόκειτο να θέσει το ζήτημα στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, καλώντας τον γενικό γραμματέα του διεθνούς οργανισμού «να αποτρέψει αυτό το αποτρόπαιο έγκλημα». Παρατηρητές του ΟΗΕ πρόκειται να επιθεωρήσουν δύο ουκρανικές εγκαταστάσεις κατόπιν αιτήματος του Κιέβου, στον απόηχο των ρωσικών καταγγελιών.

Νέες συγκρούσεις στη Δυτική Οχθη

Δυόμισι μήνες μετά τις εχθροπραξίες ανάμεσα στον ισραηλινό στρατό και σε ένοπλη παλαιστινιακή οργάνωση στη Λωρίδα της Γάζας, το βασικό θέατρο της σύγκρουσης έχει μεταφερθεί στο βόρειο τμήμα της κατεχόμενης Δυτικής Οχθης, με κύρια εστία τη μεγαλύτερη παλαιστινιακή πόλη της περιοχής, τη Ναμπλούς. Ισραηλινές δυνάμεις, που περιελάμβαναν ελεύθερους σκοπευτές, στρατιώτες με εκτοξευτήρες ρουκετών και πράκτορες της μυστικής υπηρεσίας Σιν Μπέιτ, αναπτύχθηκαν τις πρώτες πρωινές ώρες στην Παλιά Πόλη της Ναμπλούς και ενεπλάκησαν σε οδομαχίες με Παλαιστίνιους μαχητές, ορισμένοι εκ των οποίων ήταν ένοπλοι, ενώ οι υπόλοιποι προσπαθούσαν να αντιμετωπίσουν τους εισβολείς με βροχή από πέτρες και φλεγόμενα ελαστικά.

Οπως ανακοίνωσε το παλαιστινιακό υπουργείο Υγείας, έξι άνθρωποι σκοτώθηκαν και τουλάχιστον 20 τραυματίστηκαν από ισραηλινά πυρά. Τέσσερα από τα έξι θύματα των Ισραηλινών έχασαν τη ζωή τους στη Ναμπλούς, ενώ οι άλλοι δύο σκοτώθηκαν στη Ραμάλα και στο γειτονικό χωριό Νάμπι Σάλεχ. Ο ισραηλινός στρατός έκανε λόγο για μεγάλης κλίμακας επιχείρηση του ισραηλινού στρατού εναντίον της νεοσύστατης παλαιστινιακής οργάνωσης «Αντρο των Λιονταριών», ενώ ο πρωθυπουργός Γιαΐρ Λαπίντ δήλωσε ότι μεταξύ των νεκρών περιλαμβάνεται και ο 31χρονος Ουάντι αλ Χουχ, ηγετικό στέλεχος της οργάνωσης.

Το «Αντρο των Λιονταριών» συγκροτήθηκε πρόσφατα στη Ναμπλούς από νεαρούς, κυρίως, Παλαιστινίους, αρκετοί εκ των οποίων ανήκουν σε εδραιωμένες παρατάξεις (Φατάχ, Χαμάς, Ισλαμική Τζιχάντ κ.ά.), ενώ άλλοι παραμένουν ανεξάρτητοι. Υιοθέτησε το όνομα Αρίν αλ Ούσουντ (Αντρο των Λιονταριών) προς τιμήν του νεαρού μαχητή Ιμπραήμ αλ Ναμπλούσι, ο οποίος είχε την αντίστοιχη προσωνυμία και σκοτώθηκε στις αρχές Αυγούστου από τον ισραηλινό στρατό. Τις τελευταίες εβδομάδες ανέλαβε την ευθύνη για ένοπλες επιθέσεις εναντίον Ισραηλινών, συμπεριλαμβανομένης μιας θανατηφόρας επίθεσης εναντίον Ισραηλινού στρατιώτη.

"Ευχαριστούμε
για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια.
Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε
την μεταξύ μας τραπεζική σχέση."
Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB ~~Bank~~
RCB

Χωρίς φως στο τούνελ της ενεργειακής κρίσης

Χαμηλά οι προσδοκίες για κοινή ευρωπαϊκή αντιμετώπιση του ζητήματος αυτόν τον χειμώνα, το χάσμα Βορρά - Νότου παραμένει

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ο δρόμος της ενότητας για την αντιμετώπιση της διπλής πρόκλησης, ασφάλειας εφοδιασμού και δραστικής αύξησης των τιμών ενέργειας, που αντιμετωπίζει η Ευρώπη θα είναι μακρύς και δύσβατος, όπως φάνηκε και από τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής.

Οι χώρες του Βορρά που έχουν συνασπιστεί γύρω από τη Γερμανία αγωνιούν για την επάρκεια και δευτερευόντως για τις τιμές. Οι χώρες του Νότου με τα πολλά τερματικά LNG και τους αγωγούς διασύνδεσης με την Αίγυπτο, την Αλγερία και το Αζερμπαϊτζάν, όπως η Ισπανία η Ιταλία και η Ελλάδα, και οι λιγότερο εξαρτώμενες από το ρωσικό αέριο ευρωπαϊκές χώρες αγωνιούν για τις τιμές και όχι τόσο για την επάρκεια. Υπάρχει λύση που να γεφυρώνει αυτήν τη διαφορά και να απαντάει αποτελεσματικά στην κρίση που δείχνει να μην έχει ορίζοντα λήξης και απειλεί να βυθίσει την Ευρώπη στην ύφεση;

Η συνταγή των συμβιβαστικών αποφάσεων, που αποτελεί παραδοσιακά το ασφαλές καταφύγιο της Ε.Ε. σε ανάλογες περιπτώσεις διαφορετικών προσεγγίσεων, στην περίπτωση της ενεργειακής κρίσης απλά δεν αποτελεί λύση. Γι' αυτό και η Σύνοδος Κορυφής επέστρεψε στην ουσία το μπαλάκι της εύρεσης λύσης πίσω στην Επιτροπή και στους υπουργούς Ενέργειας, θέτοντας απλώς ένα πλαίσιο στο οποίο θα πρέπει να κινηθούν, που ενσωματώνει όλες τις αντικρουόμενες θέσεις, χωρίς νικητές και ηττημένους αυτή τη φορά.

Μετά και αυτή την εξέλιξη, οι πολίτες της Ευρώπης, τουλάχιστον γι' αυτόν τον χειμώνα, δεν θα πρέπει να τρέφουν υψηλές προσδοκίες από τις Βρυξέλλες σε σχέση με τις τιμές ενέργειας και την ακρίβεια, αφού όλες οι αποφάσεις χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας και μελέτης, πέραν αυτής καθαυτήν της γραφειοκρατικής διαδικασίας για την τελική έγκρισή τους.

Αντιθέτως, μπορούν να προσβλέπουν σε έναν ήπιο χειμώνα, σύμφωνα με τις μετεωρολογικές προβλέψεις, που θα περιορίσει αρκετά τις ανάγκες και άρα και τις δαπάνες για θέρμανση, αλλά και την κατανάλωση των πολύτιμων αποθεμάτων φυσικού αερίου, με τα οποία συναρτώνται τόσο η επάρκεια της επόμενης χειμερινής περιόδου όσο και οι τιμές.

Τα πρώτα θετικά σημάδια για την πορεία των τιμών καταγράφονται ήδη στους δείκτες του TTF και των χρηματιστηριακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας. Μετά την έκρηξη και το υψηλό σημείο του Αυγούστου στα 350 ευρώ η μεγαβατώρα, η τιμή του φυσικού αερίου στο ολλανδικό hub TTF εμπορεύεται πλέον στα 115 ευρώ στα συμβόλαια του Νοεμβρίου και η χονδρεμπορική τιμή ρεύματος από τα 600 ευρώ η μεγαβατώρα κάτω από τα 150 σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές, με εξαίρεση την Ελλάδα που τιμολογεί βάσει του προηγούμενου μήνα και η χονδρεμπορική τιμή

Η Σύνοδος Κορυφής επέστρεψε στην ουσία το μπαλάκι της εύρεσης λύσης στην Επιτροπή και στους υπουργούς Ενέργειας.

Προς το παρόν, η αναπλήρωση των αποθεμάτων φυσικού αερίου στις αποθήκες της Ευρώπης, η υποτονική ζήτηση για αέριο θέρμανσης και οι προβλέψεις για έναν ήπιο χειμώνα οδήγησαν σε αποκλιμάκωση τις τιμές ενέργειας.

κινείται ακόμη πάνω από τα 200 ευρώ. Ταυτόχρονα, η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων μειώθηκε από τα 95 στα 66 ευρώ ανά τόνο και η τιμή του αργού πετρελαίου (Brent) κινείται στα 92-93 δολάρια το βαρέλι από τα 120 δολάρια λίγους μήνες πριν.

Η θετική αυτή εξέλιξη στο μέτωπο των τιμών ενέργειας είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού παραγόντων και μοιάζει περισσότερο με προσωρινή ανάπαυλα και λιγότερο με σταθερή πορεία αποκλιμάκωσης. Δεν θα μπορούσε, εξάλλου, να είναι αλλιώς αφού ο βασικός υπαίτιος των ανατιμήσεων, ο γεωπολιτικός παράγοντας, βρίσκεται σε έξαρση. Προς το παρόν, η αναπλήρωση των αποθεμάτων φυσικού αερίου στις αποθήκες της Ευρώπης, η υποτονική ζήτηση για αέριο θέρμανσης και οι προβλέψεις για έναν ήπιο χειμώνα είναι οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν σε αποκλιμάκωση τις τιμές. Με τις πρώτες χαμηλές χειμερινές θερμοκρασίες οι τιμές του φυσικού αερίου θα αρχίσουν να ανεβαίνουν και την τάση αυτή προεξοφλούν από τώρα τα προθεσμιακά συμβόλαια του Δεκεμβρίου στο TTF, που διαμορφώνονται σε πάνω από τα 145 ευρώ η μεγαβατώρα από τα 115 ευρώ του Νοεμβρίου αλλά και τα προθεσμιακά του πρώτου τριμήνου του 2023 που διαπραγματεύονται στα 150 ευρώ η μεγαβατώρα.

Η αβεβαιότητα σχετικά με τις τιμές αναμένεται να επιστρέψει τον Φεβρουάριο, όταν θα αρχίσει η αναπλήρωση των αποθεμάτων φυσικού αερίου στις αποθήκες που θα έχουν καταναλωθεί για θέρμανση και η έντασή της θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο ο Πούτιν θα επαναφέρει τις πιέσεις με το ανοιγοκλείσιμο της στρόφιγγας. Πολλά θα εξαρτηθούν και από την ομαλή τροφοδοσία της αγοράς με LNG. Η ζήτηση θα αυξηθεί σημαντικά σε περίπτωση ολικής διακοπής των ρωσικών ροών αερίου, σενάριο πάνω στο οποίο δουλεύει εδώ και μήνες η Ευρώπη, ενώ η επιστροφή της κινεζικής οικονομίας στην κανονικότητα θα ενισχύσει τη ζήτηση σε φορτία LNG επιτείνοντας τα προβλήματα στενότητας και τον ανταγωνισμό μεταξύ Ευρώπης και Ασίας.

Ενας ακόμη παράγοντας αβεβαιότητας που θα επηρεάσει επάρκεια και τιμές είναι οι δολιοφθορές στους αγωγούς, με τις ευρωπαϊκές αρχές να εκφράζουν τις έντονες ανησυχίες τους και για άλλα τέτοια χτυπήματα μετά το Nord Stream 1. Είναι ενδεικτικές ως προς αυτές τις αβεβαιότητες οι πρόσφατες δηλώσεις του εκτελεστικού διευθυντή της IEA, Φατίχ Μπιρόλ. «Με τις αποθήκες φυσικού αερίου σχεδόν στο 90%, η Ευρώπη θα επιβιώσει τον ερχόμενο χειμώνα με μερικές μόνο μελανιές, όσο δεν υπάρχουν πολιτικές ή τεχνικές εκπλήξεις», είπε και συμπλήρωσε: «Αυτός ο χειμώνας είναι δύσκολος, αλλά ο επόμενος χειμώνας μπορεί επίσης να είναι πολύ δύσκολος».

Ακόμη και στο αισιόδοξο σενάριο της λήξης του πολέμου στην Ουκρανία, οι τιμές ενέργειας θα αργήσουν να επιστρέψουν στα προ κρίσης επίπεδα και αυτό γιατί πολύ απλά η παγκόσμια παραγωγή ενέργειας υπολείπεται της παγκόσμιας ζήτησης και η ισορροπία, παράγοντας σταθεροποίησης των τιμών, δεν αναμένεται νωρίτερα από το 2026-2027, οπότε θα βγει στην αγορά η παραγωγή νέων κοιτασμάτων.

Το κράτος, μεγάλος κερδισμένος από τη μείωση των τιμών ρεύματος

Υστερα από ένα τρίμηνο συνεχούς ανόδου, οι τιμές ρεύματος μειώνονται τον Νοέμβριο και μάλιστα πάνω από 30% σε σχέση με τον Οκτώβριο, ακολουθώντας την πορεία αποκλιμάκωσης της τιμής του φυσικού αερίου. Για τη μεγάλη γκάμα των καταναλωτών που σταθερά μέσω των επιδοτήσεων κατά το διάστημα της κρίσης πληρώνουν την κιλοβατώρα από 14 έως 17 λεπτά, η θετική αυτή εξέλιξη δεν θα έχει κάποια άμεση επίπτωση. Θα περιορίσει όμως σημαντικά τα κονδύλια για τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων ακόμη και κάτω από τα 800 εκατ. ευρώ (σύμφωνα με τους πρώτους πρόχειρους υπολογισμούς) έναντι 1,1 δισ. ευρώ τον Οκτώβριο και 1,9 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο. Οι τιμές που ανακοίνωσε τα μεσάνυχτα της περασμένης Πέμπτης η πλειονότητα των παρόχων για τις καταναλώσεις του Νοεμβρίου, κυμαίνονται στα επίπεδα των 35-39,5 λεπτών η κιλοβατώρα έναντι 56-70 λεπτών τον Οκτώβριο, 68-80 λεπτών τον Σεπτέμβριο και 48,6- 59 λεπτών τον Αύγουστο. Καταναλωτές που πληρώνουν τον λογαριασμό στην ώρα τους και είναι πελάτες των εταιρειών Elpedison, Ηρων και Αέριο Αττικής, που προσφέρουν έκπτωση συνέπειας, θα είναι οι πλέον ωφελημένοι από τον συνδυασμό χαμηλών χρεώσεων και επιδοτήσεων. Η αρχική χρέωση της κιλοβατώρας στο τιμολόγιο της Elpedison είναι στα 41 λεπτά και με την έκπτωση συνέπειας διαμορφώνεται στα 35 λεπτά. Ο Ηρων στο βασικό του πρόγραμμα «Generous» χρεώνει την κιλοβατώρα στα 47 λεπτά και πάγιο στα 3 ευρώ και η τιμή μετά την έκπτωση συνέπειας (20%) πέφτει στα 37,6 λεπτά. Ακόμη χαμηλότερα διαμορφώνεται η τιμή για τους πελάτες του Ηρων που θα επιλέξουν το νέο πρόγραμμα που λάνσαρε στην αγορά από τον Αύγουστο και αφορά συνδυαστική προμήθεια ρεύματος και φυσικού αερίου. Η αρχική τιμή αυτού του συνδυαστικού προγράμματος είναι 47 λεπτά/κιλοβατώρα και μετά την έκπτωση συνέπειας 27% καταλήγει στα 34,3 λεπτά/κιλοβατώρα. Στα 37,5 λεπτά τιμολογεί την κιλοβατώρα και η NRG ανεξαρτήτως έκπτωσης συνέπειας (μείωση 35% σε σχέση με τον Οκτώβριο). Στον αντίποδα βρίσκονται οι δύο μεγαλύτεροι πάροχοι της αγοράς, ΔΕΗ και Prpotergia με συνολικό μερίδιο (πάνω από 70%). Οι τιμές των δύο μεγάλων παρόχων, αν και μειωμένες πάνω από 30% σε σχέση με τον Οκτώβριο, είναι οι υψηλότερες της αγοράς με εξαίρεση τις μικρές εταιρείες Voltera και WE Energy με μικρό μερίδιο πελατών, οι τιμές των οποίων διαμορφώνονται αντίστοιχα στα 42,8 και 45 λεπτά/κιλοβατώρα. Η ΔΕΗ τιμολογεί, τον Νοέμβριο, τις πρώτες 500 κιλοβατώρες στα 39,7 λεπτά/κιλοβατώρα έναντι 59,5 λεπτών τον Οκτώβριο και τις πάνω από 500 κιλοβατώρες στα 40,9 λεπτά/κιλοβατώρα από 60,7 λεπτά τον Οκτώβριο, με ενιαίο πάγιο 3,5 ευρώ. Η Protergia χρεώνει την κιλοβατώρα στα 39,5 λεπτά από 57,63 λεπτά τον Οκτώβριο και το πάγιο στα 5 ευρώ. Η χρέωση της Αέριο Αττικής είναι 37 λεπτά/κιλοβατώρα και με την έκπτωση συνέπειας μειώνεται στα 35 λεπτά. Η χρέωση της ZeniΘ διαμορφώνεται στα 38,5 λεπτά/κιλοβατώρα, ενώ στα 40,6 λεπτά χρεώνει την κιλοβατώρα η Watt +Volt και στα 39,5 λεπτά η Elin.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Τα κονδύλια για τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων περιορίζονται σημαντικά ακόμη και κάτω από τα 800 εκατ. ευρώ έναντι 1,1 δισ. ευρώ τον Οκτώβριο και 1,9 δισ. τον Σεπτέμβριο.

«Καμπανάκι» Στουρνάρα για τα μέτρα στήριξης έναντι της ενεργειακής κρίσης

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η σταδιακή προσέγγιση που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην πορεία ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής είναι η κατάλληλη στο τρέχον περιβάλλον των αυξημένων προκλήσεων, σημείωσε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, ενώ διεμήνυσε ότι η δημοσιονομική στήριξη για τον μετριασμό των επιπτώσεων των ενεργειακής κρίσης πρέπει να έχει «όρια» και να είναι στοχευμένη ώστε να μην καταλήξει να τροφοδοτεί τον ήδη υψηλό πληθωρισμό.

Οι δηλώσεις του Ελληνα κεντρικού τραπεζίτη έρχονται λίγες μέρες πριν από τη συνεδρίαση της ΕΚΤ στις 27 Οκτωβρίου, όπου αναμένεται ευρέως να ανακοινωθεί άλλη μία μεγάλη αύξηση των επιτοκίων της τάξης των 75 μονάδων βάσης, τη στιγμή που η Ευρωζώνη είναι αντιμέτωπη με διψήφιο πληθωρισμό-ρεκόρ.

Η δημοσιονομική στήριξη πρέπει να έχει «όρια» και να είναι στοχευμένη ώστε να μην τροφοδοτεί τον ήδη υψηλό πληθωρισμό.

Η ΕΚΤ είναι αντιμέτωπη με τη Λερναία Υδρα, καθώς η προσπάθεια τιθάσευσης του πληθωρισμού είναι σύνθετη και δύσκολη, με τα πληθωριστικά σοκ από το μέτωπο της προσφοράς να είναι πολλαπλά και να «χτυπούν» την οικονομία, θέτοντας σημαντικές προκλήσεις στη νομισματική πολιτική, δήλωσε ο κ. Στουρνάρας στο πλαίσιο του 13ου Οικονομικού Φόρουμ της Λεμεσού, όπου συμμετείχε μέσω τηλεδιάσκεψης σε πάνελ μαζί με τον κεντρικό τραπεζίτη της Κύπρου Κωνσταντίνο Ηροδότου και τον διοικητή της κεντρικής τράπεζας της Πορτογαλίας, Μάριο Σεντένο.

«Η πρόσφατη εμπειρία στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα της αναγκαιότητας της δημοσιονομικής σύνεσης», ανέφερε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννης Στουρνάρας.

Απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με την κριτική που έχει δεχθεί η ΕΚΤ ότι ήταν πολύ αργή στην απάντησή της στον αυξανόμενο πληθωρισμό, ο κ. Στουρνάρας τόνισε ότι η νομισματική πολιτική βρέθηκε αντιμέτωπη με πολλές αλληλένδετες προκλήσεις. Ο ρυθμός ομαλοποίησης έπρεπε να ρυθμιστεί έτσι ώστε η αξιοπιστία της ΕΚΤ να μην τεθεί σε κίνδυνο, ακολουθώντας έτσι μια λεπτή γραμμή – δεν θα μπορούσε να είναι ούτε πολύ γρήγορος ούτε πολύ αργός. «Πιστεύω ακράδαντα ότι η πορεία προς την ομαλοποίηση που ξεκινήσαμε τον περασμένο Δεκέμβριο έχει δρομολογηθεί σωστά και βασίζεται σε εισερχόμενα δεδομένα, ακολουθώντας μια σταδιακή προσέγγιση, συνεδρίαση προς συνεδρίαση», τόνισε ο κ. Στουρνάρας.

Σε ερώτηση σχετικά με τα μέτρα στήριξης που εφαρμόζουν οι κυβερνήσεις ώστε να μειώσουν την πίεση σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις από τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης, ο Ελληνας κεντρικός τραπεζίτης υπογράμμισε πως ο περιορισμός του πληθωρισμού στην τρέχουσα συγκυρία απαιτεί νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές που να είναι συμβατές και να παρέχουν μια σαφή διαδρομή τόσο για τον επιθυμητό ρυθμό πληθωρισμού όσο και για τη βιωσιμότητα του χρέους, ενώ και η ενεργειακή πολιτική θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμιστεί εν μέρει με τον στόχο του πληθωρισμού.

Οπως σημείωσε ο κ. Στουρνάρας, οι δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να περιορίσουν τον κίνδυνο αύξησης των πληθωριστικών πιέσεων, ενισχύοντας παράλληλα την αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών. «Τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης που υιοθετούνται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλότερων τιμών της ενέργειας θα πρέπει να είναι προσωρινά και να στοχεύουν στους πιο ευάλωτους καταναλωτές και παραγωγούς για να αποφευχθεί η τροφοδότηση του πληθωρισμού», τόνισε. «Η πρόσφατη εμπειρία στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα της αναγκαιότητας της δημοσιονομικής σύνεσης», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Δράσεις ενίσχυσης πράσινων δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας

Την αναγκαιότητα να «πρασινίσει» η ενέργεια και να προσαρμοστεί αντίστοιχα η αγορά εργασίας, επεσήμανε ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης μιλώντας χθες σε διεθνές συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ενωσης Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης. Σύμφωνα με τον υπουργό, η εκτόξευση των τιμών του φυσικού αερίου και η εξάρτηση της Ευρώπης από το φυσικό αέριο καθιστούν ακόμα πιο επιτακτικό το πρασίνισμα της ηλεκτρικής ενέργειας και της ενέργειας συνολικότερα. «Και αυτό, όχι μόνο για να υπηρετήσουμε προφανείς περιβαλλοντικές ανάγκες, αλλά και να απαλλαγούμε τόσο από τον ρυπογόνο λιγνίτη, που μόνο προσωρινά έχει καταστεί σχετικά φθηνότερος, όσο και από την όποια εξάρτηση έχει η χώρα μας από το ρωσικό φυσικό αέριο», δήλωσε χαρακτηριστικά. Καθώς βέβαια το πέρασμα αυτό επιτάσσει να προσαρμοστεί αντίστοιχα και η εγχώρια αγορά εργασίας, ο κ. Χατζηδάκης περιέγραψε τέσσερις δράσεις του υπουργείου για την επίτευξη του στόχου αυτού:

– Μαζικό πρόγραμμα κατάρτισης μέσω του νέου ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης, που θα αφορά 700.000 εργαζομένους, με μία από τις βασικές δράσεις να αφορά τις ψηφιακές και τις πράσινες δεξιότητες.

– Πρόγραμμα της ΔΥΠΑ για την κατάρτιση 80.000 ανέργων σε δεξιότητες όπου οι επιχειρήσεις έχουν έλλειψη προσωπικού, που ήδη ξεκίνησε και δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε δεξιότητες όπως η ενεργειακή αναβάθμιση εγκαταστάσεων και η πράσινη επιχειρηματικότητα. Να σημειωθεί ότι ήδη ανακοινώθηκε η επέκταση του προγράμματος καθώς υπήρξε μεγάλη ζήτηση και οι θέσεις εξαντλήθηκαν.

– Εντός των επομένων εβδομάδων αναμένεται πρόγραμμα επανακατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων για 150.000 εργαζομένους ανεξαρτήτως ηλικίας και σε όλους τους κλάδους

Εμφαση σε δεξιότητες όπως η ενεργειακή αναβάθμιση εγκαταστάσεων και η πράσινη επιχειρηματικότητα.

της οικονομίας, με έμφαση και πάλι στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες. Παράλληλα, υπάρχει ξεχωριστό πρόγραμμα του ΕΣΠΑ για την ενίσχυση της πράσινης οικονομίας

– Δράσεις που εντάσσονται στο πρόγραμμα της κυβέρνησης για τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης: πρόκειται για το πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων, πρώην εργαζομένων στις επιχειρήσεις που επλήγησαν λόγω της απολιγνιτοποίησης, το πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων 18-29 ετών και το πρόγραμμα κατάρτισης και πιστοποίησης νέων δεξιοτήτων 3.000 ανέργων.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Logicom Solutions

Determine where your greatest Cyber risks reside

Adversary Attack Simulation Services

- External Penetration Testing
- Internal Penetration Testing
- Red Teaming Engagements
- Application Specific Asssessment

Protect your data from theft and damage by proactively identifying exploitable vulnerabilities in your infrastructure, application and user security framework.

One of the most qualified and experienced teams in the market can test the resilience of your organization's defenses against cyber threats and help you improve your Cybersecurity posture.

Contact us to learn more about how you can address your cybersecurity challenges

Cyprus Head Office
50 John Kennedy Avenue 1076
Nicosia, Cyprus
Tel: +357 22 551 010

Greece Office
44 Kifissias Ave., Monumental Plaza, Building B
4th floor, 151 25 Marousi, Greece
Tel: +30 2111822800

Email: solutions@logicom.net
Web: solutions.logicom.net

Τουριστικά έσοδα 4 δισ. ευρώ τον Αύγουστο

Είναι ο δεύτερος καλύτερος μήνας στην ιστορία μετά τον Αύγουστο 2019, σύμφωνα με στοιχεία - Αύξηση αφίξεων 44% σε ετήσια βάση

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Στον δεύτερο πιο προσοδοφόρο τουριστικό μήνα όλων των εποχών μετά τον Αύγουστο του 2019 αναδεικνύεται ο φετινός Αύγουστος, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος. Μάλιστα, πηγές που συμμετέχουν στη διαδικασία της συλλογής των σχετικών στοιχείων, εκτιμούν πως τα τελικά δεδομένα θα διορθωθούν υψηλότερα κατατάσσοντας τον Αύγουστο του 2022 στην κορυφή της λίστας όλων των εποχών.

Για την ώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το ισοζύγιο πληρωμών του Αυγούστου οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών στην Ελλάδα φέτος αυξήθηκαν σε σχέση με πέρυσι κατά 44%, ενώ οι σχετικές εισπράξεις κατά 28,1% σε σχέση με τον Αύγουστο του 2021. Ειδικότερα, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις τον Αύγουστο φέτος διαμορφώθηκαν στα 4,04 δισ. ευρώ έναντι 3,15 δισ. τον αντίστοιχο μήνα του 2021 και 4,1 δισ. τον Αύγουστο του 2019. Ο Αύγουστος εκείνης της χρονιάς, της τελευταίας πριν από την πανδημία, αποτελεί και ρεκόρ όλων των εποχών όσον αφορά τις ταξιδιωτικές εισπράξεις. Ετσι, σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2019, οι φετινές αφίξεις τον ίδιο μήνα φέτος εμφανίζονται 13,2% χαμηλότερα. Ωστόσο τα προσωρινά αυτά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δεν συνάδουν με τα αντίστοιχα δεδομένα από τα αεροδρόμια της χώρας, αναφέρουν οι ίδιες πηγές, και έτσι εκτιμάται πως θα αναφερθούμε ψηλότερα στην τελική καταμέτρησή τους.

Ακόμα και έτσι όμως αποτελούν εξαιρετική επίδοση για τον ελληνικό τουρισμό, ειδικά εάν αναλογιστεί κανείς τα προβλήματα και το βάθος της κρίσης στα ταξίδια που πυροδότησε η πανδημία από τις αρχές του 2020 έως και φέτος.

Η επίδοση αυτή έρχεται ύστερα από ένα ρεκόρ εισπράξεων για Ιούλιο μήνα που σημειώθηκε φέτος: ειδικότερα, η Ελλάδα κατέγραψε φέτος τις υψηλότερες ταξιδιωτικές εισπράξεις που έχει καταγράψει πότε Ιούλιο. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εισπράξεις τον Ιούλιο του 2022 διαμορφώθηκαν στα 3,723 δισ. ευρώ αυξημένες οριακά κατά +0,56% από τον Ιούλιο του 2019, μήνας που διατηρούσε και το προηγούμενο ρεκόρ με εισπράξεις 3,702 δισ. Ωστόσο οι αφίξεις φέτος τον Ιούλιο ήταν 7% χαμηλότερες από εκείνες τον ίδιο μήνα του 2019 και συγκεκριμένα 5,275 εκατ. επισκέπτες έναντι 5,673. Λιγότεροι ξένοι ταξιδιώτες δηλαδή άφησαν περισσότερα χρήματα. Πόσα περισσότερα; Με βάση την αναγωγή των στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος η μέση δαπάνη ανά ταξιδιώτη από 652,5 ευρώ τον Ιούλιο του 2019 αυξήθηκε στα 705 ευρώ φέτος, ήτοι κατά 8%. Κύκλοι της αγοράς σημειώνουν πως το ποσοστό αυτό δικαιολογείται όχι μόνο από την υψηλότερη δαπάνη των επισκεπτών αλλά και από τον πληθωρισμό. Σημειώνεται πως για ολόκληρο το οκτάμηνο του έτους, δηλαδή την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 121,8% και οι σχετικές εισπράξεις κατά 92,1% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2021, αντιπροσωπεύοντας το 87,6% και το 96,4% των αντίστοιχων επιπέδων τους το 2019.

Τον Ιούλιο η μέση δαπάνη ανά ταξιδιώτη αυξήθηκε στα 705 ευρώ από 652,5 ευρώ τον Ιούλιο του 2019.

Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος τον Αύγουστο του 2022, το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2021 κατά 952,5 εκατ. ευρώ, στα 449,1 εκατ., κυρίως λόγω της επιδείνωσης των ισοζυγίων δευτερογενών εισοδημάτων και αγαθών και, σε μικρότερο βαθμό, του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων, η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από τη βελτίωση του ισοζυγίου υπηρεσιών με μοχλό τον τουρισμό και τη ναυτιλία.

Ο ελληνικός τουρισμός συνεχίζει την εντυπωσιακή του πορεία. Μετά το ρεκόρ εισπράξεων του Ιουλίου, τον Αύγουστο κατέγραψε τη δεύτερη καλύτερη μηνιαία επίδοση στην ιστορία, καθώς πλησίασε τα έσοδα του Αυγούστου 2019.

Την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2022, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2021 κατά 4,2 δισ. σε 10 δισ., κυρίως λόγω της επιδείνωσης του ισοζυγίου αγαθών, αλλά και των ισοζυγίων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων, η οποία έως ένα βαθμό αντισταθμίστηκε από τη βελτίωση του ισοζυγίου υπηρεσιών. Η αύξηση του ελλείμματος στο οκτάμηνο αποδίδεται στην αύξηση των εισαγωγών με ρυθμό ταχύτερο του ρυθμού αύξησης των εξαγωγών. Οι εξαγωγές σημείωσαν αύξηση κατά 43,3% σε τρέχουσες τιμές (7,0% σε σταθερές) και οι εισαγωγές κατά 48,1% σε τρέχουσες τιμές (21,6% σε σταθερές). Ειδικότερα, σε τρέχουσες τιμές οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 27,5% και 30,5% αντίστοιχα (10,4% και 21,5% σε σταθερές τιμές).

Η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών οφείλεται στη βελτίωση κυρίως του ισοζυγίου ταξιδιωτικών υπηρεσιών αλλά και των εισπράξεων από τη ναυτιλία.

Μειωμένες έως 38% οι χρεώσεις των παρόχων

Από 35 έως 45 λεπτά/κιλοβατώρα οι τιμές για τον Νοέμβριο – Το ύψος της επιδότησης θα κρίνει την τελική τιμή για τους καταναλωτές

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Χαμηλότερες σε ποσοστό που υπερβαίνει το 30% για την πλειονότητα των καταναλωτών και για κάποιους έως και 38% θα είναι οι χρεώσεις των παρόχων για τα τιμολόγια ρεύματος του Νοεμβρίου σε σχέση με αυτά του Οκτωβρίου, αφού οι τελικές τιμές θα διαμορφωθούν μετά τις κρατικές επιδοτήσεις που θα ανακοινωθούν τις αμέσως επόμενες ημέρες. Οι τιμές στη μεγάλη γκάμα των παρόχων διαμορφώνονται για τον Νοέμβριο στα επίπεδα των 35-39,5 λεπτών/κιλοβατώρα, που είναι όχι μόνο κατά πολύ χαμηλότερες από τις τιμές του Οκτωβρίου (56 έως 70 λεπτά) και του Σεπτεμβρίου (68-80 λεπτά), αλλά και του Αυγούστου, με τις χαμηλότερες τιμές του τελευταίο τριμήνου στα 48,6-59 λεπτά.

Οι επιδοτήσεις

Η σημαντική αυτή μείωση των χρεώσεων από τους παρόχους θα περιορίσει τις κρατικές επιδοτήσεις σε κάτω από 800 εκατ. ευρώ, έναντι 1,1 δισ. τον Οκτώβριο και 1,9 δισ. τον Σεπτέμβριο, υπό την προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση θα επιδιώξει τη συγκράτηση των τιμών στα επίπεδα των 14-17 λεπτών/κιλοβατώρα, όπως έχει δεσμευθεί και πράξει μέχρι σήμερα. Δεδομένου ότι η άσκηση των επιδοτήσεων ξεκινάει με σημείο αναφοράς το τιμολόγιο της ΔΕΗ, η επιδότηση για τον Νοέμβριο αναμένεται να κινηθεί κάτω και από τα επίπεδα του Αυγούστου των 337 ευρώ/μεγαβατώρα, πιθανότατα και κάτω από τα 250 ευρώ, και πολύ πιο κάτω από αυτά του Σεπτεμβρίου (639 ευρώ) και του Οκτωβρίου (436 ευρώ).

Κέρδη για συνεπείς

Οι μεγάλοι κερδισμένοι σε κάθε περίπτωση θα είναι καταναλωτές που πληρώνουν στην ώρα τους τον λογαριασμό και είναι πελάτες εταιρειών που προσφέρουν εκπτώσεις συνέπειας της τάξης του 20% έως και 27%, οι οποίες μαζί με τις επιδοτήσεις θα περιορίσουν την τελική τιμή σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν τα τιμολόγια των εταιρειών Elpedison, Ηρων και Αέριο Αττικής, που μετά τις εκπτώσεις συνέπειας διαμορφώνονται στα χαμηλά των 35-37,6 λεπτών/κιλοβατώρα, μειωμένα κατά 33% έως και 38% σε σχέση με τον Οκτώβριο. Στα 37,5 λεπτά τιμολογεί την κιλοβατώρα και η NRG, ανεξαρτήτως έκπτωσης συνέπειας (μείωση 35% σε σχέση με τον Οκτώβριο).

Χρεώσεις της ΔΕΗ

Στον αντίποδα βρίσκονται οι δύο μεγαλύτεροι πάροχοι της αγοράς, ΔΕΗ και Protergia, με συνολικό μερίδιο πάνω από 70% και χρεώσεις που κυμαίνονται από 39,5 έως 39,7 λεπτά/κιλοβατώρα και στα 40,9 λεπτά για τις καταναλώσεις πάνω από 500 κιλοβατώρες στα τιμολόγια της ΔΕΗ.

Οι τιμές των δύο μεγάλων παρόχων, αν και μειωμένες πάνω από 30% σε σχέση με τον Οκτώβριο, είναι οι υψηλότερες της αγοράς, με εξαίρεση τις μικρές εταιρείες Volterra και Energy με μικρό μερίδιο πελατών, οι τιμές των οποίων διαμορφώνονται αντίστοιχα στα 42,8 και 45 λεπτά/κιλοβατώρα.

Κερδισμένοι οι καταναλωτές που πληρώνουν στην ώρα τους και είναι πελάτες εταιρειών με έκπτωση συνέπειας 20% έως 27%.

Η ΔΕΗ τιμολογεί τον Νοέμβριο τις πρώτες 500 κιλοβατώρες στα 39,7 λεπτά/κιλοβατώρα έναντι 59,5 λεπτών τον Οκτώβριο και τις πάνω από 500 στα 40,9 λεπτά/κιλοβατώρα από 60,7 λεπτά τον Οκτώβριο, με ενιαίο πάγιο 3,5 ευρώ.

Η Protergia χρεώνει την κιλοβατώρα στα 39,5 λεπτά από 57,63 λεπτά τον Οκτώβριο και το πάγιο στα 5 ευρώ. Η αρχική χρέωση της κιλοβατώρας στο τιμολόγιο της Elpedison είναι στα 41 λεπτά και με την έκπτωση συνέπειας διαμορφώνεται στα 35 λεπτά. Η Ηρων στο βασικό της πρόγραμμα Generous χρεώνει την κιλοβατώρα στα 47 λεπτά και το πάγιο στα 3 ευρώ από 69,8 τον Οκτώβριο και η τιμή μετά την έκπτωση συνέπειας (20%) πέφτει στα 37,6 λεπτά. Ακόμη χαμηλότερα διαμορφώνεται η τιμή για τους πελάτες της Ηρων οι οποίοι θα επιλέξουν το νέο πρόγραμμα που λάνσαρε στην αγορά από τον Αύγουστο και αφορά συνδυαστική προμήθεια ρεύματος και φυσικού αερίου. Η αρχική τιμή αυτού του συνδυαστικού προγράμματος είναι 47 λεπτά/κιλοβατώρα και μετά την έκπτωση συνέπειας 27% καταλήγει στα 34,3 λεπτά/κιλοβατώρα.

Η χρέωση της Αέριο Αττικής είναι 37 λεπτά/κιλοβατώρα, μειωμένη κατά 38% από τον Οκτώβριο (59,4 λεπτά) και με την έκπτωση συνέπειας μειώνεται στα 35 λεπτά/κιλοβατώρα. Η χρέωση της ZeniΘ διαμορφώνεται στα 38,5 λεπτά/κιλοβατώρα μειωμένη κατά περίπου 35% έναντι του τρέχοντος μήνα (58,9 λεπτά). Στα 40,6 λεπτά χρεώνει την κιλοβατώρα η Watt+Volt και στα 39,5 λεπτά η Ελίν (μείωση κατά 31% και 34% αντίστοιχα από τον Οκτώβριο). Τέλος, η χρέωση της Volterra είναι 42,8 λεπτά/κιλοβατώρα και της WE Energy 45 λεπτά/κιλοβατώρα, μειωμένες κατά 38% και 35% αντίστοιχα από τον Οκτώβριο.

Φθηνότερο αέριο

Η εντυπωσιακή αποκλιμάκωση των τιμών προμήθειας για τον επόμενο μήνα είναι αποτέλεσμα της πτώσης της τιμής του φυσικού αερίου, που αναμένεται να επηρεάσει πτωτικά και το συμβόλαιο του TTF τον Νοέμβριο. Τον Οκτώβριο έκλεισε στα 203 ευρώ/μεγαβατώρα, ενώ τον επόμενο μήνα αναμένεται να διαμορφωθεί κάτω από τα 140 ευρώ/μεγαβατώρα καταγράφοντας υποχώρηση κοντά στο 30%.

Τιμές παρόχων για τον Νοέμβριο

	Λεπτά/κιλοβατώρα
ΔΕΗ	39,50 ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΩΣ 500 KWh
	40,90 ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΝΩ ΤΩΝ 500 KWh
Protergia	39,50
Elpedison	41,00
	ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ 20% 35,00
ΗΡΩΝ	47,00
	ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ 20% 37,60
Συνδυαστικό πρόγραμμα φυσικό αέριο και ρεύμα	47,00
	ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ 27% 34,30
NRG	37,50
ZENIΘ	38,50
Αέριο Αττικής	37,00
	ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ 20% 35,00
Watt+Volt	40,60
Ελίν	39,50
Volterra	42,80
WE Energy	45,00

! *Η τελική τιμή που θα πληρώσει ο καταναλωτής, θα διαμορφωθεί μετά την ανακοίνωση των κρατικών επιδοτήσεων.*

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

GEORGE HORTON

Η ΜΑΣΤΙΓΑ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ

30/10

Μια συγκλονιστική
μαρτυρία για
τη συστηματική εξόντωση
των χριστιανικών πληθυσμών
της Μικράς Ασίας
πριν και κατά το 1922.

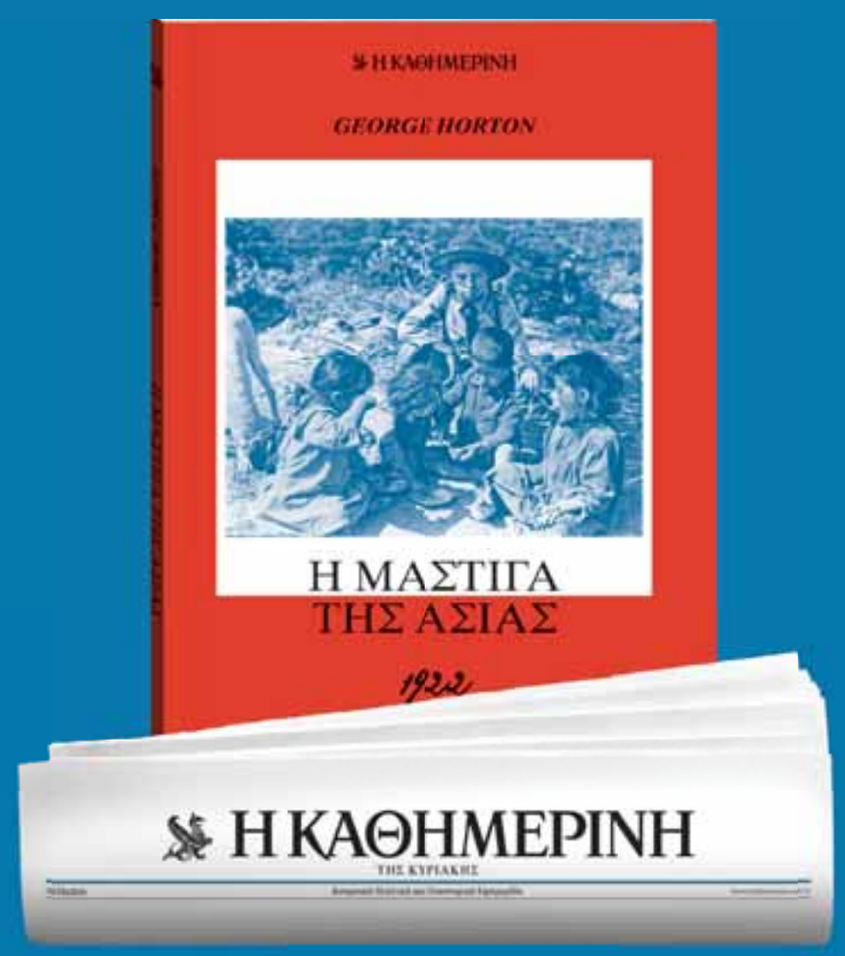

1922
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΝΗΜΗΣ
2022

Φρένο σε πλειστηριασμούς, φόβοι για νέα χρέη

Πλήγμα στις ρυθμίσεις δανείων και στην κουλτούρα πληρωμών «βλέπουν» οι εταιρείες διαχείρισης – «Πονοκέφαλος» για τις τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Αλυσιδωτές επιπτώσεις στην κουλτούρα πληρωμών, στις ρυθμίσεις δανείων και ευρύτερα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εν μέσω της προσπάθειας για ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, δημιουργεί η εμπλοκή που υπήρξε στο θέμα των πλειστηριασμών. Αφορμή ήταν η απόφαση του Αρείου Πάγου που έκρινε ότι οι εταιρείες διαχείρισης (servicers) δεν έχουν το δικαίωμα να προχωρούν σε πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης μεταξύ των οποίων και πλειστηριασμούς για τις τιτλοποιήσεις που έχουν αναλάβει. Η σχετική απόφαση έρχεται σε πλήρη αντίθεση με δύο μεταγενέστερες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και επισφραγίστηκε με την υπαναχώρηση από την πλευρά της κυβέρνησης να επιλύσει θεσμικά το θέμα, καλύπτοντας το νομοθετικό κενό μεταξύ των δύο νόμων για τις τιτλοποιήσεις, που ήταν και η αιτία της σύγχυσης που δημιουργήθηκε.

Το θέμα που, σύμφωνα με νομικούς κύκλους, θα μπορούσε να διευθετηθεί με μια ερμηνευτική διάταξη, γεφυρώνοντας το θεσμικό κενό μεταξύ των δύο νόμων (3156 του 2003 και 4904 του 2015), εξελίχθηκε σε μείζον πολιτικό με την αντιπολίτευση να εγκαλεί την κυβέρνηση ως εντολοδόχο των funds. Η κριτική άγγιξε τα ευαίσθητα κυβερνητικά αντανακλαστικά εν μέσω προεκλογικής περιόδου και επιπλέον συνέπεσε με τις σοβαρές αιτιάσεις από την πλευρά του υπουργείου Οικονομικών, με αφορμή τον εξωδικαστικό μηχανισμό για το κατά πόσον οι εταιρείες διαχείρισης «στέκονται στο ύψος των περιστάσεων», σύμφωνα με τη χαρακτηριστική φράση του αρμόδιου υπουργού Οικονομικών, και προβαίνουν σε ουσιαστικές ρυθμίσεις δανείων πριν προχωρήσουν στον πλειστηριασμό.

Η διάσταση απόψεων γύρω από δύο διαφορετικά πράγματα, που συνέπεσαν και συνδέθηκαν μοιραία μεταξύ τους, οδήγησε στην απόφαση η τελική λύση για το θέμα της νομιμότητας των εταιρειών διαχείρισης να εκτελούν πλειστηριασμούς να μη δοθεί νομοθετικά και να αναζητηθεί στην Ολομέλεια πλέον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η λύση αυτή, σύμφωνα με νομικούς κύκλους, θα απαιτήσει αρκετούς μήνες συντηρώντας μια εκκρεμότητα που είναι κρίσιμη για την ασφάλεια δικαίου, ενώ την ίδια στιγμή, σύμφωνα με πηγές της αγοράς, οι συνέπειες αυτής της αβεβαιότητας έχουν αρχίσει να φαίνονται στην καθημερινή πρακτική της διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους των περίπου 100 δισ. ευρώ.

Ηδη ορισμένα Πρωτοδικεία της χώρας δεν παίρνουν αιτήσεις διαταγών πληρωμής κηρύσσοντας ένα είδος αρνησιδικίας.

Με βάση πληροφορίες, ήδη ορισμένα Πρωτοδικεία της χώρας δεν παίρνουν αιτήσεις διαταγών πληρωμής κηρύσσοντας ένα είδος αρνησιδικίας, ενώ όσο συντηρείται η αβεβαιότητα, είναι εξαιρετικά πιθανό το κύμα αμφισβήτησης να διογκωθεί ακόμη και με αγωγές για πλειστηριασμούς που έχουν ήδη γίνει κατά το παρελθόν. Μια τέτοια εξέλιξη, όπως εξηγούν στελέχη από τον χώρο των servicers, δεν θα ανακόψει απλώς τα αναγκαστικά μέτρα και τους πλειστηριασμούς, αλλά θα πλήξει και τις ίδιες τις ρυθμίσεις, αφού θα επηρεάσει την κουλτούρα πληρωμών, η οποία έπειτα από πολύ κόπο είχε αποκατασταθεί σε μεγάλο βαθμό στη χώρα μας. «Χωρίς την απειλή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, πολλοί οφειλέτες θα γυρίσουν την πλάτη τους στις ρυθμίσεις, δημιουργώντας εκ νέου έδαφος για στρατηγικούς κακοπληρωτές», εξηγεί στην «Κ» στέλεχος μιας εκ των μεγαλύτερων εταιρειών διαχείρισης στη χώρα, σημειώνοντας ότι κάτι τέτοιο θα είναι επ' ωφελεία κυρίως επιχειρηματιών με μεγάλες οφειλές, που συστηματικά αποφεύγουν τις ρυθμίσεις και καταφεύγουν με ανακοπές στα δικαστήρια.

Η λύση για το θέμα της νομιμότητας των εταιρειών διαχείρισης να εκτελούν πλειστηριασμούς θα αναζητηθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Γύρω από παρόμοια μεγάλα επιχειρηματικά συμφέροντα δημιουργείται άλλωστε και η ανάλογη δικηγορική ύλη, με συνέπεια αρκετά δικηγορικά γραφεία να ετοιμάζονται να αξιοποιήσουν την αβεβαιότητα που θα δημιουργηθεί έως την οριστική επίλυση του θέματος, που πιθανολογείται ότι θα δικαιώσει τις εταιρείες διαχείρισης ως προς τη νομιμότητα που διαθέτουν να κάνουν ενεργητική διαχείριση των οφειλών που έχουν αναλάβει, δηλαδή να κάνουν πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης απευθείας. Αυτό απεφάνθη άλλωστε ο Αρειος Πάγος με άλλες δύο σχετικές αποφάσεις που έχει εκδώσει και μάλιστα σε μεταγενέστερο χρόνο από την επίμαχη που αμφισβήτησε αυτό το δικαίωμα.

Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς, η αβεβαιότητα που δημιουργείται για τους πλειστηριασμούς ανοίγει τον ασκό του Αιόλου όχι μόνο για τους διαχειριστές κόκκινων δανείων, αλλά και για τις τράπεζες, οι οποίες μεν έχουν πουλήσει τα κόκκινα δάνεια μεταβιβάζοντάς τα με βάση το σχέδιο «Ηρακλής» σε funds, αλλά έχουν στα βιβλία τους τα ομόλογα υψηλής εξασφάλισης (senior notes) που εκδόθηκαν στο πλαίσιο των τιτλοποιήσεων με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου. Με δεδομένο ότι τα επιχειρηματικά σχέδια των τιτλοποιήσεων παρακολουθούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν επιτυγχάνονται οι στόχοι των εισπράξεων, η προοπτική να χάσουν το rating που διαθέτουν από τους ανεξάρτητους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης λόγω των κακών επιδόσεών τους στις ανακτήσεις, που σε ποσοστό από 20% έως και 40% βασίζονται σε πλειστηριασμούς –ανάλογα με τη συγκεκριμένη τιτλοποίηση–, είναι περισσότερο ορατή από ποτέ. Ο κίνδυνος αυτός, όπως εξηγούν αρμόδιες πηγές, δεν θα αφήσει στο απυρόβλητο και τους senior τίτλους που έχουν στα βιβλία τους οι τράπεζες, τη στιγμή μάλιστα που είναι ανοιχτή η συζήτηση με τη Eurostat για το κατά πόσον οι εγγυήσεις ύψους 18,7 δισ. ευρώ που παρείχε το Δημόσιο σε σύνολο τιτλοποιήσεων 47,9 δισ. ευρώ, θα πρέπει να εγγραφούν στο δημόσιο χρέος.

Γραφείο με... κουζίνα και μπάνιο και εργαζόμενοι χωρίς σύνορα

Οι αλλαγές που έφερε η πανδημία στην αγορά εργασίας ήρθαν για να μείνουν

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Γραφεία που μοιάζουν με διαμερίσματα, έχουν σαλόνι, κουζίνα και μπάνιο, δουλειά από το σπίτι, ακόμη κι αν αυτή είναι πλέον σε άλλη χώρα από αυτήν στην οποία βρίσκεται και δραστηριοποιείται η επιχείρηση και γενικότερα σημάδια αποσύνδεσης της εργασίας από τα παραδοσιακά όρια του χώρου, του χρόνου, της δομής ή ακόμη και της εξάρτησης, κάνουν την εμφάνισή τους και στην ελληνική αγορά εργασίας, η οποία ακολουθεί –πιθανότατα πιο επιφυλακτικά– τις νέες τάσεις στην παγκόσμια πραγματικότητα.

Το φαινόμενο της απο-οριοθέτησης της εργασίας εμφανίστηκε εντονότερο στη χώρα μας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με την υποχρεωτική εφαρμογή της τηλεργασίας. Την ίδια στιγμή, με αφορμή επίσης τις ανάγκες που δημιούργησε η πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση, εξαπλώθηκε η λειτουργία των πλατφορμών, ενός φαινομένου που ακόμη και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ενωσης είναι δύσκολο να αντιμετωπιστεί, δεδομένης της ετερογένειας των εργασιακών σχέσεων, των επιχειρηματικών μοντέλων, των τύπων εργασίας σε πλατφόρμα και των διασυνοριακών ζητημάτων που εγείρονται.

Ολοένα και περισσότεροι όμιλοι στέλνουν με απόσπαση εργαζομένους μιας επιχείρησης σε άλλη του ομίλου εντός της Ε.Ε.

Η τηλεργασία και άλλες υβριδικές μορφές απασχόλησης ήρθαν για να μείνουν, όπως επισήμανε σε σχετική ομιλία του ο Νίκολας Σμιτ, επίτροπος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τα νέα δεδομένα που δημιούργησε η πανδημία, η ανάπτυξη της τηλεργασίας, η αύξηση του ενεργειακού κόστους, με ό,τι αυτό σημαίνει για επιχειρήσεις, εργαζομένους αλλά και το κράτος, θέτουν σε νέα βάση τη συζήτηση για το πώς τελικά θα διαμορφωθεί το εργασιακό περιβάλλον στο μέλλον.

Πλέον, γίνεται λόγος για μια εργασία διαφορετική, μια εργασία σύγχρονη, της οποίας ο τόπος παροχής της δεν είναι πια αυστηρά προσδιορισμένος, σταθερός και αμετάβλητος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα κάμψης των αυστηρών ορίων του τόπου παροχής της εργασίας αποτελεί η τάση ολοένα και περισσότερων ομίλων επιχειρήσεων να στέλνουν με απόσπαση τους εργαζομένους μιας επιχείρησης σε άλλη επιχείρηση του ομίλου εντός της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Κάτι που παρατηρείται ήδη στη χώρα μας, κυρίως σε κλάδους τηλεπικοινωνιών, καθώς και σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών ασφαλιστικών υπηρεσιών. Εργαζόμενοι, για παράδειγμα, μπορεί να απασχολούνται στην Ελλάδα ενώ η έδρα είναι στις Βρυξέλλες ή να απασχολούνται στην Ελλάδα με έδρα την Κύπρο.

Σκοπός της απόσπασης είναι η κάλυψη των αναγκών του ομίλου μέσω της παροχής εργασίας σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε. σε προσωρινή βάση. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τους αποσπασμένους εργαζομένους, σύμφωνα με τον δικηγόρο - εργατολόγο Γιάννη Καρούζο, οριοθετεί το διάστημα της απόσπασης στους 12 μήνες, με πιθανή εξάμηνη παράταση.

Ως προς την αμοιβή, όλοι οι κανόνες της χώρας υποδοχής που ισχύουν για τους τοπικούς εργαζομένους ισχύουν και για όλους τους αποσπασμένους εργαζομένους, δηλαδή εφαρμόζεται η αρχή της ίσης αμοιβής για την ίδια εργασία στον ίδιο τόπο.

Επιπλέον, με ψήφισμά του το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 25 Νοεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού διαβατηρίου κοινωνικής ασφάλισης για τη βελτίωση της ψηφιακής επιβολής των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης, τόνισε την ανάγκη για ένα πανευρωπαϊκό ψηφιακό μέσο για όλους τους μετακινούμενους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένων των αποσπασμένων εργαζομένων. Ενα τέτοιο μέσο θα ήταν ικανό, σύμφωνα με τον κ. Καρούζο, να εξασφαλίσει τον αποτελεσματικό εντοπισμό, τη συγκέντρωση και τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και θα μπορούσε να βελτιώσει την επιβολή των κανόνων της Ε.Ε. που αφορούν την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στην αγορά εργασίας με δίκαιο και αποτελεσματικό τρόπο.

Ενας άλλος τρόπος απο-οριοθέτησης του τόπου εργασίας με την κλασική έννοια, ο οποίος εισήχθη μεν αρκετά χρόνια πριν, αλλά αναδείχθηκε ιδιαιτέρως τον τελευταίο καιρό λόγω της πανδημίας, είναι η τηλεργασία. Τόσο η τηλεργασία όσο και άλλες υβριδικές μορφές απασχόλησης ήρθαν για να μείνουν, όπως επισήμανε σε σχετική ομιλία του ο Νικολας Σμιτ, επίτροπος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με βάση έρευνα της Eurofound, εκτιμάται ότι περίπου το 37% της παρεχόμενης εργασίας μπορεί να γίνει από απόσταση.

Ιδιαίτερα διαδεδομένα επίσης είναι τα συστήματα σύγχρονης τηλεργασίας και smart working σε επιχειρήσεις τραπεζικών ιδρυμάτων. Με μια ματιά στην άνοδο της Κηφισίας μπορεί κανείς να αντικρίσει νέα καταστήματα τραπεζών, διαμορφωμένα οικιστικά σαν κατοικίες, με υποδοχή σε χώρους σπιτικού σαλονιού και οικιακής κουζίνας, ώστε να αισθάνεται ο εργαζόμενος και κατά δεύτερο λόγο ο πελάτης ότι βρίσκεται σε οικείο περιβάλλον.

Ενίσχυση εργασιακών δικαιωμάτων στην Ευρώπη

Υιοθετήθηκε η οδηγία για τον κατώτατο μισθό - Συζητούνται άλλες δύο

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Σημαντικές εξελίξεις στο πεδίο των κοινωνικών δικαιωμάτων και των εργασιακών σχέσεων –πυλώνας που όταν αρχικά υιοθετήθηκε το 2017 κανείς δεν πίστευε ότι θα λειτουργήσει αποτελεσματικά εντός της Ευρωπαϊκής Ενωσης– αναμένουμε το επόμενο διάστημα. Ηδη υιοθετήθηκε η οδηγία για τον κατώτατο μισθό, ενώ συζητούνται και άλλες δύο ιδιαίτερα κρίσιμες οδηγίες, με ζητήματα εργατικού και ευρύτερα κοινωνικού δικαίου – μια για τις συνθήκες εργασίας στις πλατφόρμες και άλλη μια για τη μισθολογική διαφάνεια. Παράλληλα η χώρα μας, όπως και πολλές άλλες χώρες-μέλη της Ε.Ε., οφείλει να υιοθετήσει έστω και καθυστερημένα την οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας.

Η Ελλάδα, όπως και πολλές άλλες χώρες-μέλη της Ε.Ε., οφείλει να υιοθετήσει έστω και καθυστερημένα την οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας.

Η Ε.Ε. θα επιβάλει σε κάθε κράτος με λιγότερο από 80% κάλυψη από Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (όπως η Ελλάδα) να καταστρώσει σχέδιο δράσης για την αύξηση του ποσοστού κάλυψης.

Με τη βοήθεια του γνωστού εργατολόγου - δικηγόρου Γιάννη Καρούζου, η «Κ» παρουσιάζει σήμερα συνοπτικά τις 3+1 βαρύνουσας σημασίας εξελίξεις σε Ευρώπη και Ελλάδα.

• Τι περιμένουμε από τις Βρυξέλλες:

1. Ηδη από τις 4 Οκτωβρίου υιοθετήθηκε οδηγία για τον κατώτατο μισθό. Εν αναμονή της ανάγνωσης του επίσημου κειμένου, αυτά που γνωρίζουμε είναι:

α) Δεν εισάγεται ενιαίος ενωσιακός κατώτατος μισθός.

β) Απαιτεί από τα κράτη-μέλη την τακτική αξιολόγηση (και επαναξιολόγηση) του επιπέδου του κατώτατου μισθού, αποσκοπώντας στην επάρκεια αυτού.

γ) Αποσκοπεί στην ενίσχυση του ρόλου των συλλογικών διαπραγματεύσεων στον καθορισμό των μισθών και θα επιβάλει σε κάθε κράτος με λιγότερο από 80% κάλυψη από ΣΣΕ (όπως η Ελλάδα) να καταστρώσει σχέδιο δράσης για την αύξηση του ποσοστού κάλυψης.

2. Στις 9 Δεκεμβρίου 2021 η επιτροπή κατέθεσε πρόταση για οδηγία για τις συνθήκες εργασίας στην οικονομία της πλατφόρμας. Εκτοτε το κείμενο βρίσκεται σε αδιάκοπη σκληρή διαπραγμάτευση, με κάποιες χώρες να επιζητούν ισχυρότερη προστασία των εργαζομένων, ενώ άλλες να δίνουν προτεραιότητα στην επιχειρηματική ελευθερία των πλατφορμών.

Με τις μέχρι σήμερα πληροφορίες, η οδηγία πρόκειται να περιλαμβάνει:

α) Ενα σύνθετο μαχητό τεκμήριο για την ύπαρξη εξαρτημένης εργασίας, το οποίο θα αποτελείται από περισσότερα κριτήρια.

Η συνδρομή δύο μόνο κριτηρίων θα αρκεί για να θεωρείται ο παρέχων τις υπηρεσίες του στην πλατφόρμα εργαζόμενος, πλην «αποδείξεως του εναντίου».

β) Κανόνες αναφορικά με την αλγοριθμική διοίκηση. Αρχικά ο εργαζόμενος θα μπορεί κατά κάποιον τρόπο να αμφισβητήσει αυτοματοποιημένα ληφθείσες αποφάσεις της πλατφόρμας που θεωρεί ότι τον αδικούν. Επίσης, θα επιχειρηθεί να υπάρξει επιθεώρηση των εργασιακών συνθηκών από ανθρώπινο παράγοντα.

3. Τον Μάρτιο του 2021 η επιτροπή κατέθεσε πρόταση οδηγίας για τη μισθολογική διαφάνεια. Παρότι αφορά άπαντες τους εργαζομένους, ξεκάθαρη στόχευση της πρωτοβουλίας αυτής είναι η μείωση του μισθολογικού χάσματος ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες και μεταξύ άλλων προβλέπει:

α) Κατά το στάδιο πριν από την πρόσληψη, ο εργοδότης θα πρέπει να αναφέρει με σαφή και διαφανή τρόπο τους προτεινόμενους μισθολογικούς όρους, με βάση αντικειμενικά και ανεξάρτητα του φύλου κριτήρια.

β) Κατοχυρώνεται ατομικό δικαίωμα των εργαζομένων να πληροφορούνται για το επίπεδο αμοιβής τους σε σχέση με τα μέσα επίπεδα αμοιβής, κατανεμημένα ανά φύλο, για κατηγορίες εργαζομένων που εκτελούν όμοια εργασία ή εργασία ίσης αξίας.

• Τι περιμένει η Ε.Ε. από εμάς:

Από το 2019 έχει ψηφιστεί από την Ε.Ε. η οδηγία 1152 για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας, με στόχευση τη ρύθμιση των σύγχρονων, ατυπικών μορφών απασχόλησης, που ήδη χαρακτηρίζονται από ρευστοποίηση του χρόνου εργασίας, έλλειψη προβλεψιμότητας και διαφάνειας και μετακύλιση του επιχειρηματικού κινδύνου στους εργαζομένους. Στο πλαίσιο αυτό, επιχειρείται να τεθούν ορισμένα όρια εγγυημένης απασχόλησης και να ενισχυθεί η διαφάνεια στην εν γένει λειτουργία των συμβάσεων αυτών.

Η προθεσμία για τη μεταφορά της οδηγίας αυτής ήταν η 1η Αυγούστου του 2022 και η Ελλάδα καλείται έστω καθυστερημένα να μεταφέρει την εν λόγω οδηγία στο εθνικό δίκαιο.

Η Ελλάδα δείχνει σημάδια επιτυχημένης ανάκαμψης

Ο πρόεδρος του παγκόσμιου δικτύου της PwC Μπομπ Μόριτζ μιλάει στην «Κ» για τους κινδύνους αλλά και τις ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Η παγκόσμια οικονομία προετοιμάζεται για μια πιθανή ύφεση, η οποία θα οφείλεται στην ενεργειακή κρίση, στις γεωπολιτικές εντάσεις και στις επακόλουθες πληθωριστικές πιέσεις. Αυτές οι οικονομικές εξελίξεις, σε συνδυασμό με την άνοδο των επιτοκίων, δημιουργούν κινδύνους αλλά και ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις, τονίζει ο Μπομπ Μόριτζ, πρόεδρος του παγκόσμιου δικτύου της PwC (Global Chairman), ο οποίος βρέθηκε αυτή την εβδομάδα στην Αθήνα στο πλαίσιο της συνάντησης 500 εταίρων του δικτύου της PwC από τις περιοχές της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Παρά τις μεγάλες προκλήσεις σε διεθνές επίπεδο, ο επικεφαλής του οίκου παγκοσμίως διατηρεί την αισιοδοξία του για την Ελλάδα. Οπως χαρακτηριστικά αναφέρει, «η Ελλάδα επανέκτησε την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, ο κίνδυνος της χώρας έχει μειωθεί αισθητά και το τελευταίο διάστημα είδαμε κάποιες αξιοσημείωτες συναλλαγές από διεθνείς παίκτες». Επισημαίνει έτσι πως αυτά «είναι αισιόδοξα σημάδια μιας επιτυχημένης ανάκαμψης» και ότι «οι Ελληνες επιχειρηματίες, που είχα τη χαρά να συναντήσω κατά την παραμονή μου, επιβεβαίωσαν ότι η διαρκής βελτίωση της οικονομίας αυξάνει την επιθυμία για επενδύσεις στη χώρα». Ο Μπομπ Μόριτζ πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων με κορυφαίους Ελληνες επιχειρηματίες αλλά και τραπεζίτες κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Αθήνα και των εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στα ξενοδοχεία «Divani» και «Astir Palace» στην Αττική Ριβιέρα. Μιλώντας αποκλειστικά στην «Κ» εξηγεί πως οι αλλεπάλληλες κρίσεις που περνούν τα τελευταία έτη η παγκόσμια οικονομία και η κοινωνία αποτελούν αυτό που χαρακτηρίζει «ουσιαστική πραγμάτωση συστημικών μακροπρόθεσμων ζητημάτων, τα οποία ως κοινωνία δεν καταφέραμε να αντιμετωπίσουμε». Και σημειώνει πως «η αντιμετώπισή τους θα απαιτήσει μαζικό μετασχηματισμό, κατά τον οποίο η προσδοκία άμεσου οφέλους δεν θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό στόχο». Παράλληλα προσθέτει πως η εκάστοτε διεθνής αρνητική συγκυρία «δεν θα πρέπει να μας αποτρέψει από τους μακροπρόθεσμους στόχους μας». Οσον αφορά την απανθρακοποίηση και τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία διαπιστώνει ισχυρή διάθεση για αλλαγή, η οποία ωστόσο περιορίζεται από το εύθραυστο γεωπολιτικό και οικονομικό περιβάλλον. Η εκτίναξη των τιμών της ενέργειας και η ανάγκη να ενισχυθεί η παγκόσμια ανάπτυξη μετά την πανδημία έχουν περιορίσει την πρόσφατη πρόοδο, παραδέχεται, επιμένοντας όμως ότι «ένας κόσμος στον οποίο η ενέργεια προκύπτει από καύσιμα με χαμηλή περιεκτικότητα σε άνθρακα θα είναι θωρακισμένος απέναντι στα γεωπολιτικά σοκ». Μιλάει επίσης για την ανάγκη δημιουργίας σχέσεων εμπιστοσύνης στο πλαίσιο αυτού που αποκαλεί «Νέα Εξίσωση» –της παγκόσμιας στρατηγικής της PwC–, «στοιχείο απαραίτητο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων». Αναφορικά με τις επενδύσεις που έχει πραγματοποιήσει η PwC Ελλάδας εξηγεί πως επιδιώκει την ανάπτυξη σε όλη την επικράτεια, έχοντας αναπτύξει γραφεία-δορυφόρους στη Θεσσαλονίκη και την Πάτρα και σύντομα στα Ιωάννινα, μέσω των οποίων προσφέρει ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης στην τοπική αγορά και κοινωνία.

Εταιρείες με μεγάλο χρέος μπορεί να οδηγηθούν σε χρεοκοπία, φέρνοντας εκποιήσεις ή πίεση για εξαγορές και συγχωνεύσεις.

– Ποια είναι η πρόβλεψή σας για τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία το 2023 λαμβάνοντας υπόψη την ενεργειακή κρίση και τις γεωπολιτικές εξελίξεις;

– Η παγκόσμια οικονομία προετοιμάζεται για μια πιθανή ύφεση, η οποία θα οφείλεται στην ενεργειακή κρίση, τις γεωπολιτικές εντάσεις και τις επακόλουθες πληθωριστικές πιέσεις. Οι κεντρικές τράπεζες στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες αυξάνουν επιθετικά τα επιτόκια προκειμένου να περιορίσουν τον πληθωρισμό, όμως είναι δύσκολο να επανέλθουμε στην προ πανδημίας τάση στο άμεσο μέλλον. Το γεγονός αυτό προκαλεί ουσιαστικούς κινδύνους για τις επιχειρήσεις, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί και ευκαιρίες για εκείνες που είναι αρκετά ευέλικτες προκειμένου να τις αξιοποιήσουν.

Η Ελλάδα επανέκτησε την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, ο κίνδυνος της χώρας έχει μειωθεί αισθητά και το τελευταίο διάστημα είδαμε κάποιες αξιοσημείωτες συναλλαγές από διεθνείς παίκτες, σημειώνει ο Μπομπ Μόριτζ.

– Πιστεύετε ότι η αύξηση των επιτοκίων θα οδηγήσει σε μείωση των εξαγορών και συγχωνεύσεων, καθώς και άλλων επενδύσεων;

– Η αύξηση των επιτοκίων θα ανεβάσει το κόστος χρηματοδότησης, το οποίο με τη σειρά του θα μπορούσε να επηρεάσει το αν και κατά πόσο θα υλοποιηθούν ορισμένες συμφωνίες. Εντούτοις, αυτή τη στιγμή υπάρχουν άλλοι πιο ουσιαστικοί παράγοντες που θα καθορίσουν τη δραστηριότητα στις εξαγορές και συγχωνεύσεις. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις χρειάζεται να μετασχηματιστούν έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν θέματα όπως η ενεργειακή μετάβαση και η αναταραχή στην εφοδιαστική αλυσίδα. Και οι επιχειρηματικές συμφωνίες μπορούν να βοηθήσουν ώστε να επιταχυνθούν τέτοιοι μετασχηματισμοί. Επιπλέον, τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια θα συνεχίσουν να αναζητούν ευκαιρίες δεδομένου του μεγάλου ύψους των κεφαλαίων που έχουν στη διάθεσή τους. Σύμφωνα με αναλύσεις μας, μέχρι και τον Ιούνιο του 2022 τα κεφάλαια προς επένδυση ανέρχονταν σε 2,3 τρισεκατομμύρια δολάρια, ποσό τρεις φορές μεγαλύτερο από το αντίστοιχο του 2007. Ακόμα ένας αντίκτυπος από την αύξηση των επιτοκίων είναι ότι οι εταιρείες με μεγάλο χρέος μπορεί να οδηγηθούν σε χρεοκοπία, φέρνοντας εκποιήσεις ή πίεση για εξαγορές και συγχωνεύσεις.

– Ποια είναι η εκτίμησή σας αναφορικά με τη θέση της Ελλάδας στο τρέχον διεθνές περιβάλλον και ειδικότερα ως προς την οικονομία της, καθώς και την εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων που δείχνουν εντυπωσιακή άνοδο τα τελευταία χρόνια;

– Η Ελλάδα επανέκτησε την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, ο κίνδυνος της χώρας έχει μειωθεί αισθητά και το τελευταίο διάστημα είδαμε κάποιες αξιοσημείωτες συναλλαγές από διεθνείς παίκτες. Αυτά είναι αισιόδοξα σημάδια μια επιτυχημένης ανάκαμψης. Ελληνες επιχειρηματίες που είχα τη χαρά να συναντήσω κατά την παραμονή μου επιβεβαίωσαν ότι η διαρκής βελτίωση της οικονομίας αυξάνει την επιθυμία για επενδύσεις στη χώρα.

– Πόσο ικανοποιημένος είστε από την υιοθέτηση πρακτικών ESG από τις επιχειρήσεις;

– Παρατηρούμε ότι οι επιχειρήσεις εστιάζουν όλο και περισσότερο σε θέματα ESG, γεγονός που είναι θετικό. Επίσης, οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται εντατικά προκειμένου να προλάβουν τις εξελίξεις στην αγορά. Οι ρυθμιστικές αρχές εστιάζουν στην αλλαγή, επιβάλλοντας μια σειρά από υποχρεωτικά πρότυπα απολογισμών ESG. Την ίδια στιγμή, οι πελάτες, οι εργοδότες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη ελέγχουν διεξοδικά τις εταιρείες ως προς το πώς προσεγγίζουν τα κριτήρια ESG, κάτι που μπορεί να επηρεάσει τη φήμη και τη δυνατότητά τους να προσελκύσουν πελάτες και εργαζομένους. Οσον αφορά το περιβάλλον, οι κυβερνήσεις που διαχειρίζονται το 90% του παγκόσμιου ΑΕΠ έχουν κάνει ουσιαστικές δεσμεύσεις που σχετίζονται με τη μείωση των εκπομπών αερίων. Δεσμεύσεις που μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο εφόσον η οικονομική δραστηριότητα της χώρας και των επιχειρήσεων ευθυγραμμιστεί με αυτές. Η πρόκληση τώρα είναι να αποφευχθεί η ασάφεια. Η έλλειψη εναρμόνισης σε παγκόσμιο επίπεδο οδηγεί σε κατακερματισμό και ο ρυθμιστικός κατακερματισμός κοστίζει ακριβά στις εταιρείες, στις κεφαλαιαγορές και στην κοινωνία.

– Με δεδομένες τις προκλήσεις από την ανάγκη για επάρκεια και ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού όσον αφορά τις τιμές και την προσφορά, πιστεύετε ότι οι στόχοι της απανθρακοποίησης (de-carbonisation) είναι ρεαλιστικοί;

– Οσον αφορά την απανθρακοποίηση βλέπουμε ισχυρή διάθεση για αλλαγή. Ωστόσο αυτή περιορίζεται από το εύθραυστο γεωπολιτικό και οικονομικό περιβάλλον. Η εκτίναξη των τιμών της ενέργειας και η ανάγκη να ενισχυθεί η παγκόσμια ανάπτυξη μετά την πανδημία έχουν περιορίσει την πρόσφατη πρόοδο. Σύμφωνα με την έρευνα της PwC «Net Zero Economy Index», σε παγκόσμιο επίπεδο η ένταση διοξειδίου του άνθρακα πρέπει να μειωθεί κατά 15,2% ετησίως, δηλαδή έντεκα φορές πιο γρήγορα σε σχέση με τον μέσο όρο των δύο τελευταίων δεκαετιών. Ορισμένοι επιχειρηματολογούν ότι η τρέχουσα παγκόσμια ενεργειακή κρίση αποτελεί λόγο για επιβράδυνση της αλλαγής. Στην πράξη, όμως, δείχνει το εντελώς αντίθετο. Ενας κόσμος στον οποίο η ενέργεια προκύπτει από καύσιμα με χαμηλή περιεκτικότητα σε άνθρακα θα είναι θωρακισμένος απέναντι στα γεωπολιτικά σοκ. Επίσης θα ωφεληθεί από τη φθηνότερη ενέργεια χάρη στην κατακόρυφη πτώση του κόστους στις τεχνολογίες ΑΠΕ.

Επενδύσεις

– Η παρουσία της PwC στην Ελλάδα είναι σημαντική. Σχεδιάζετε επιπλέον επενδύσεις στη χώρα;

– Παρά την πανδημία και την ενεργειακή και πληθωριστική κρίση, η PwC Ελλάδας ποτέ δεν σταμάτησε να επενδύει σε δεξιότητες, τεχνολογίες και σε πρωτοβουλίες που προσφέρουν νέες δυνατότητες στους πελάτες της, στους εργαζομένους της και στην κοινωνία. Τα τελευταία τρία χρόνια αύξησε το ανθρώπινο δυναμικό της κατά περίπου 50%, από 1.100 εργαζομένους το 2019 σε περισσότερους από 1.700 σήμερα. Επιπλέον, πρόσφατα ανακοίνωσε το σχέδιό της να επενδύσει σε ένα νέο βιώσιμο κτίριο γραφείων στην Αθήνα, το οποίο είναι πιστοποιημένο κατά LEED Gold και σχεδιασμένο για να υποστηρίξει ένα εργασιακό περιβάλλον που προάγει τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία και την εκπαίδευση. Παράλληλα επιδιώκει την ανάπτυξη σε όλη την επικράτεια, έχοντας επενδύσει σε γραφεία-δορυφόρους στη Θεσσαλονίκη και την Πάτρα και σύντομα στα Ιωάννινα, μέσω των οποίων προσφέρει ευκαιρίες ποιοτικής απασχόλησης στην τοπική αγορά και κοινωνία.

– Πώς επηρεάζουν τον κόσμο τα νέα megatrends και πώς επιδιώκει η στρατηγική της «Νέας Εξίσωσης» της PwC να αντιμετωπίσει τις μεγάλες προκλήσεις;

– Τα τελευταία χρόνια ο κόσμος κλήθηκε να αντιμετωπίσει τη μία κρίση μετά την άλλη. Οι κρίσεις αυτές είναι ουσιαστική πραγμάτωση συστημικών μακροπρόθεσμων ζητημάτων, τα οποία ως κοινωνία δεν καταφέραμε να αντιμετωπίσουμε. Η αντιμετώπισή τους θα απαιτήσει μαζικό μετασχηματισμό, κατά τον οποίο η προσδοκία άμεσου οφέλους δεν θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό στόχο.

Οι οργανισμοί θα πρέπει να εστιάσουν στο να φέρουν εις πέρας αποτελέσματα τα οποία θα είναι βιώσιμα με την πάροδο του χρόνου, θα καλύπτουν τον στόχο τους, θα είναι οικονομικά επιτυχημένα και θα διευκολύνουν τον κόσμο ώστε να λύσει τα συστημικά θέματα που αντιμετωπίζει. Κανένας οργανισμός δεν μπορεί να αντιμετωπίσει αυτά τα θέματα μόνος του, οπότε η οικοδόμηση εμπιστοσύνης έχει γίνει πιο αναγκαία από ποτέ.Γι' αυτόν τον λόγο τοποθετήσαμε την εμπιστοσύνη και τα βιώσιμα αποτελέσματα στην καρδιά της στρατηγικής μας, τη «Νέα Εξίσωση», η οποία αφορά την υποστήριξη των πελατών μας και των stakeholders, έτσι ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις πιο μεγάλες προκλήσεις επιτυγχάνοντας τους στόχους τους προς όφελος της κοινωνίας και του πλανήτη.

Κράτησε τις 860 μονάδες παρά την πτώση το Χρηματιστήριο

Απώλειες 0,33% για τον Γενικό Δείκτη, που έκλεισε στις 863,35 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με απώλειες έκλεισε το Χρηματιστήριο Αθηνών έπειτα από το τριήμερο σερί ανόδου, καταφέρνοντας ωστόσο και αυτή τη φορά να «αμυνθεί» και να απορροφήσει το μεγαλύτερο μέρος των πιέσεων που ασκήθηκαν ενδοσυνεδριακά με βοήθειες από επιλεγμένα blue chips, τη στιγμή που το κλίμα στις βασικές ευρωπαϊκές αγορές ήταν επιφυλακτικά θετικό, εν αναμονή και της συνεδρίασης της ΕΚΤ αυτή την εβδομάδα.

Εν τω μεταξύ, συνεχίστηκε η αποκλιμάκωση των αποδόσεων των ομολόγων στην Ευρωζώνη, με την ελληνική 10ετία να υποχωρεί στο 4,66% από άνω του 5% που είχε βρεθεί την περασμένη εβδομάδα, καθώς οι επενδυτές αρχίζουν και αμφισβητούν εάν η ΕΚΤ μπορεί να συνεχίσει τις επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων μετά την αύξηση 75 μ.β. αύριο Πέμπτη, στον απόηχο αναφορών ότι οι αξιωματούχοι της Fed συζητούν πότε θα επιβραδυνθεί ο ρυθμός αύξησης των επιτοκίων.

Συνεχίζεται η αποκλιμάκωση των αποδόσεων στα ομόλογα, με το ελληνικό 10ετές να υποχωρεί στο 4,66%.

Ο ΟΔΔΗΧ, πάντως, ολοκλήρωσε τη δημοπρασία για την επανέκδοση του 5ετούς ομολόγου κυμαινόμενου επιτοκίου, αντλώντας 975 εκατ. ευρώ, με τις προσφορές να διαμορφώνονται στο 1,865 δισ. ευρώ και το κουπόνι στο 2,23%. Επειτα από αυτή την έκδοση το συνολικό ποσό που έχει αντλήσει το ελληνικό Δημόσιο φέτος διαμορφώνεται στα 7,875 δισ. ευρώ.

Επιστρέφοντας στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,33% στις 863,35 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 59 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 0,16% και στις 2.094,20 μονάδες, ενώ στο -1,32% και στις 1.311,87 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips, τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσαν Motor Oil και ΑΔΜΗΕ, στο -2,69% και -2,35%, ενώ με πτώση άνω του 1% ακολούθησαν οι Jumbo, Quest, Aegean, Σαράντης, ΕΛΒΑΛΧαλκόρ, ΕΥΔΑΠ και ΟΛΠ. Ανοδικά ξεχώρισαν ο ΟΠΑΠ και η ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή με κέρδη 1,77% και 1,54%, αντίστοιχα.

Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 0,37% στις 592,9 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να υποχωρεί κατά 1,75%, τη Eurobank κατά 1,04% και την Alpha Bank κατά 0,64%, ενώ με κέρδη 1,35% έκλεισε η Εθνική Τράπεζα.

Οι ευρωπαϊκές αγορές συντηρούν το ανοδικό μομέντουμ θεωρώντας ότι οι «μαύροι κύκνοι» του εξωτερικού περιβάλλοντος εξασθενούν, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματιστηριακή». Ομως, ο πληθωρισμός παραμένει επίμονος και δεν αναμένεται να υποχωρήσει αισθητά τον Οκτώβριο. Ως αποτέλεσμα, τόσο η ΕΚΤ όσο και η Fed αναμένεται να αποφασίσουν νέες αυξήσεις επιτοκίων κατά 75 μ.β. Παράλληλα, συνεχίζεται ο χαμηλός βαθμός ορατότητας σε σχέση με την έκβαση της ουκρανικής κρίσης, ενώ ταυτόχρονα η κινεζική οικονομία κινείται με πρωτόγνωρα χαμηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης.

Το ελληνικό χρηματιστήριο, όπως προσθέτει ο αναλυτής, επωφελείται από τη θετική τάση των διεθνών αγορών και έχοντας συμπληρώσει τρεις συνεχόμενες ανοδικές εβδομάδες, βάζει ισχυρή υποψηφιότητα και για μια τέταρτη με τον Γενικό Δείκτη να αναμετριέται με την περιοχή των 870 μονάδων.

Οι επενδυτές αρχίζουν και αμφισβητούν εάν η ΕΚΤ μπορεί να συνεχίσει τις επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων μετά την αύξηση 75 μ.β. αύριο Πέμπτη, στον απόηχο αναφορών ότι οι αξιωματούχοι της Fed συζητούν πότε θα επιβραδυνθεί ο ρυθμός αύξησης των επιτοκίων.

Υποχωρούν οι αποδόσεις των βρετανικών ομολόγων

Οι αποδόσεις των ομολόγων του βρετανικού δημοσίου επέστρεψαν χθες στα προ του μίνι προϋπολογισμού επίπεδα, προϊδεάζοντας έτσι για την επαναφορά της βρετανικής αγοράς στην ομαλότητα που διαταράχθηκε τον περασμένο μήνα από τα οικονομικά πειράματα της Λιζ Τρας. Οι αποδόσεις ειδικότερα των 30ετών ομολόγων, που βρέθηκαν στη δίνη της κρίσης, αποκλιμακώθηκαν στο 3,61%, ενώ βρίσκονταν στο 3,75% στις 23 Σεπτεμβρίου, προτού ανακοινωθούν οι φοροαπαλλαγές που προκάλεσαν χάος. Η στερλίνα ενισχύθηκε κατά 1,55% στο 1,14,58 δολ. και το γενικότερο κλίμα στη βρετανική αγορά ήταν θετικό. Ωστόσο, αναλυτές της αγοράς επισημαίνουν πως έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών στην ικανότητα του κυβερνώντος Συντηρητικού κόμματος να ελέγξει την οικονομία. Η αγορά του Λονδίνου ήταν άλλωστε χθες η μόνη από τις μεγάλες ευρωπαϊκές που έκλεισε έστω και οριακά σε αρνητικό πρόσημο, με τον δείκτη FTSE 100 να κλείνει με υποχώρηση 0,04%.

Επέστρεψαν χθες στα προ του μίνι προϋπολογισμού επίπεδα – Κέρδη στις ευρωπαϊκές αγορές.

Παράλληλα υποχώρησαν και οι αποδόσεις των ομολόγων της Ευρωζώνης, με εκείνες των δεκαετών της Γερμανίας να βρίσκονται στο 2,3%. Εχουν προηγηθεί στοιχεία που φέρουν το επιχειρηματικό αίσθημα να υποχωρεί ελαφρώς τον Οκτώβριο στη Γερμανία αλλά και πάλι να παραμένει σε επίπεδα πάνω από τις προβλέψεις. Σε ό,τι αφορά το χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης, έγινε χθες γνωστή η είδηση ότι ο δείκτης Xetra DAX πρόκειται να χάσει το μεγαλύτερο μέλος του, την εταιρεία βιομηχανικών αερίων Linde Plc. Η εν λόγω εταιρεία κρίνει εξαιρετικά περίπλοκο να παραμένει παράλληλα εισηγμένη στη γερμανική και την αμερικανική αγορά. Οπως επισημαίνουν αναλυτές της αγοράς, η απώλεια είναι σημαντική για την αγορά της Φρανκφούρτης, που επιδιώκει να κατακτήσει διεθνή και ισχυρό ρόλο. Ο δείκτης Xetra DAX έκλεισε πάντως με μικρά κέρδη 0,84%, ενώ με μεγαλύτερη άνοδο έκλεισε ο δείκης CAC 40 του Παρισιού, που σημείωσε κέρδη 1,94%, όπως άλλωστε και ο FTSE MIB του Μιλάνου που έκλεισε με κέρδη 1,39%. Εξάλλου, χθες υπο- χώρησε το δολάριο, με το ευρώ να ανακάμπτει στην ένα προς ένα ισοτιμία, σημειώνοντας άνοδο 1,5% και τα εμπορεύματα να παίρνουν ώθηση όπως το πετρέλαιο Δυτικού Τέξας, που σημείωσε άνοδο 0,66% στα 85,14 δολ. το βαρέλι.

REUTERS, BLOOMBERG

Οι αποδόσεις των 30ετών βρετανικών ομολόγων αποκλιμακώθηκαν στο 3,61%, ενώ βρίσκονταν στο 3,75% στις 23 Σεπτεμβρίου, προτού ανακοινωθούν οι φοροαπαλλαγές που προκάλεσαν χάος.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	117.61	-0.6504
ALCOA CORP	41.48	5.8974
ALTRIA GROUP	45.575	0.3634
AMAZON COM	119.56	-0.217
AMER EXPRESS C	146.58	3.495
AMER INTL GROU	54.36	0.0184
AMGEN	261.12	-0.0765
APPLE INC	151.29	1.2312
BANK OF AMERIC	35.4858	1.1856
BAXTER INTL IN	56.47	0.0709
BOEING CO	145.44	2.3865
BRISTOL MYERS	72.985	-0.0069
CAMPBELL SOUP	51	0.7905
CATERPILLAR IN	192.96	0.8677
CIGNA CORP	309.23	0.7428
CHEVRON	174.37	0.7162
CISCO SYSTEMS	44.02	1.1024
CITIGROUP	45.345	2.1054
CERVECERIAS	10.33	-0.2896
COCA-COLA CO	58.44	1.5112
COLGATE PALMOL	72.58	0.7776
DANAOS CORP	59.2636	1.5831
DIANA SHIPPING	4.185	-1.0638
DOW INC	47.7054	1.4145
DUPONT DE NMOU	56.46	0.8034
ENTERGY CP	104.71	2.3158
EXXON MOBIL	105.73	-0.8161
FEDEX CORP	155.885	0.7269
FORD MOTOR CO	12.865	3.0849
INTL BUS MACHI	132.77	0.0603
GENERAL DYNAMI	245.41	0.6562
GENERAL ELEC C	72.345	-1.3836
GOLDM SACHS GR	330.51	0.5507
HALLIBURTON CO	34.7199	0.4046
HARTFORD FINL	68.9	-0.6202
HP INC	27.325	0.9793
HOME DEPOT INC	288.7	1.9205
INTEL CORP	27.3014	0.4467
JOHNSON JOHNSO	170.58	-0.2339
JPMORGAN CHASE	122.865	0.3963
LAZARD	34.01	-1.4203
MCDONALD'S COR	255.78	0.1802
MERCK & CO	98.23	0.8832
MICROSOFT CP	248.45	0.4853
3M COMPANY	117.63	-0.6336
MORGAN STANLEY	80.005	0.7239
NIKE INC CL B	91.24	3.67
NORFOLK SOUTHE	214.98	0.8207
PFIZER INC	45.695	0.3404
PROCTER & GAMB	130.555	0.916
ROCKWELL AUTOM	238.585	1.409
SCHLUMBERGER L	52.245	0.1822
SOUTHERN	65.5295	1.4546
STEALTHGAS	3.33	1.8349
TSAKOS ENERGY	17.39	-0.8552
UNISYS CORP	8.81	0.2275
UNITEDHEALTH G	538.11	-0.6444
US BANCORP	42.05	2.2368
VERIZON COMMS	36.3472	1.0487
WALT DISNEY CO	103.69	1.9367
WELLS FARGO &	45.4	0.4425
WALMART INC	139.3	-0.0789

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2685.46552	-1.042
A.B.FOOD	1340.7	1.802
ADMIRAL GRP	1977.25	2.657
ASHTEAD GRP.	4326.35714	2.539
ANTOFAGASTA	1132.35205	2.138
AVIVA	417.30655	0.313
ASTRAZENECA	9742	-0.296
BABCOCK INTL	268.2	-0.666
BAE SYS.	812.9877	-0.935
BARCLAYS	146.67787	0.859
BR.AMER.TOB.	3402.30485	0.133
BARRATT DEVEL.	366.1463	3.239
BERKELEY GP.HL	3441.2584	2.654
BR.LAND	361.5	3.743
BUNZL	2760.69248	2.178
BP	467.5	-0.936
BURBERRY GRP	1856.5762	2.708
BT GROUP	126.91049	-0.159
COCACOLA HBC A	1942.25	1.165
CARNIVAL	633.23238	5.663
CENTRICA	67.69633	-0.523
COMPASS GROUP	1821.98964	-1.195
CAPITA GROUP	26.17978	0.689
CRH	3041.70347	1.468
DCC	4886	0.971
DIAGEO	3614.92376	0.582
DIRECT LINE	197.65	1.744
EXPERIAN	2747	-0.472
EASYJET	315.4521	1.215
FRESNILLO	714.2	2.262
GLENCORE	502.7	0.159
GSK	1393.59011	-0.274
HIKMA	1199.5	-0.042
HAMMERSON	18.37746	3.802
HARGREAVES LS	752.65	4.887
HSBC HLDGS.UK	455.20805	-6.83
INTL CONSOL AI	114.6	2.536
INTERCON. HOTE	4569	1.082
3I GRP.	1135.07	2.734
IMP.BRANDS	2096.69447	0.962
INTERTEK GROUP	3782.3541	1.435
ITV	66.01	1.999
JOHNSON MATTHE	1933.5	-0.564
KINGFISHER	208.89292	3.095
LAND SECS.	555.5611	5.922
LEGAL&GEN.	231.56151	1.162
LLOYDS GRP.	42.88565	1.023
MARKS & SP.	13118	3.953
MONDI	1504	1.143
NATIONAL GRID	931.0745	2.063
NEXT	4904.75	3.073
PROVIDENT FIN.	146.8	9.391
PRUDENTIAL	802.19349	1.617
PERSIMMON	1264.13176	2.317
PEARSON	954.8	-0.788
RELX	2299.05797	2.21
RIO TINTO	4725.67857	-0.758
ROLLS-ROYCE HL	73.66903	0.259
SAINSBURY(J)	188.54922	1.522
SCHRODERS	385.8	2.614
SAGE GRP.	734.41385	4.102
ST JAMESS PLAC	1026.77778	3.019
SMITHS GROUP	1534.45	0.748
SMITH&NEPHEW	1001.5	-0.842
SSE	1495.3317	0.995
STAND.CHART.	550.50087	-1.282
SEVERN TRENT	2425.25	1.735
TRAVIS PERKINS	834.8	3.779
TESCO	209.95083	0.095
TUI AG	126.75	1.314
TAYLOR WIMPEY	91.96882	4.254
UNILEVER	3926.61	0.128
UTD. UTILITIES	922.16897	1.907
VODAFONE GROUP	98.75	-0.914
WPP	769.6	1.343
WHITBREAD	2613.1362	0.421

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	27.81	1.53
RICHEMONT N	103.1	2.43
GEBERIT N1	452.5	2.56
NOVARTIS N	77.84	-0.18
ROCHE HOLDING	331.5	1.33
SGS N	2219	1.74
SWATCH GROUP I	230.8	1.36
ADECCO N	30.22	0.4
JULIUS BAER N	46.85	2.99
CS GROUP AG	4.788	2
GIVAUDAN N	3078	3.85
NESTLE SA	108.16	0.97
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	456.3	0.44
SWISS RE N	76.38	0.37
UBS GROUP N	16.305	7.73
ZURICH INSURAN	420.4	0.77

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	100.5	-3.32
ALLIANZ SE	177.36	0.68
BASF SE	45.945	-0.65
BAY MOT WERKE	78.22	0.31
BEIERSDORF	101.85	1.4
BAYER N AG	50.87	-0.13
COMMERZBANK	8.25	0.05
CONTINENTAL AG	51.74	-0.14
DEUTSCHE BANK	9.266	0.149
DEUTSCHE POST	35.59	0.915
DT BOERSE N	162.7	0.9
DT LUFTHANSA A	6.631	0.053
DT TELEKOM N	18.522	0.216
E.ON SE NA	8.308	0.138
FRESENIUS MEDI	28.24	0.79
FRESENIUS SE	22.15	0.37
HEIDELBERGCEME	44.62	0
HENKEL AG&CO V	63.22	0.64
INFINEON TECH	26.275	0.645
K+S AG NA	21.94	-0.06
MERCK KGAA	167.5	3.5
MUENCH. RUECK	261.8	-1.1
RWE AG	39.15	0.77
THYSSENKRUPP A	5.29	-0.118
VOLKSWAGEN VZ	131.18	0.96
VONOVIA SE	22.28	0.95
SIEMENS N	111.24	1.4
SAP SE	97.25	5.91

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	36	2.53
AEGON	4.382	1.04
ABN AMRO BANK	9.802	0.27
AKZO NOBEL	62.88	2.98
ARCELORMITTAL	22.845	-1.57
ASML HOLDING	496	3.78
BOSKALIS WESTM	33	0.43
GALAPAGOS	45.31	-0.24
HEINEKEN	88.18	1.22
ING GROEP	9.889	0.45
KONINKLIJKE DS	126.65	2.34
KPN KON	2.703	0.63
NN GROUP	42.39	-0.12
KONINKLIJKE DS	126.65	2.34
IMCD	129.5	5.03
RANDSTAD	48.62	1.63
RELX	26.63	2.94
UNIBAIL RODAM	47.055	4.68
VOPAK	19.145	-0.88
WOLTERS KLUWER	107.45	4.12

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1.10	1.05
ATLANTIA	22.68	22.68
AZIMUT HLDG	16.23	15.93
ENEL	4.38	4.28
ENI	12.32	12.35
GENERALI ASS	14.86	14.90
GEOX	0.78	0.77
INTESA SANPAOL	1.8646	0.47
MEDIOBANCA	8.81	8.81
RCS MEDIAGROUP	0.66	0.64
PRYSMIAN	33.51	32.81
SNAM	4.44	4.34
STMICROELEC.N.	35.20	34.07
TELECOM ITALIA	0.20	0.20
TENARIS	15.05	15.16
TERNA	6.57	6.38
UNICREDIT	11.52	0.1

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	4033	0.15
ASAHI GROUP HL	4265	0.92
ASTELLAS PHARM	2016	1.84
BRIDGESTONE CO	5286	2.36
CANON INC	3392	1.98
CASIO COMPUTER	1292	0
CITIZEN WATCH	628	0.32
CREDIT SAISON	1557	0.84
DAIWA SEC GROU	579.8	1.33
SUBARU	2334	1.24
FUJIFILM HOLDI	6929	1.26
FUJITSU	16420	1.11
HINO MOTORS	593	1.72
HITACHI	6571	2.42
HONDA MOTOR	3330	2.21
IHI	3335	2.3
ISUZU MOTORS	1701	1.98
KAWASAKI HVY I	2466	1.73
KAJIMA CORP	1384	1.39
KEIO	5190	0.58
KOBE STEEL	612	0.49
KONICA MINOLTA	454	1.79
JTEKT	980	2.08
MITSUB UFJ FG	710.1	0.68
MITSUBISHI COR	4125	1.28
MITSUBISHI ELE	1417	1.43
MITSUBISHI MOT	502	1.21
NEC CORPORATIO	4870	0.83
NIKKON HLDG	2286	0.04
NIKON CORP	1412	1.51
NIPPON SUISAN	4265	1.5
NISSAN MOTOR C	466.2	1.75
NOMURA HOLDING	479.9	1.01
NISSAN CHEMICA	6740	1.2
NIPPON PAPER I	891	
OBAYASHI CORP	952	1.71
ODAKYU ELEC RA	1812	0.11
OJI HOLDINGS	527	0.96
OSAKA GAS	2180	0.6
RICOH CO LTD	1135	2.44
SECOM	8607	1.26
SEVEN & I HLDG	5577	-0.25
SHARP CORP	898	1.47
SHIMIZU CORP	739	1.65
SHISEIDO	4986	-0.6
SONY GROUP COR	9791	1.84
SMFG	4212	1.08
SUMITOMO CHEM	508	0.99
SUZUKI	870	0
TAISEI CORP	4005	1.78
TDK CORPORATIO	4655	1.09
TOBU RAILWAY	3445	0.88
TOKIO MARINE H	2657	0.74
TORAY INDUSTRI	721.6	1.02
TREND MICRO	7490	-1.58
TOPY INDS LTD	1581	0.32
TORAY INDUSTRI	721.6	1.02
TOSHIBA CORP	5295	-1.78
TOYOBO	1029	0.19
TOYOTA MOTOR C	2016	0.98
YAMAHA CORP	5570	1.09

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	22.96	1.68
AIR LIQUIDE	132.50	6.67
ALSTOM	19.25	-0.16
AXA	24.97	0.54
BNP PARIBAS	47.34	0.79
BOUYGUES	28.13	1.11
CAPGEMINI	173.00	2.16
CARREFOUR	15.54	0.94
CASINO GUICHAR	8.39	2.26
CREDIT AGRICOL	9.09	0.81
DANONE	48.59	0.38
DASSAULT SYSTE	36.68	4.85
EDF	11.95	0.08
L'OREAL	321.65	1.76
L.V.M.H.	658.00	3.48
LAGARDERE	17.48	3.07
MICHELIN	25.53	2.47
PERNOD RICARD	177.55	1.17
KERING	472.40	3.51
PUBLICIS GROUP	58.56	0.62
RENAULT	31.84	-0.58
SAINT-GOBAIN	41.49	2.18
SANOFI	82.29	0.12
SCHNEIDER ELEC	131.30	2.9
SOCIETE GENERA	23.27	1.13
SODEXO	87.14	1.25
TF1	6.28	1.62
THALES	121.60	2.01
VEOLIA ENVIRON	22.73	1.97

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	24.71	1.8129
AENA SME	109.15	0.7383
ACERINOX	8.456	-0.6112
ACCIONA	175.9	3.0463
AMADEUS	51.58	2.4226
BBVA	5.23	0.7901
BANKINTER	6.196	-0.2576
CAIXABANK	3.529	0.4269
DSTR INT ALIME	0.0122	0.8264
ENDESA	15.565	1.6324
ENAGAS	15.51	2.1403
FERROVIAL	23.62	2.0743
FOMENTO DE CON	8.42	0.4773
GRIFOLS	8.374	3.1789
IBERDROLA	9.862	1.8591
INT AIRLINES G	1.326	2.7111
INDRA SISTEMAS	8.83	0.6268
INDITEX	23.61	3.1004
MAPFRE	1.649	-0.6627
MERLIN PROP	8.38	4.1641
ARCELORMITTAL	22.85	-1.6358
REPSOL	13.095	-1.5414
BCO DE SABADEL	0.7942	-0.551
BANCO SANTANDE	2.7385	0.5323
SACYR	2.362	0.854
TELEFONICA	3.251	-0.7934
MEDIASET ES CO	2.924	-1.0825
TECNICAS REUN	6.385	4.758

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	0,9861	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5599
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	146,84	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,2254
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,3537
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,472	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,2072
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4387	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	7,7407
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87143	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	15.407,12
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	413,70	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,5060
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,7770	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	81,6530
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9036	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.417,50
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9728	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,6353
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9888	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,6697
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	142,90	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7321
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,3910	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	57,988
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5315	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4050
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ*	-	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,758
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	18,3508	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	18,2211

* Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2022	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	0,9906
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8734
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4364
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9214

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	379,34	457,21
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	379,34	457,21
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	379,34	453,10

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	863,35	866,25	-2,90	-0,33%
FTSE/X.A. LARGE CAP	2.094,20	2.097,61	-3,41	-0,16%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.574,87	5.633,68	-58,81	-1,04%
FTSE/X.A.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.909,26	2.915,96	-6,70	-0,23%
ATHEX SELECT PLUS	2.896,63	2.918,46	-21,83	-0,75%
ATHEX SELECT	4.106,84	4.157,88	-51,04	-1,23%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	984,13	985,86	-1,73	-0,18%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.243,66	4.240,57	3,09	0,07%
FTSE/X.A. MID CAP	1.311,87	1.329,41	-17,54	-1,32%
FTSE/XA ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.288,61	2.309,42	-20,81	-0,90%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	506,04	507,11	-1,07	-0,21%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.518,22	1.523,32	-5,10	-0,33%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	592,91	595,11	-2,20	-0,37%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.152,24	4.194,04	-41,80	-1,00%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	643,23	648,17	-4,94	-0,76%
FTSE/X.A. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.812,77	2.705,76	107,01	3,95%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.919,30	3.921,22	-1,92	-0,05%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	788,86	803,99	-15,13	-1,88%
FTSE/X.A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.980,32	8.084,50	-104,18	-1,29%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.349,31	8.386,14	-36,83	-0,44%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.085,77	6.114,01	-28,24	-0,46%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.892,76	2.894,08	-1,32	-0,05%
FTSE/X.A. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.089,71	4.167,61	-77,90	-1,87%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.113,09	2.080,50	32,59	1,57%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.818,14	1.832,88	-14,74	-0,80%
FTSE/X.A. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.408,88	4.405,73	3,15	0,07%
FTSE/X.A. ΥΓΕΙΑ	350,96	350,96	0,00	0,00%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.315,19	4.296,45	18,74	0,44%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	12.651.429,19
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	11.955.136,48
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	7.748.285,80
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.086.856,33
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	5.303.528,30
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	3.174.538,89
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.742.171,00
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.220.462,03
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.943.607,68
ΔΙΥΛΙΔΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	851.643,30
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	438.345,53
ΥΔΡΕΥΣΗ	432.973,44
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	412.326,16
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	364.285,34
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	233.101,08
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	225.106,87
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	165.013,94
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	150.440,99
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	126.069,06
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	108.838,52
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	107.155,00
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	104.267,28
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	90.135,88
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	81.761,81
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	55.531,05
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΑ	54.838,64
ΣΙΔΗΡΟΣ & ΧΑΛΥΒΑΣ	52.694,78

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,340	4,46%	INTRAKAT (ΚΟ)	1,340	-18,79%
ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,300	1,96%	PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,070	-4,46%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	12,670	1,77%	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,594	-4,19%
ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	3,000	1,69%	ATTICA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,900	-3,23%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18,510	1,54%	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,770	-3,15%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2,940	1,38%	ΜΕΥΑCO (ΚΟ)	2,660	-2,92%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3,605	1,35%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,482	-2,73%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ (ΚΟ)	1,765	1,15%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	16,990	-2,69%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	5,340	1,14%	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,660	-2,35%
TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	11,400	0,88%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,722	-2,17%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	11.876.742,56	INTRAKAT (ΚΟ)	1,68%
ΔΕΗ (ΚΟ)	7.445.514,46	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,58%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	5.337.681,53	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,48%
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.303.528,30	ΔΕΗ (ΚΟ)	0,32%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4.237.786,50	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0,26%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	3.248.062,27	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,23%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	3.174.538,89	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,22%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	2.714.158,43	UNIBIOS (ΚΟ)	0,17%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2.436.920,58	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	0,17%
JUMBO (ΚΟ)	2.220.462,03	INFORM ΛΥΚΟΣ Π. (ΚΟ)	0,16%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	3745	-0,93
TITC	(TITAN)	11,4	0,89
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	22,32	-0,45
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	15,79	0,06
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	4,77	-1,04
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	18,51	1,54
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	1,66	-2,35
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,3	-1,25
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1702	-0,58
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,33	0,43
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	16,75	-0,06
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	6,04	-0,9
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1446	-1,09
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	0,9296	-0,64
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	13,73	-1,29
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3605	1,35
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1234	-1,75
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	0,9698	-1,04
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,84	0
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	3,99	-1,24
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7	-1,13
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	12,67	1,77
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	16,99	-2,69
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	6,14	0,41
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	15,76	-1,25

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	215	853	4.642
FTSE/X.A. Τράπεζες	2	2	0
FTSE/X.A. Large Cap	213	851	4.642
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.235	18.549	272.979
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	18	173	5.280
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	231	5.678	113.056
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	0	0	656
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	47	182	5.865
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	0	0	292
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	74	1.089	17.776
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	1	243
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3	3	1.339
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	28	98	7.436
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	2	4	899
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	6	15	914
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	25	114	3.828
JUMBO (ΚΟ)	41	55	1.110
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	19	78	4.134
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	4	60	12.978
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	5	14	373
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	78	211	2.304
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	156	2.614	17.375
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	124	297	1.281
ΟΤΕ (ΚΟ)	21	85	2.424
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	2	557
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	159	6.561	35.945
ΔΕΗ (ΚΟ)	137	1.024	25.247
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	41	150	6.111
TITAN CEMENT (ΚΑ)	5	6	1.227
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	8	35	4.329
Δικαιώματα σε Δείκτες	9	52	307
FTSE/X.A. Large Cap	9	52	307
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	5	375
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	13
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	120
ΟΤΕ (ΚΟ)	1	5	72
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	7
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	163
Συνολική Δραστηριότητα	1.460	19.459	278.303

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 25 Οκτωβρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.9420	0.9620	0.9561	0.6060	"5,989"	0.9620	0.9660	0.9620	1.26
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.4050	1.4500	1.4187	1.8240	"65,786"	1.4400	1.4500	1.4450	1.76
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.3920	0.3940	0.3920	0.0030	"62,026"	0.3920	0.4040	0.3920	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0725	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0685	0.0685	0.0685	-0.1090	502	0.0685	0.0725	0.0685	-0.72
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0785	0.0900		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						1.7000	1.7200		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5000	1.5000	1.5000	0.1620	500	1.4900	1.6000	1.5000	0.00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	MINERVA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0145	0.0150	0.0150	-0.0040	"6,386"	0.0145	0.0155	0.0145	-3.33
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0425	0.0470		
ΕΛΗΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0000	0.0700		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0025	0.0025	-0.1000	"2,656"	0.0025	0.0035	0.0025	-28.57
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.1730	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ""" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1.1000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0170	0.0000		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0720	0.0855		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0540		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.8000		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.9100	1.9800		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.9100	0.9900		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0.5450	0.5600		
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3800	0.4160		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						2.5400	2.5600		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3900	1.4800		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.1620	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.7950	0.7950	0.7950	-8.5000	20	0.0000	0.8800	0.7950	-9.66
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2440	0.0000		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.2000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0.0870	0.0880	0.0871	0.7010	"10,000"	0.0810	0.0880	0.0880	-2.22
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2740	0.2980		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0670	0.0700		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1840		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD						1.0400	1.0800		
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	"Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)"						0.0020	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
IOAN	"CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						63.0000	69.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	61.0000	64.0000	61.8791	-7.0900	"49,528"	64.0000	66.0000	64.0000	4.06
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	"Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα) (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

«Σουπερνόβα» και άλλοι αστέρες στο Κατάρ

Το «κόκκινο χαλί» του Παγκοσμίου Κυπέλλου ξετυλίγεται για μια ποδοσφαιρική πασαρέλα πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ

Του **ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Σε λιγότερο από ένα μήνα το πιο αμφιλεγόμενο Μουντιάλ στην ιστορία του ποδοσφαίρου θα αρχίζει να ξετυλίγεται στα μάτια μας. Και αν ένα χειμωνιάτικο παγκόσμιο κύπελλο που διεξάγεται στην αραβική χερσόνησο και στο λαμπερό Κατάρ είναι ικανό από μόνο του να προκαλέσει το ενδιαφέρον στον καθένα, οι φανατικοί του αθλήματος... ξεψαχνίζουν εδώ και καιρό τα ρόστερ των 32 αντιπάλων για να δουν τα αστέρια τους, τους πρωτοεμφανιζόμενους, τα ταλέντα που ήδη έχουν αρχίσει να δίνουν τα διαπιστευτήριά τους στα σπουδαιότερα πρωταθλήματα, αλλά και

Τελευταίος «χορός» για Μέσι, Ρονάλντο και άλλες μεγάλες προσωπικότητες του αθλήματος.

Ο Μέσι στα 35 του θέλει ένα τρόπαιο για την Αργεντινή, αλλά και ο Ρονάλντο στα 37 του θα επιδιώξει με την Πορτογαλία να αποχωρήσει με το κεφάλι ψηλά. Στον αντίποδα, άλλα δύο από τα μεγάλα αστέρια του παγκοσμίου ποδοσφαίρου, οι Σαλάχ και Χάλαντ, δεν θα ακουμπήσουν την μπάλα, αφού τόσο η Αίγυπτος όσο και η Νορβηγία έχουν αποκλειστεί από την τελική φάση του πρώτου χειμερινού Μουντιάλ της Ιστορίας.

να μελαγχολήσουν με τους μεγάλους απόντες. Αυτούς που δεν θα δώσουν το «παρών», γιατί πολύ απλά οι ομάδες τους αποκλείστηκαν στα προκριματικά.

Μορφές

Στις τελικές 26άδες που θα ανακοινωθούν, αν δεν υπάρξουν απρόοπτα της τελευταίας στιγμής με τραυματισμούς, συναντά κανείς μορφές που θα δώσουν την τελευταία τους παράσταση με τις εθνικές τους σε παγκόσμιο κύπελλο, προσδοκώντας στον επίλογο της καριέρας τους να σηκώσουν το τρόπαιο του πόθου για κάθε ποδοσφαιριστή. Πρώτος από όλους ο Λιονέλ Μέσι, ο οποίος ξεκαθάρισε πως ύστερα από τέσσερα τουρνουά, το συγκεκριμένο θα είναι το τελευταίο στο οποίο θα συμμετάσχει. Στα 35 του πλέον, ο κορυφαίος μπαλαδόρος θα έχει τη μοναδική ευκαιρία να κατακτήσει τον τίτλο που τόσο του λείπει και θα τον τοποθετήσει μια για πάντα δίπλα στον Ντιέγκο Μαραντόνα στις καρδιές των Αργεντινών.

Τα ίδια ισχύουν και για τον Κριστιάνο Ρονάλντο, που στα 37 του θα ηγηθεί της Πορτογαλίας στην τελευταία του μεγάλη διοργάνωση. Το πλήρωμα του χρόνου μοιάζει να έχει έρθει και για τον CR7, που στο πέμπτο του Μουντιάλ θα επιδιώξει μέσω της εθνικής να βρει διέξοδο από την περιπετειώδη δεύτερη θητεία του στη Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ. Το ύστατο τουρνουά θα είναι και για την έτερη... παλιοσειρά της ομάδας του Φερνάντο Σάντος, τον Πέπε, που αισίως συμπλήρωσε τα 39 του χρόνια.

Εστω και αν στη Ρεάλ ο Λούκα Μόντριτς δείχνει να περνάει δεύτερη νιότη, τον περασμένο Σεπτέμβριο έκλεισε τα 37 του και ο Κροάτης έχει μία ακόμη ευκαιρία στο Κατάρ να χαρίσει στους θεατές δείγματα της σπάνιας ποδοσφαιρικής του πάστας. Στη Ρωσία έφτασε στην πηγή αλλά δεν ήπιε νερό, κατακτώντας τη δεύτερη θέση, ενώ φέρεται να έχει εκμυστηρευτεί πως θα κρεμάσει τα παπούτσια του στο Euro 2024. Μετά μια σπουδαία καριέρα και τρεις συνεχόμενες συμμετοχές (2010, 2014, 2018), τίτλους τέλους αναμένεται να ρίξουν με την Εθνική Ουρουγουάης οι 35χρονοι Λουίς Σουάρες, Εντινσον Καβάνι και ο 36χρονος ρέκορντμαν συμμετοχών των «σελέστε» Ντιέγκο Γκοντίν. Ο Ολιβιέ Ζιρού στα 36 είναι έτοιμος να γράψει φινάλε, αλλά και Ιστορία ταυτόχρονα, έχοντας μεγάλο κίνητρο αφού με τα 49 τέρματα που έχει πετύχει χρειάζεται άλλα δύο για να φτάσει τον Τιερί Ανρί στην κορυφή των σκόρερ όλων των εποχών για την Εθνική Γαλλίας.

Η Βραζιλία, ένα από τα μεγάλα φαβορί της διοργάνωσης, έχει στις τάξεις της ποδοσφαιριστές που θέλουν να πουν το «αντίο» τους επαναφέροντάς την στην κορυφή του κόσμου ύστερα από 20 ολόκληρα χρόνια. Ο... τελευταίος χορός ανήκει σίγουρα στους «ογκόλιθους» της άμυνας Ντάνι Αλβες (39) και Τιάγκο Σίλβα (38), αλλά ενδεχομένως και στον Νεϊμάρ, ο οποίος παρά το γεγονός πως διανύει μόλις τα 30 του χρόνια, μια περυσινή δήλωσή του, πως στο Κατάρ θα αγωνιστεί για τελευταία φορά σε Μουντιάλ, βασανίζει ακόμη τους Βραζιλιάνους.

Αλλη μια 11άδα παγκόσμιων αστέρων είναι πολύ πιθανό να δώσει το «παρών» για τελευταία φορά σε παγκόσμιο κύπελλο στο Κατάρ: πρόκειται για τους Ρόμπερτ Λεβαντόφσκι (Πολωνία, 34 ετών), Μανουέλ Νόιερ (Γερμανία, 36), Τόμας Μίλερ (Γερμανία, 33), Ματς Χούμελς (Γερμανία, 33), Σέρχιο Μπουσκέτς (Ισπανία, 34), Τζόρντι Αλμπα (Ισπανία, 33), Οϋγκο Λιορίς (Γαλλία, 35), Ανχελ ντι Μαρία (Αργεντινή, 34), Μάγια Γιοσίντα (Ιαπωνία, 34), Εντέν Αζάρ (Βέλγιο, 31) και Γκάρεθ Μπέιλ (Ουαλλία 33).

Με τους παραπάνω σταρ, τη διάκριση και την εδραίωση στο ποδοσφαιρικό στερέωμα αναζητεί ο Κιλιάν Εμπαπέ. Στο Μουντιάλ της Ρωσίας, στα 19 του ήταν η μεγάλη αποκάλυψη, τώρα είναι ένας ολοκληρωμένος ποδοσφαιριστής που θα επιδιώξει να οδηγήσει τη Γαλλία εκ νέου στον τίτλο, έστω κι αν το τελευταίο διάστημα ψάχνει να βρει τον καλό του εαυτό. Εχοντας στο πλευρό του τον Καρίμ Μπενζεμά, που προέρχεται από μια εκπληκτική χρονιά και την κατάκτηση της Χρυσής Μπάλας, θα αποτελέσουν το ηγετικό δίδυμο των «τρικολόρ», στους οποίους δεν θα είναι σε θέση να προσφέρει τις υπηρεσίες του ο άσος της Τσέλσι Ενγκολό Καντέ, που ταλαιπωρείται από τραυματισμό.

Ο Χάρι Κέιν συνεχίζει να σκοράρει κατά βούληση στην Πρέμιερ Λιγκ, με την Εθνική Αγγλίας έφτασε τα 51 γκολ, ξεπέρασε τον Μπόμπι Τσάρλτον και ανέβηκε στη δεύτερη θέση των σκόρερ όλων των εποχών. Τα «τρία λιοντάρια» εξαρτώνται από αυτόν και αν βρει συμπαραστάτες, τότε μπορούν να ελπίζουν σε κάτι καλό.

Το Βέλγιο περιμένει πολλά στο σκοράρισμα από τον Ρομέλου Λουκάκου, η Ισπανία από τον Αλβαρο Μοράτα και η Ολλανδία από τον Μέμφις Ντεπάι. Παίκτες με παραστάσεις από Μουντιάλ που βρίσκονται στην καλύτερη ποδοσφαιρική ηλικία, όπως και οι Μπρούνο Φερνάντες (Πορτογαλία), Φελίπε Κουτίνιο (Βραζιλία), Κέβιν ντε Μπρόινε (Βέλγιο), Σάντιο Μανέ (Σενεγάλη).

Το νέο αίμα

Πέρα από τους αναγνωρισμένους αστέρες, το ενδιαφέρον στρέφεται στα νέα πρόσωπα που θα εκπροσωπήσουν για πρώτη φορά την πατρίδα τους σε παγκόσμιο κύπελλο. Πολλοί από αυτούς πρωταγωνιστούν ήδη με τους συλλόγους τους, που έχουν δαπανήσει πολλά εκατομμύρια για την απόκτησή τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, ο 22χρονος Βραζιλιάνος εξτρέμ της Ρεάλ Μαδρίτης Βινίσιους, του οποίου η χρηματιστηριακή αξία αγγίζει τα 120 εκατ. ευρώ και έχει ήδη κατακτήσει δύο πρωταθλήματα Ισπανίας, ένα Τσάμπιονς Λιγκ και ένα παγκόσμιο κύπελλο συλλόγων. Ο 19χρονος Ισπανός χαφ της Μπαρτσελόνα Πέδρι και οι Αγγλοι Τζουντ Μπέλινγκχαμ (Ντόρτμουντ) και Φιλ Φόντεν (Μάντσεστερ Σίτι) συγκαταλέγονται στους πιο ελπιδοφόρους ποδοσφαιριστές στο παγκόσμιο στερέωμα, ενώ ο 22χρονος Σέρβος φορ της Γιουβέντους Ντούσαν Βλάχοβιτς με τα 8 γκολ και τις 4 ασίστ με τη φανέλα των «πλάβι» θα είναι το μεγάλο τους όπλο στη διοργάνωση. Τζαμάλ Μουσιάλα (Γερμανία, 19 ετών, Μπάγερν Μ.), Εντουάρντο Καμαβινγκά (Γαλλία, 19, Ρεάλ Μ.), Ορελιέν Τσουαμενί (Γαλλία, 22, Ρεάλ Μ.), Φεντερίκο Βαλβέρδε (Ουρουγουάη, 24, Ρεάλ Μ.), Αντονι (Βραζιλία, 22, Μ. Γιουνάιτεντ), Ραφαέλ Λεάο (Πορτογαλία, 22, Μίλαν) είναι μερικά από τα πιο αναγνωρίσιμα ονόματα των «αστέρων του αύριο» που θα δούμε στο Κατάρ.

Θα λάμψουν διά της απουσίας τους

Ολα θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά σε αυτή την τελική φάση αν έπαιρνε μέρος το παιδί-θαύμα, Ερλινγκ Χάλαντ. Ο 21χρονος Νορβηγός σέντερ φορ της Μάντσεστερ Σίτι θεωρείται και είναι ό,τι πιο «hot» κυκλοφορεί στην ποδοσφαιρική αγορά, αλλά η Εθνική της χώρας του αποκλείστηκε από την προκριματική φάση. Μεγάλος απών θα είναι και ο Μοχάμεντ Σαλάχ, αφού η Αίγυπτος αποκλείστηκε χάνοντας στα πέναλτι από τη Σενεγάλη. Ετσι ο 29χρονος φορ της Λιβερπουλ θα πρέπει να περιμένει άλλα τέσσερα χρόνια. Τη δυνατότητα αυτή δεν θα την έχει με τη Σουηδία ο μεγάλος Ζλάταν Ιμπραΐμοβιτς, που ήδη έκλεισε τα 41 του χρόνια. Αισθητή είναι η απουσία από το τουρνουά της πρωταθλήτριας Ευρώπης Ιταλίας με το ρόστερ των πολλών σταρ (Ντοναρούμα, Κιελίνι, Ζορζίνιο, Μπονούτσι, Ιμόμπιλε, Ινσιένιε, Βεράτι, Μπαρέλα, Κιέζα). Αλάμπα (Αυστρία), Σικ (Τσεχία), Ομπλακ (Σλοβενία), Μαχρέζ (Αλγερία), Σάντσεζ (Χιλή), Ντίας (Κολομβία), Κεσιέ (Ακτή Ελεφαντοστού) είναι επίσης μερικές από τις πιο ηχηρές απουσίες.

Αισθητή είναι η απουσία της πρωταθλήτριας Ευρώπης Ιταλίας.

Δημιουργώντας μια βιωματική εμπειρία

Παράσταση μέσα στην ιστορία: Το Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου - Στο πλαίσιο του προγράμματος ReInHerit, από το CYENS

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Μία εξερεύνηση του χώρου ενός μουσείου λιγότερο λεκτική και περισσότερο υποσυνείδητη, μέσα από τους ήχους της μουσικής. Ένα κάλεσμα για μια έντονη βιωματική εμπειρία που ζει κανείς περισσότερο με τις αισθήσεις του. Μια εμβυθιστική παράσταση, 40 λεπτών που θα σε οδηγήσει στις αίθουσες του Αρχοντικού του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, γνωρίζοντας την ιστορία του με ένα διαφορετικό τρόπο. «Μοιάζει με το ανθρώπινο σώμα όταν κολυμπά στη θάλασσα. Χρησιμοποιείς τις ίδιες αισθήσεις, αλλά αυτόματα χειρίζεσαι διαφορετικά το σώμα σου για να μπορέσεις να εξερευνήσεις τον βυθό. Εμβυθιστική λοιπόν παράσταση είναι το κάλεσμα για μια καινούργια εμπειρία

Η πρόταση του CYENS Centre of Excellence, συνεργάτη του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να στηθεί για μία μέρα ένα μουσείο, τα εκθέματα του οποίου θα παρουσιαστούν διαφορετικά στο κοινό.

που κατευθύνεται από τον θεατή και θα έχει νόημα για τον κάθε συμμετέχοντα» εξηγεί ο συνθέτης και μουσικός δρ Ανδρέας Παπαπέτρου, υπεύθυνος για την επιμέλεια και τη σύνθεση της παραγωγής.

Η παράσταση οργανώνεται από το CYENS Centre of Excellence, συνεργάτη του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου στο πλαίσιο του προγράμματος ReInHerit. «Το CYENS, ως ερευνητικό κέντρο πέραν από την εφαρμοσμένη έρευνα, δραστηριοποιείται επίσης με θέματα που αφορούν στην τεχνολογία και την καινοτομία», τονίζει ο δρ Κλεάνθης Νεοκλέους συντονιστής της ομάδας ITICA του Κέντρου Αριστείας CYENS. «Γι' αυτό τον λόγο εξάλλου αποδεχτήκαμε την πρόσκληση από το ΠΙΤΚ, για συμμετοχή και συνεργασία στο έργο Reinherit».

Από την ομάδα ITICA, Κλεάνθης Νεοκλέους, Φώτος Φραγκούδης, Αλέξης Πολυδώρου, Αντρέας Παπαπέτρου.

Ο δρ Παπαπέτρου λέει πως, «η εμπειρία αυτή, μέσα από ένα περισσότερο υποσυνείδητο τρόπο, θα έλθει και με την αφή, αφού έχουν γίνει τρισδιάστατα αντίγραφα από τον διάκοσμο της οροφής του Αρχοντικού και κάποια δείγματα υφασμάτων που αντιστοιχούν στην παραδοσιακή φορεσιά».

Όπως ανέφερε ο δρ Νεοκλέους, «μέσω του ReInHerit, ένας από τους στόχους είναι να προσπαθήσουμε να προσελκύσουμε περισσότερο κοινό σε αξιοθέατα πολιτιστικής κληρονομιάς. Έχουμε αναλάβει ουσιαστικά τον ρόλο να δημιουργήσουμε παράσταση όπου η τεχνολογία θα συμμετέχει και θα επηρεάζει την εξέλιξή της. Η προσπάθεια δεν αφορά μόνο στην παρουσίαση της παράστασης, αλλά και τη μετέπειτα αξιολόγηση και εξέλιξή της. Γι' αυτό και ό,τι μας διδάξει αυτή η εμπειρία θα το μεταφέρουμε σε οργανισμούς που βρίσκονται είτε κάτω από την ομπρέλα του ReInHerit είτε και όχι, και που θα ήθελαν να πραγματοποιήσουν κάτι αντίστοιχο».

Η πρώτη αυτή παραγωγή, που θα δούμε το Σάββατο 29 Οκτωβρίου, θα λειτουργήσει και για τους ίδιους τους συντελεστές της ως 'πείραμα', με σημαντική την άποψη του κοινού που θα παρευρεθεί εκεί, και το οποίο θα τους οδηγήσει σε ένα πιο πλούσια μελετημένο σχεδιασμό μιας δεύτερης παράστασης που αναμένεται να πραγματοποιηθεί στο Μουσείο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, τον Μάιο του 2023.

Η επιλογή του χώρου

Όσον αφορά στον χώρο διεξαγωγής της εκδήλωσης, που πρέπει να πραγματεύεται την ιδέα της αειφόρου διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς, ο δρ Παπαπέτρου εξηγεί πως το Αρχοντικό του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου επελέγη γιατί συνδυάζει πολλές πτυχές της ιστορίας της πόλης. «Μιας ιστορίας που ξεκινά από τον 15ο αιώνα, όταν κτίστηκε κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας και που πέρασε στα χέρια πολλών ιδιοκτητών μέχρι που αγοράστηκε από τον Δραγουμάνο. Το Αρχοντικό είναι σήμερα το Εθνολογικό Μουσείο Κύπρου, με σημαντικά εκθέματα, στα οποία θα εστιάσουμε με δράσεις στο πλαίσιο της παράστασης» αναφέρει.

Με στρώσεις τεχνολογίας

«Η πρότασή μας επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο μπορεί να στηθεί για μία μέρα ένα μουσείο, τα εκθέματα του οποίου θα παρουσιαστούν διαφορετικά στο κοινό, στη δική μας περίπτωση με στρώσεις τεχνολογίας και με μουσική, δημιουργώντας έτσι μια εμπειρία που θα διεγείρει περισσότερες από μία αισθήσεις» εξηγεί ο δρ Παπαπέτρου. «Αυτό που θα θέλαμε να αποκομίσει ο επισκέπτης στο Μουσείο είναι μια προσωπική εμπειρία του χώρου, όχι μέσα από μία λεκτική ξενάγηση, αλλά μέσα από την περιήγηση εντός μιας πολυμεσικής εγκατάστασης, μαζί με εννέα μουσικούς που θα κινούνται στον χώρο, και που θα παράγουν ήχους, οι οποίοι θα συνομιλούν με τα εκθέματα» αναφέρει ο δρ Παπαπέτρου, για να συμπληρώσει πως, «η εμπειρία αυτή, μέσα από ένα περισσότερο υποσυνείδητο τρόπο, θα έλθει και με την αφή, αφού έχουν γίνει τρισδιάστατα αντίγραφα από τον διάκοσμο της οροφής του Αρχοντικού και κάποια δείγματα υφασμάτων που αντιστοιχούν στην παραδοσιακή φορεσιά».

Η εκδήλωση «ReInHerit – Παράσταση μέσα στην ιστορία: Το Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου», είναι μια εκδήλωση που παρουσιάζεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Reinherit (Redefining the Future of Cultural Heritage, through a disruptive model of sustainability - https://reinherit.eu/), με συντονιστή το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου και ένα εκ των συνεργαζόμενων φορέων το κέντρο αριστείας CYENS.

Η δημιουργία και επιμέλεια της εκδήλωσης γίνεται από την ομάδα ITICA του Κέντρου Αριστείας CYENS, με τη συνεργασία του MuseumLab και του Thinker Maker Space επίσης από το Κέντρο Αριστείας CYENS.

Συντελεστές εκδήλωσης:

Επιμέλεια παράστασης και σύνθεση μουσικής: Ανδρέας Παπαπέτρου. Συντονιστής ομάδας ITICA: Κλεάνθης Νεοκλέους. Προγραμματισμός: Φώτος Φραγκούδης, Αλέξιος Πολυδώρου, Γιώργος Χατζηαντώνης. Video Art: Στέφανος Παπαδάς. Σχεδιασμός Φωτισμού: Δημήτρης Σιαμμάς. Επιμέλεια γραφικών: Μαρία Λοΐζου. Γραμμικό σχέδιο: Αυγή Παπαπέτρου. Τρισδιάστατο σχέδιο: Αλέξης Baldwin. Τεχνικός έκθεσης: Μάριος Χαραλάμπους. Διαχείριση έργου: Νίκη Κυριάκου. Επιμέλεια κειμένων: Μαρία Σιεχατέ. Υπεύθυνη επικοινωνίας: Χρυστάλλα Χαραλάμπους-Παπαδοπούλου.

Μουσικοί: Sorin Alexandru Horlea, Κωνσταντίνος Αναστασιάδης, Robert Hovanesyan, Hasmik Sargsyan, Varvara Merzlova, Kumiko Okutomi, Τεύκρος Ξυδάς, Jakub Otcenasek, Μιράντα Παπανεοκλέους

Ευχαριστίες στο Τμήμα Αρχαιοτήτων για την παραχώρηση του χώρου, και ιδιαίτερα στη Μαρίνα Σολομίδου-Ιερωνυμίδου, τον Γιώργο Γεωργίου και την Εύη Φιούρη. Επίσης στη Σχολή Τυφλών Άγιος Βαρνάβας για τη συνεργασία, στο κατάστημα παραδοσιακών στολών Ορφανός και στο κατάστημα Energie.

Πληροφορίες

«ReInHerit – Παράσταση μέσα στην ιστορία: Το Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου», Σάββατο 29 Οκτωβρίου 2022 (ώρες έναρξης 17:30, 19:00 και 20:00). Κάθε παράσταση έχει διάρκεια 40 λεπτών. Είσοδος δωρεάν. Για πληροφορίες: 22128157

5ο Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ Κύπρου

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Οι εκδηλώσεις του 5ου Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ Κύπρου, το οποίο διοργανώνεται από το 2018 από τον κερδοσκοπικό οργανισμό Α.Ε.Ι. AUDIOVISUAL FORUM, ξεκινάνε το Σάββατο 5 Νοεμβρίου και οι προβολές θα συνεχίσουν την Κυριακή 6 Νοεμβρίου, καθώς και τα επόμενα τρία Σαββατοκύριακα του Νοεμβρίου. Το πρώτο Σαββατοκύριακο θα προβληθούν 18 κυπριακά ντοκιμαντέρ, τα οποία εντάσσονται στο Εθνικό Τμήμα. Στις 12 και 13 Νοεμβρίου το φεστιβάλ θα συνεχίσει με το Διεθνές Τμήμα, και θα προβληθούν 19 ξένα ντοκιμαντέρ. Το φεστιβάλ θα ολοκληρωθεί στις 19 με 20 Νοεμβρίου με το Εκπαιδευτικό Τμήμα, με την προβολή 23 ντοκιμαντέρ από παιδιά και νέους, εκ των οποίων τα 14 προέρχονται από τα κινηματογραφικά εργαστήρια του προγράμματος ΣΙΝeΚΠΑΙΔΕΥΣΗ και διεκδικούν χρηματικά βραβεία που προσφέρει η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου και η Εθνική Κυπριακή Επιτροπή UNESCO.

Ο Σταύρος Παπαγεωργίου, διευθυντής του Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ Κύπρου αναφέρει για την έναρξη του 5ου Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ Κύπρου (AEI Cyprus Film Festival) «Μέσα στα τρία πρώτα Σαββατοκύριακα του Νοεμβρίου θα μοιραστούμε ξανά μαζί σας την αγάπη μας για τον πολιτισμό, με προβολές αρχαιολογικών, εθνογραφικών και ιστορικών ντοκιμαντέρ από την Κύπρο και το εξωτερικό όπως και τις προβολές δεκαλέπτων μαθητικών και φοιτητικών ταινιών από το πρόγραμμα ΣΙΝeΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, στην παρουσία των δημιουργών τους. Τις προβολές πλαισιώνουν και εξαιρετικές παρουσιάσεις, συζητήσεις και βιωματικά εργαστήρια για παιδιά και νέους».

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΣΙΝeΚΠΑΙΔΕΥΣΗ του Φεστιβάλ προκάλεσε τη συμμετοχή πέραν των 600 μαθητών Μέσης Εκπαίδευσης και 70 φοιτητών κυπριακών πανεπιστημίων στη δημιουργία μικρού μήκους ντοκιμαντέρ με θέματα από την Εθνογραφία, την Ιστορία και την Αρχαιολογία της Κύπρου.

Φέτος το Φεστιβάλ διοργανώνεται από κοινού με δύο Τμήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου, την Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας και το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος. Εξαιρουμένων των επαγγελματιών στον χώρο του κινηματογράφου, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΣΙΝeΚΠΑΙΔΕΥΣΗ του Φεστιβάλ προκάλεσε τη συμμετοχή πέραν των 600 μαθητών Μέσης Εκπαίδευσης και 70 φοιτητών κυπριακών πανεπιστημίων στη δημιουργία μικρού μήκους ντοκιμαντέρ με θέματα από την Εθνογραφία, την Ιστορία και την Αρχαιολογία της Κύπρου. Αποτέλεσμα, σήμερα η ταινιοθήκη του Οργανισμού να περιλαμβάνει πέραν των 50 δεκάλεπτων ντοκιμαντέρ.

Ο στόχος του Φεστιβάλ και του προγράμματος ΣΙΝeΚΠΑΙΔΕΥΣΗ αποτελεί η ανάπτυξη και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Κύπρου αλλά και η ευαισθητοποίηση προς άλλες κοινότητες και χώρες μέσω της τέχνης του ντοκιμαντέρ.

Κατά την τελετή έναρξης στις 5 Νοεμβρίου, θα γίνει απονομή τιμητικής πλακέτας στον καταξιωμένο Κύπριο σκηνοθέτη και εκπαιδευτικό Γιώργο Κούμουρο, για τη συνολική του προσφορά στην κινηματογραφική τέχνη και την παιδεία του τόπου.

Εκτός από τις προβολές, το Φεστιβάλ πλαισιώνεται και από διάφορες παράλληλες δράσεις, όπως φωτογραφική έκθεση, βιωματικά εργαστήρια για παιδιά, συζητήσεις και παρουσιάσεις με θέματα από την Αρχαιολογία, τον Κινηματογράφο και τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην Εκπαίδευση. Το Φεστιβάλ θα ολοκληρωθεί την Κυριακή 20 Νοεμβρίου στις 19:00 με την τελετή βράβευσης των μαθητικών και φοιτητικών ταινιών που θα αποσπάσουν τα χρηματικά βραβεία που προσφέρει η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου και η Εθνική Κυπριακή Επιτροπή UNESCO.

Όλα τα Τμήματα θα λάβουν χώρα στην Αίθουσα Τελετών, στα Κεντρικά Κτίρια του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καλλιπόλεως 75, 1678 στην Αγλαντζιά.

Στόχος του Φεστιβάλ αποτελεί η ανάπτυξη και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Κύπρου αλλά και η ευαισθητοποίηση προς άλλες κοινότητες και χώρες μέσω της τέχνης του ντοκιμαντέρ.

Δύσκολη, αλλά εφικτή η επενδυτική βαθμίδα

Παρά τη διαφαινόμενη ύφεση το 2023, στελέχη τραπεζών και οίκων αξιολόγησης που μίλησαν στην «Κ» εμφανίζονται αισιόδοξα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Εφικτή, παρά τις αυξημένες πλέον προκλήσεις, παραμένει η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας το 2023, εκτιμούν αναλυτές και οικονομολόγοι. Μπορεί η απόσταση της Ελλάδας από αυτό το «ορόσημο» να είναι μικρή, μόλις ένα σκαλοπάτι, ωστόσο η διαδρομή είναι γεμάτη σημαντικά εμπόδια και αβεβαιότητες: εκτός από τις εκλογές του 2023 –οι οποίες παρακολουθούνται στενά από τους οίκους–, η ενεργειακή κρίση «βράζει», ο πληθωρισμός επιμένει, η σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής συνεχίζεται πιέζοντας τα κόστη δανεισμού και οι εκτιμήσεις για ύφεση στην Ευρωζώνη το 2023 ενισχύονται, συνθέτοντας ένα πολύ δύσκολο περιβάλλον για αναβαθμίσεις.

Η ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας και η πτωτική τροχιά του χρέους είναι οι δύο βασικοί παράγοντες που θα κρίνουν την αναβάθμιση.

Αν και μέχρι πρόσφατα η ύφεση στην Ελλάδα το 2023 είχε αποκλειστεί, το τελευταίο διάστημα έχει αρχίσει και αποτελεί βασικό σενάριο για κάποιους επενδυτικούς οίκους (π.χ. ING, DZ Bank, Oxford Economics), καθώς και –το σημαντικότερο– για οίκους αξιολόγησης. Το «καμπανάκι» που χτύπησε η Fitch αυτόν τον μήνα ήταν αρκετά ηχηρό. Η Fitch προέβλεψε πως το 2023 θα σημειωθεί οριακή ύφεση στην Ελλάδα της τάξης του 0,2%, ενώ η επιστροφή στα προ της πανδημίας πλεονάσματα δεν αναμένεται πριν από το 2024.

Τα παραπάνω προκαλούν το εξής ερώτημα: τη στιγμή που οίκοι έχουν αρχίσει και εμφανίζονται τόσο επιφυλακτικοί και τοποθετούν την ύφεση και το πρωτογενές έλλειμμα στο βασικό σενάριο για την Ελλάδα το 2023, είτε υλοποιηθεί είτε όχι, είναι δυνατή η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας; Η «Κ» απευθύνθηκε τόσο στην ίδια τη Fitch όσο και σε οικονομολόγους διεθνών οίκων και η απάντηση ήταν αισιόδοξη: η χώρα έχει πιθανότητες να πετύχει αυτό το ορόσημο, παρά τις προκλήσεις.

Τι προβλέπει η Fitch

Οπως σημειώνει στην «Κ» ο Μικέλε Ναπολιτάνο, επικεφαλής αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης της Fitch, η ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας και η πτωτική τροχιά του χρέους είναι οι δύο βασικοί παράγοντες που θα κρίνουν την αναβάθμιση. «Οι προοπτικές για την Ευρώπη έχουν επιδεινωθεί και αυτό θα επηρεάσει την ελληνική οικονομία. Το 2023 θα είναι μια πιο δύσκολη χρονιά για τη δημοσιονομική πολιτική, δεδομένης της επιβράδυνσης της ανάπτυξης και των υψηλότερων αποδόσεων των ομολόγων», σημειώνει. Οπως εξηγεί, η πρόσφατη επιβεβαίωση από τη Fitch των θετικών προοπτικών για την Ελλάδα, «αντανακλά την προσδοκία για μείωση του δημοσίου χρέους, στο πλαίσιο του χαμηλού ακόμη μέσου κόστους δανεισμού και ενός βαθμού αναμενόμενης ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας, παρά την επιδείνωση των προοπτικών για την Ευρωζώνη».

Ωστόσο, όπως τονίζει, η ενεργειακή κρίση εισέρχεται σε μια πολύ λεπτή συγκυρία. Ετσι, «η απόδειξη ότι η ελληνική οικονομία είναι ανθεκτική στη δεύτερη αυτή κρίση σε διάστημα δύο ετών, θα είναι σημαντικός παράγοντας στην εκτίμησή μας. Η μακροοικονομική ανθεκτικότητα θα στηρίξει τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη μας ότι το δημόσιο χρέος θα παραμείνει σε σταθερή καθοδική πορεία», σημειώνει, ενώ προσθέτει πως η συνεχιζόμενη πρόοδος στη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών είναι ένας άλλος επίσης σημαντικός παράγοντας.

Οι προοπτικές για την Ευρώπη έχουν επιδεινωθεί και αυτό θα επηρεάσει την ελληνική οικονομία, σημειώνει ο Μικέλε Ναπολιτάνο, επικεφαλής αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης του οίκου αξιολόγησης Fitch.

Capital Economics

Ο Αντριου Κένινγχαμ, επικεφαλής οικονομολόγος της Capital Economics, δηλώνει επιφυλακτικά θετικός σε ό,τι αφορά τον στόχο της επενδυτικής βαθμίδας. «Είναι πολύ πιθανό οι οίκοι αξιολόγησης να είναι πιο προσεκτικοί με τις αναβαθμίσεις τα επόμενα δύο χρόνια στην Ευρώπη, απλώς και μόνον επειδή το οικονομικό σκηνικό έχει επιδεινωθεί. Ωστόσο, δεν νομίζω ότι το ελληνικό χρέος θα αποτελέσει σημαντική ανησυχία για τους επενδυτές, επειδή η κυβέρνηση έχει ένα πολύ μεγάλο "μαξιλάρι" ρευστότητας, ακολουθεί συνετές δημοσιονομικές πολιτικές και έχει την υποστήριξη της ΕΚΤ».

Οι εκτιμήσεις της Allianz

Και η Allianz εκτιμά πως ο στόχος του investment grade δεν «ακυρώνεται» από το δύσκολο περιβάλλον στην οικονομία.

Η Μανταλένα Μαρτίνι, οικονομολόγος του οίκου, σημειώνει στην «Κ» πως αναμένει συνεχή βελτίωση των δημοσιονομικών, η οποία θα βοηθήσει την Ελλάδα να παραμείνει σε πορεία προς την επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας μεσοπρόθεσμα. «Πιστεύουμε ότι η δημοσιονομική δυναμική θα βελτιωθεί, ενώ αναμένουμε ότι η οικονομική ανάπτυξη θα είναι ελαφρώς αρνητική το 2023 (-0,3%), με τα δημόσια οικονομικά να παραμένουν επηρεασμένα από τη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Αλλά δεν βλέπουμε ότι οι προκλήσεις στις προοπτικές της χώρας θα εκτροχιάσουν τον στόχο ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας», όπως προσθέτει. «Η Ελλάδα εξόφλησε πλήρως και πρόωρα το δάνειο του ΔΝΤ, στέλνοντας θετικά μηνύματα στις αγορές, ενώ βγήκε από την ενισχυμένη εποπτεία. Επίσης, επωφελείται από τις ευέλικτες επανεπενδύσεις του PEPP και η σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής θα επηρεάσει ένα διαχειρίσιμο ποσοστό του δημοσίου χρέους», εξηγεί.

Το χρέος

Για τους οίκους, σημαντικό ρόλο παίζει η τροχιά του ελληνικού χρέους. Ο Ντένις Σεν, διευθυντής της Scope Ratings, συμφωνεί με τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης ότι η Ελλάδα θα αποφύγει την ύφεση το 2023, αν και η πρόβλεψη για ανάπτυξη 2,1% είναι πολύ αισιόδοξη (στο 1,1% την τοποθετεί ο οίκος), ενώ επίσης αναμένει επίτευξη πρωτογενούς ισοζυγίου το επόμενο έτος, αλλά με χαμηλότερο πρωτογενές πλεόνασμα από το 0,7% του ΑΕΠ. «Για εμάς, πιο σημαντικό στην απόφαση αξιολόγησης δεν είναι αν η Ελλάδα θα βρεθεί σε ύφεση το επόμενο έτος ή το ακριβές επίπεδο του πρωτογενούς ισοζυγίου, αλλά η μακροπρόθεσμη τροχιά της δυναμικής του χρέους και ο βαθμός της ευρωπαϊκής θεσμικής στήριξης προς την Ελλάδα μακροπρόθεσμα», τονίζει. Οπως εκτιμά, το ελληνικό χρέος θα μειωθεί στο 146,5% του ΑΕΠ έως το 2027, ωστόσο η αύξηση της απόδοσης των ελληνικών 10ετών ομολόγων πάνω από το 5%, εγείρει ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα του νέου εργαλείου της ΕΚΤ.

ΑΝΑΛΥΣΗ / **EUROBANK**

Εντονες πιέσεις στις αγορές ομολόγων

Επιδιώκοντας να κατευνάσει την αναταραχή στις διεθνείς χρηματαγορές που προκλήθηκε από την ανακοίνωση του «μίνι προϋπολογισμού» στις 23 Σεπτεμβρίου, ο οποίος προέβλεπε μη χρηματοδοτούμενες φορολογικές περικοπές ύψους περίπου 45 δισ. στερλίνες –οι μεγαλύτερες από τις αρχές της δεκαετίας του 1970– προκαλώντας έντονες ανησυχίες για τη δημοσιονομική σταθερότητα της χώρας, η βρετανική κυβέρνηση έκανε στροφή στη δημοσιονομική πολιτική της. Ο νέος υπουργός Οικονομικών Τζέρεμι Χαντ ανακοίνωσε στις αρχές της εβδομάδας την απόσυρση του 70% περίπου των μέτρων αυτών και προανήγγειλε σημαντική περικοπή του πακέτου στήριξης των νοικοκυριών κατά της ενεργειακής ακρίβειας, διατηρώντας σε ισχύ μόνο τα μέτρα για τα οποία έχει ήδη ξεκινήσει η νομοθετική διαδικασία για την υιοθέτησή τους. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να αποκαταστήσει την «εμπιστοσύνη και σταθερότητα» στα δημόσια οικονομικά της χώρας συνέβαλε στη μερική αποκλιμάκωση των πιέσεων που δέχθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες οι κυβερνητικοί τίτλοι του Ηνωμένου Βασιλείου. Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου υποχώρησε περίπου 90 μ.β. από το υψηλό 13 ετών 4,63% που σημειώθηκε στις 12 Οκτωβρίου, πριν κινηθεί εκ νέου ανοδικά στο τέλος της εβδομάδας μετά την παραίτηση της πρωθυπουργού Λιζ Τρας, 44 μόλις ημέρες μετά την ανάληψη των καθηκόντων της. Εντούτοις, η ανοδική κίνηση ήταν περιορισμένη, με τους επενδυτές να θεωρούν πιθανότατα ότι ο νέος πρωθυπουργός θα διατηρήσει τον υπουργό Οικονομικών.

Σε αντίθεση με τις αγορές σταθερού εισοδήματος του Η.Β, οι κυβερνητικοί τίτλοι των ΗΠΑ και των ευρωπαϊκών χωρών παρέμειναν σταθερά κάτω από έντονη πίεση την εβδομάδα που διανύσαμε, με τις αντίστοιχες αποδόσεις να ανέρχονται σε νέα υψηλά επίπεδα εν αναμονή υψηλότερων επιτοκίων από τις αντίστοιχες κεντρικές τράπεζες. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή της Ευρωζώνης ανήλθε σε νέο ιστορικά υψηλό τον Σεπτέμβριο (9,9% ετησίως), ενώ τα θετικά στοιχεία των αιτήσεων για το επίδομα ανεργίας στις ΗΠΑ που υποδηλώνουν ότι η αγορά εργασίας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό στενότητας, συνέβαλαν σε νέα ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την πορεία των επιτοκίων της Fed, με την προθεσμιακή αγορά να εκτιμά τερματικό επίπεδο για το βασικό παρεμβατικό επιτόκιο πάνω από 5,0% το 2023.

Οι υψηλότερες αποδόσεις των αμερικανικών κυβερνητικών ομολόγων ευνόησαν το δολάριο το οποίο βρέθηκε πάνω από τα 150 ιαπωνικά γιεν για πρώτη φορά από το 1990, ενώ η ισοτιμία ευρώ/δολ. υποχώρησε εκ νέου κάτω από την περιοχή του 0,98 και η ισοτιμία στερλίνα/δολ. κατρακύλησε κοντά στο 1,11.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Θετικοί οι ξένοι για τις ελληνικές τράπεζες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ιδιαίτερα αισιόδοξοι εμφανίζονται οι επενδυτές για τις ελληνικές τράπεζες χάρη στις ισχυρές επιδόσεις και προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, ενώ, αντίθετα, είναι «χλιαροί» για τις τουρκικές τράπεζες, όπως παρατηρεί η HSBC, έπειτα από συναντήσεις που είχε στο πλαίσιο roadshow που διενεργήθηκε στη Στοκχόλμη.

«Χλιαροί» για τις τουρκικές, βάσει της εικόνας από το roadshow της HSBC στη Στοκχόλμη.

Η βρετανική τράπεζα τονίζει πως το επενδυτικό κοινό συμφώνησε με τη θετική εικόνα που διατηρεί η ίδια για τις ελληνικές τράπεζες, αν και έχει απογοητευθεί από τις φετινές επιδόσεις των μετοχών τους. Πάντως παραμένουν αισιόδοξοι και αναμένουν τον επόμενο καταλύτη, χάρη στις ισχυρές οικονομικές προοπτικές που έχει η Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες στην Ευρώπη. Οι επενδυτές που συμμετείχαν στο συνέδριο στη Σουηδία έχουν τοποθετηθεί στην Alpha Bank, τη Eurobank και την Εθνική Τράπεζα, για τις οποίες η HSBC τηρεί σύσταση «αγοράς», ενώ σημειώνει πως κατά την άποψή της οι θετικές τάσεις στα καθαρά έσοδα από τόκους (NII) από τις αυξήσεις στα επιτόκια θα αντισταθμίσουν τις πιθανές αυξήσεις στα έξοδα που θα προέλθουν από τις υψηλότερες προβλέψεις το επόμενο έτος.

Ακόμη ένα βασικό θέμα συζήτησης μεταξύ των επενδυτών στη Στοκχόλμη αφορούσε τους λόγους πίσω από τις χαμηλές επιδόσεις των μετοχών των ελληνικών συστημικών τραπεζών φέτος και τους πιθανούς καταλύτες που θα έρθουν στη συνέχεια. Τα υψηλότερα επιτόκια δεν έχουν ακόμη περάσει στις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών, όπως σημειώνει η HSBC, και αναμένει πως τα ισχυρά αποτελέσματα του δεύτερου εξαμήνου του 2022 θα λειτουργήσουν ως ισχυρός «μοχλός» για ώθηση των αποτιμήσεών τους.

Να σημειώσουμε πως η HSBC σε πρόσφατη έκθεσή της για τις ελληνικές τράπεζες προχώρησε σε αύξηση των τιμών-στόχων για τις μετοχές και των τεσσάρων συστημικών, βλέποντας περιθώριο ανόδου από 34% έως και 139%, στο ταμπλό του Χρηματιστηρίου Αθηνών και υπογράμμισε την ισχυρή βελτίωση που σημείωσε ο κλάδος στο μέτωπο των λειτουργικών επιδόσεων, παρά το δύσκολο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ευρώπη.

Από την άλλη πλευρά, οι επενδυτές δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενθουσιασμό για τις τουρκικές τράπεζες, όπως σημειώνει η HSBC, με το μακροοικονομικό σκηνικό της Τουρκίας και τις επικείμενες εκλογές να βρίσκονται στο επίκεντρο. Η έξοδος της Ρωσίας από τους δείκτες αναφοράς αύξησε το βάρος και τη σημασία της Τουρκίας για τους επενδυτές που συνάντησε η HSBC, ωστόσο οι τοποθετήσεις τους στις τουρκικές τράπεζες παρέμειναν πολύ χαμηλές, με αποτέλεσμα να χάσουν το πρόσφατο ράλι.

Ετσι, οι επενδυτές προσπαθούν να κατανοήσουν αν το ράλι έχει συνέχεια και έχουν ερωτήματα σχετικά με τα εξής: 1) τη βιωσιμότητα της τρέχουσας χαλαρής νομισματικής πολιτικής, 2) την τοποθέτηση των Τούρκων επενδυτών, καθώς φαίνεται πως αυτοί είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από την εγχώρια αγορά, και 3) αν οι ισχυρές τριμηνιαίες επιδόσεις στα κέρδη των τουρκικών τραπεζών θα οδηγήσουν τους εγχώριους επενδυτές να αυξήσουν τις θέσεις τους παρά τους διαφαινόμενους μακροοικονομικούς κινδύνους. Επίσης, οι επικείμενες εκλογές στην Τουρκία και ο αντικτυπός τους στην αγορά επίσης βρέθηκαν στο επίκεντρο των συζητήσεων, όπως σημειώνει η βρετανική τράπεζα.

Η βρετανική τράπεζα τονίζει πως το επενδυτικό κοινό συμφώνησε με τη θετική εικόνα που διατηρεί η ίδια για τις ελληνικές τράπεζες, αν και έχει απογοητευθεί από τις φετινές επιδόσεις των μετοχών τους.

Κέρδη στο ΧΑΚ για πέμπτη συνεχόμενη συνεδρία

Κέρδη, για πέμπτη συνεχόμενη συνεδρία, κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 76,24 μονάδες, σημειώνοντας μικρή άνοδο σε ποσοστό 0,63%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €125.146. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 45,78 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη σε ποσοστό 0,68%. Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη κατέγραψε μόνο ο δείκτης της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 0,96%, ενώ πτώση κατά 0,24% σημείωσε ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς. Χωρίς μεταβολή έκλεισαν ο δείκτης των Επενδυτικών και των Ξενοδοχείων. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €93.331 (τιμή κλεισίματος €1,445 – άνοδος 1,76%), της Δήμητρα Επενδυτικής με €24.315 (τιμή κλεισίματος €0,392 – χωρίς μεταβολή), της Ελληνικής Τράπεζας με €5.725 (τιμή κλεισίματος €0,962 – άνοδος 1,26%), της Lordos United Public Ltd με €871 (τιμή κλεισίματος €0,088 – πτώση 2,22%) και της Atlantic Insurance με €750 (τιμή κλεισίματος €1,50 – χωρίς μεταβολή). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 2 κινήθηκαν ανοδικά, 5 καθοδικά και 2 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 51. Εξάλλου, το Χρηματιστήριο ανακοίνωσε ότι έχει αποδεχθεί την εισαγωγή στο ΧΑΚ 50.000 Γραμματίων Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 10ης έκδοσης, Σειράς 2022 (27/10/2022 – 27/01/2023) ονομαστικής αξίας €1.000 το καθένα, συνολικής αξίας €50.000.000, που έχουν προκύψει από δημοπρασία η οποία διεξήχθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2022. Το Χρηματιστήριο αναφέρει πως έχει επίσης αποδεχθεί την ταυτόχρονη εισαγωγή των Γραμματίων αυτών στο Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (1) και (3) του Άρθρου 10 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμων. Αναφέρει πως η ημερομηνία έκδοσης των Γραμματίων είναι η 27η Οκτωβρίου 2022 και ο κωδικός διαπραγμάτευσης των Γραμματίων που θα εισαχθούν στην Αγορά των Ομολόγων, θα είναι ΓΔ13Κ22/ΤΒ13J22 και ο μοναδικός κωδικός ISIN CY0240280814. Σύμφωνα με το ΧΑΚ, τα εν λόγω Γραμμάτια δεν φέρουν επιτόκιο και η διαπραγμάτευσή τους θα αρχίσει την Πέμπτη, 27 Οκτωβρίου 2022.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 76,24 μονάδες, σημειώνοντας μικρή άνοδο σε ποσοστό 0,63%.